

Bijlage: financiële uitgangspunten

UITGANGSPUNTEN INVESTERINGSBEDRAGEN IHP

Omschrijving	In norm (BENG)	Norm toeslag	Exclusief	Toelichting
Bouw				
Bouw- en installatiekosten cfm NEN2699	✓			- Bouwkundige werkzaamheden
	✓			- Installaties
	✓			- Vaste inrichting
	✓			- Staartkosten (incl. CAR-verzekering)
Bijkomende kosten cfm NEN2699	✓			- Projectmanagement
	✓			- Honoraria (architect en adviseurs)
	✓			- Definitieve nutsaansluitkosten
	✓			- Heffingen (leges)
Prijsindexering tot start bouw			!	- Opgenomen afhankelijk van afspraken met gemeente
Loon- en prijsindexering tijdens de bouw			✗	
BENG	✓			- Vanaf jan. 2021 in Bouwbesluit
Paalfundering		✓		- Afhankelijk van de lengte
BTW	✓			
Tereinaanleg (speelplein incl. hekwerk)	✓		✗	- Tot 600m² (primair onderwijs), excl. voor VO en gym
Fietsenstalling	✓			
Parkeren op terrein			!	- Opgenomen in een opslagpercentage onvoorzien (projectspecifiek)
Groen	✓			
Locatiegebonden kosten/contextuele factoren			!	- Opgenomen in een opslagpercentage onvoorzien (projectspecifiek)
Interne rente t.b.v. financiering			!	- Opgenomen afhankelijk van afspraak met gemeente
Terrein				
Aankoop terrein			✗	
Bouwrijp maken grond			✗	
Sloop gebouw			!	- Opgenomen in een opslagpercentage onvoorzien (projectspecifiek).
				Berekend over totale jaarlijkse investeringskosten.
Asbest verwijderen			✗	
Onderzoeken locatie en terrein			✗	- Bijv. bodem, flora-fauna, bomen, archeologie
Bodemsanering			✗	
Overige kosten				
Tijdelijke huisvesting			!	- Opgenomen in een opslagpercentage onvoorzien (projectspecifiek).
				Berekend over totale jaarlijkse investeringskosten.
Verhuiskosten			✗	
Interne kosten gemeente			✗	
Eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair		✓		
Kosten voor realiseren ruimte voor kinderopvang			✗	
Kosten en baten bij afstoten grond en gebouw			✗	
Lopende boekwaarden			✗	
			✗	

Bevindingen

Inventarisatie schoolgebouwen

Opdrachtgever
Gemeente Dijk en Waard

Referentienummer
2220268

Datum
4 april 2023

Auteur(s)
Leonoor Clemens
Maarten Groenen

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Aanpak	3
2. Overzicht schoolgebouwen	4
2.1 Scope	4
2.2 Basisgegevens	5
3. Bevindingen	6
3.1 Technische kwaliteit	6
3.2 Belevingskwaliteit	8
3.3 Vraag en aanbod	10
3.4 Exploitatie	11
3.5 Duurzaamheid	12
4. Conclusie	14

De inhoud van deze uitgave is eigendom van ICS Adviseurs B.V. te Zwolle. Enkel de opdrachtgever waarmee ICS Adviseurs B.V. een overeenkomst is aangegaan, heeft een gebruiksrecht voor deze uitgave. De inhoud en omvang van dat gebruiksrecht zijn vastgelegd in de algemene voorwaarden van ICS Adviseurs B.V., gedeponeerd bij de Rechtbank Overijssel onder nummer 9/2021, dan wel in de overeenkomst zoals hiervoor bedoeld. Elk ander gebruik van deze uitgave, door opdrachtgever en of derden is uitgesloten, inhoudende dat niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, via internet, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ICS Adviseurs B.V.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

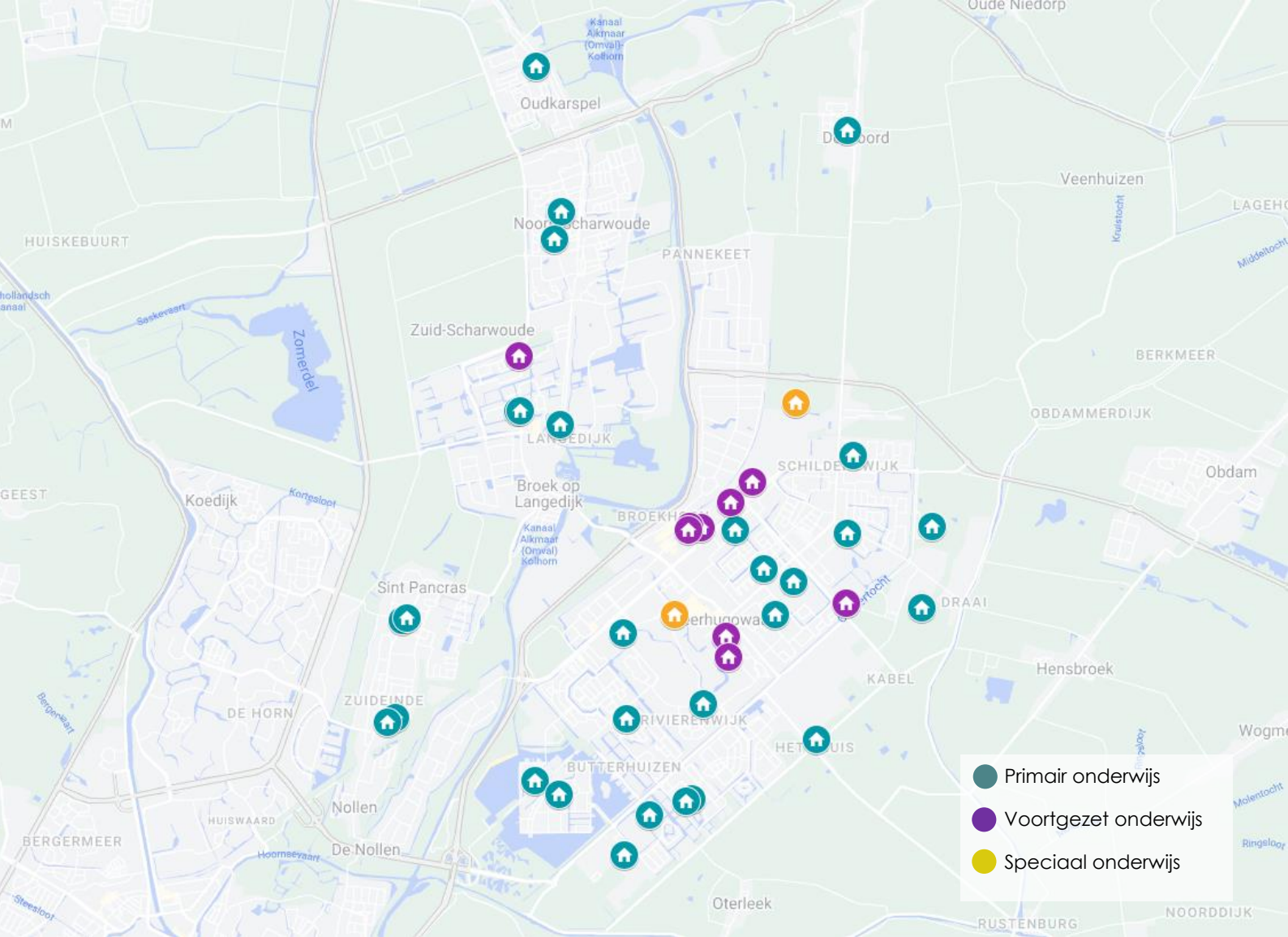
De gemeente Dijk en Waard is gestart met het opstellen van een nieuw Integraal Huisvestingsplan (IHP). De eerste fase om tot een IHP te komen staat in het teken van de inventarisatie. De inventarisatie is erop gericht een gedegen inzicht te krijgen in de huidige staat van de accommodaties. De meerwaarde van de inventarisatie in de eerste fase is dat we een gerichte indicatie van de opgave definiëren en vaststellen. Daarmee vormt de eerste fase een belangrijk fundament voor de vervolgstappen in het proces. De inventarisatie voor het IHP heeft betrekking op de schoolgebouwen en de sportaccommodaties en heeft als doel de accommodaties op een uniforme wijze met elkaar te kunnen vergelijken. Voor iedere accommodatie is er zodoende een factsheet opgesteld. In onderliggend document vatten we de bevindingen naar de inventarisatie van de schoolgebouwen samen. Er komt een separaat document waar de bevindingen voor de sportaccommodaties in worden omschreven.

1.2 Aanpak

Om een compleet beeld van de schoolgebouwen te krijgen heeft de inventarisatie zich gericht op de volgende onderdelen.

- Algemene gebouwinformatie gericht op adresgegevens, bouwjaar, capaciteit;
- Schouw van de gebouwen, gericht op de beoordeling van de technische staat en prestatie van de schoolgebouwen;
- Vragenlijst voor de schoolbesturen, gericht op de gebruikersbeleving van het schoolgebouw;
- Actuele exploitatiegegevens zoals meerjarenonderhoudsplannen en afrekeningen van gas en elektra. Deze gegevens zijn gebruikt om de exploitatielasten en het energieverbruik te achterhalen;
- Actuele leerlingprognoses en een vertaalslag naar de ruimtebehoefte per school;
- Informatie over medegebruik en verhuur.

Voor ieder schoolgebouw is er een separaat schouwrapport opgesteld en een factsheet. Beide documenten zijn afgestemd met en vastgesteld door de gemeente en schoolbesturen. De factsheets zijn toegevoegd als bijlage.

2. Overzicht schoolgebouwen

2.1 Scope

De gemeente Dijk en Waard beschikt over 37 schoollocaties. Voor 6 van deze locaties is (vervangende) nieuwbouw reeds in ontwikkeling, dit betreft de volgende scholen:

School	Scenario	Beoogd bouwjaar
De Nieuwe Draai	Nieuwbouw	2023
De Vaandel-Zuid	Nieuwbouw	2023
IKC Sint Pancras	Gezamenlijke nieuwbouw voor De Phoenix en Paus Johannes	2023
IKC Waterrijk	Nieuwbouw IKC met zorgcentrum	2025
De Carrousel	Vervangende nieuwbouw Carrousel en Fonkelsteen	2025/2026
De Vaart	Vervangende nieuwbouw	2025/2026

Het Dijk en Waard College is tijdelijk gehuisvest in het schoolgebouw aan de Smaragd 32, totdat dit gebouw nodig is als wissellocatie bij de nieuwbouw van Carrousel. Uiteindelijk zal de locatie herontwikkeld worden en een andere functie krijgen. Voor het Dijk en Waard College zal een andere locatie moeten worden gezocht. Het schoolgebouw aan de Windmolen 2-4 wordt tijdelijk gebruikt door het Huygens College. Ook deze locatie

zal uiteindelijk herontwikkeld worden. In de Vaandel-Zuid is op 3 februari 2023 het expertisecentrum speciaal onderwijs ten behoeve van Heliomare en Aloysius opgeleverd. In de meivakantie 2023 zullen de leerlingen van Nexus en Antonius (Aloysius) en de leerlingen van De Ruimte (nu nog gevestigd in Bergen) hier hun intrek nemen.

Voor de overige 30 schoollocaties zijn diverse analyses uitgevoerd die in dit document verder worden toegelicht.

2.2 Basisgegevens

Van de 30 schoollocaties huisvesten 23 locaties een basisschool en 7 locaties een voortgezet onderwijschool. Hierin zijn ook de dislocaties van diverse scholen meegenomen.

Het gemiddelde bouwjaar van de onderwijsportefeuille is 1987. De gemiddelde leeftijd komt daarmee uit op 35 jaar. Ruim 50% van de gebouwen is minstens één keer uitgebreid. Het gemiddeld bouwjaar van de gebouwen in het basisonderwijs komt uit op 1981. De voortgezet onderwijs gebouwen zijn met een gemiddeld bouwjaar van 2002 jonger dan de gebouwen in het basisonderwijs. Als we inzoomen op verschillende leeftijdscategorieën voor zowel het basis- als het voortgezet onderwijs zien we het volgende.

Leeftijdscategorie	Basisonderwijs	Voortgezet onderwijs
Ouder dan 40 jaar	9	1
Tussen 40 en 20 jaar	4	-
Jonger dan 20 jaar	10	6

Onderstaande tabel toont in welke leeftijdscategorie de schoolgebouwen in te delen zijn.

Ouder dan 40 jaar	Tussen 40 en 20 jaar	Jonger dan 20 jaar
IKC De Poolster	Hasselbraam	KC Atalanta
IKC St. Josephschool	De Wijde Veert	De Helix
IKC Oudkarspel	De Zonnewijzer	De Phoenix
KC Het Mozaïek	De Zeppelin	De Koolvlet
KC het Baken		Het Baken (dislocatie)
Taxuslaan		De Paperclip
De Boomladder		Campus Columbus
Familieschool		De Vlindertuin
P.J. Smitschool		De Reflector
Huygens College (Umbriellaan 6)		De Zevensprong
		Huygens College (Middenweg 68)
		Huygens College (Umbriellaan 3)
		Praktijkschool Focus
		Jan Arentsz
		Trinitas College, loc. Han Fortmann
		Trinitas College, loc. Johannes Bosco

Het eigendom van de schoolgebouwen is op verschillende manier geregeld. Van 14 schoolbesturen is het eigendom juridisch overgedragen aan het schoolbestuur. De gemeente is eigenaar van 15 schoolgebouwen. En in één geval is een derde partij eigenaar van het schoolgebouw.

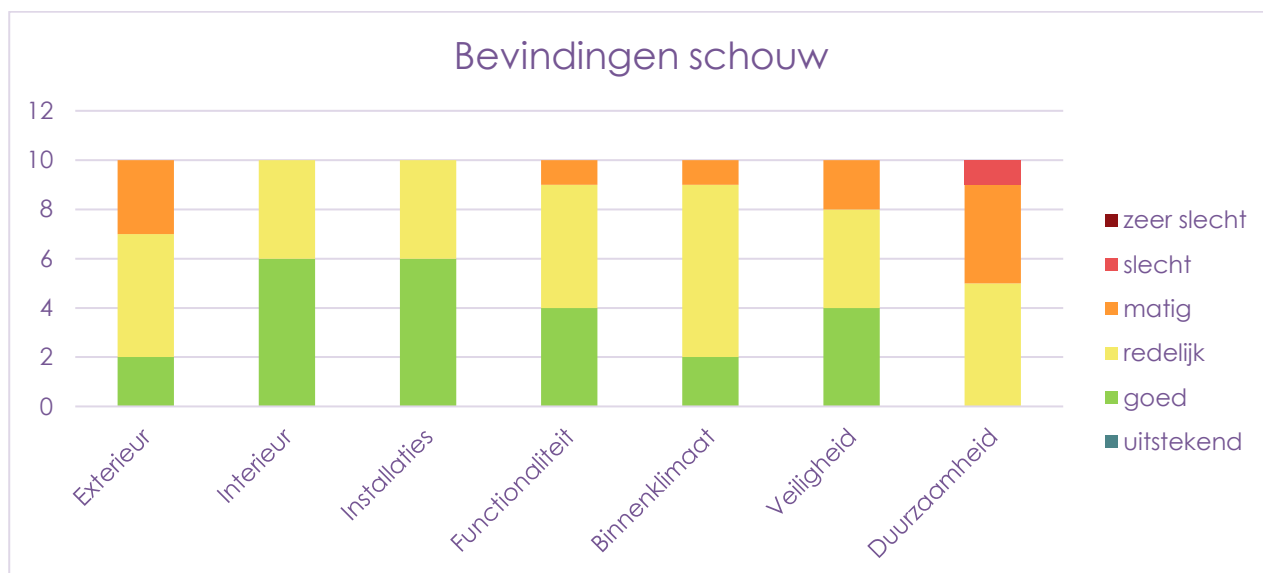
3. Bevindingen

Onderstaand lichten we de bevindingen uit de analyse kort toe. We gaan daarbij in op de technische kwaliteit, belevingskwaliteit, bezetting, exploitatie en duurzaamheid. Van iedere school is tevens een factsheet ontwikkeld waar deze informatie op een uniforme wijze in beeld is gebracht. De factsheets zijn toegevoegd in de bijlage.

3.1 Technische kwaliteit

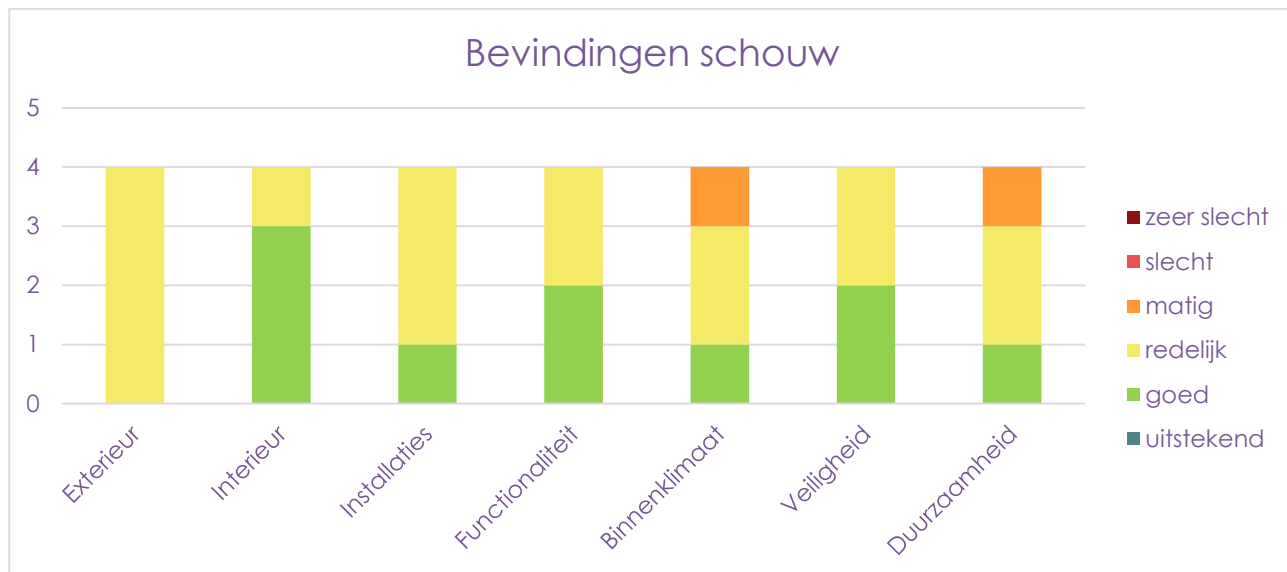
Als onderdeel van de inventarisatie is er een visuele schouw uitgevoerd. Tijdens de schouw ter plaatse is er vanuit technisch oogpunt gekeken naar de technische staat van het exterieur, interieur en installaties, functionele staat, binnenklimaat, veiligheid en duurzaamheid van de schoolgebouwen. Verschillende aspecten zijn op een 6-puntschaal beoordeeld van zeer slecht tot uitstekend. De ongewogen resultaten van de schouw zijn hieronder weergegeven en gecategoriseerd op bouwjaar.

Ouder dan 40 jaar

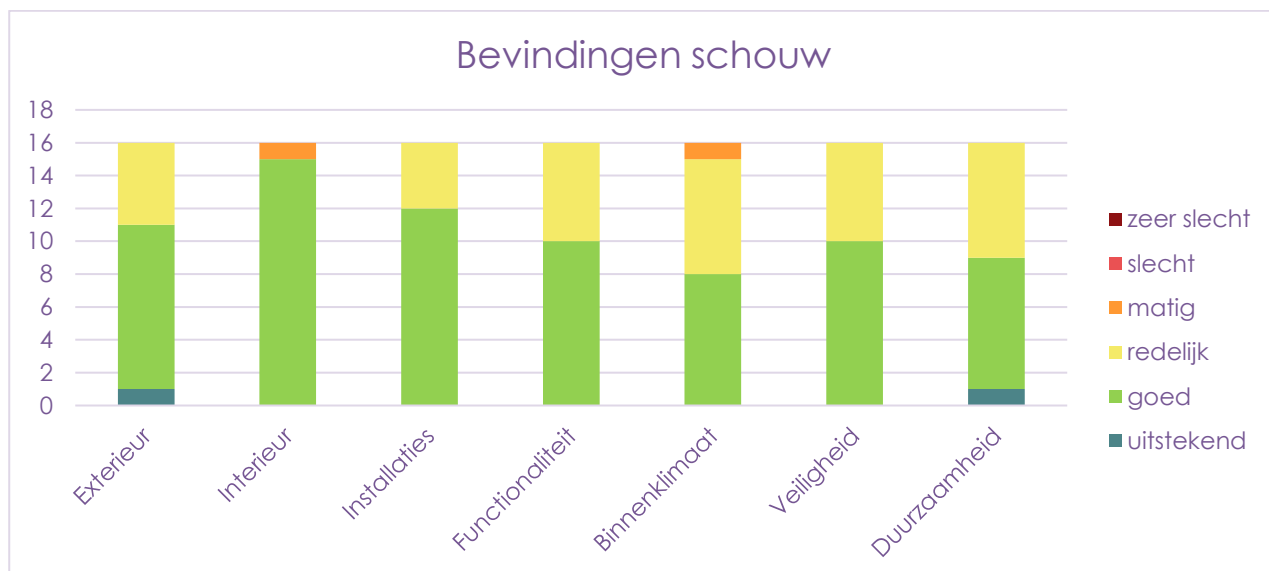
Binnen de oudste categorie gebouwen valt op dat vrijwel op alle onderdelen redelijk tot matig wordt gescoord, enkele uitzonderingen daargelaten. Voor het onderdeel exterieur wordt geregeld opgemerkt dat geveldelen verouderd zijn, voegen zijn beschadigd en dakplaten vervormen. Op het gebied van de functionaliteit zien we dat een aantal gebouwen over dragende scheidingswanden beschikken, wat het onmogelijk maakt ruimten te koppelen en flexibel gebruik te maken van het gebouw. Ook beschikken niet alle schoolgebouwen over een MIVA-toilet, wat de toegankelijkheid voor mindervaliden beperkt. Door het gebrek aan installaties is het binnenklimaat niet altijd te beïnvloeden en zijn er klachten over de temperatuur. Het meest in het oog springt het onderdeel duurzaamheid. Geen enkel gebouw uit deze categorie scoort goed op dit onderdeel. Bijna alle gebouwen beschikken nog over een gasgestookte Cv-ketel, hebben TL-en/of spaarlampen en (deels) enkelglas.

Tussen de 40 en 20 jaar oud

De vier gebouwen in deze categorie scoren op alle onderdelen goed, redelijk en matig. De veroudering is ingezet en de gebouwen vertonen her en der gebreken. Daar waar redelijk wordt gescoord wordt aangegeven dat de gevel plaatselijk beschadigingen heeft aan het voegwerk of schilderwerk. Het interieur is over het algemeen in goede staat. In sommige gevallen wordt de werking van installaties negatief beïnvloed door vervuilde roosters. Door het gebrek aan mechanische ventilatie zijn er diverse klachten over het binnenklimaat. Daarnaast zijn niet bij alle gebouwen duurzame maatregelen getroffen.

Jonger dan 20 jaar

De jongste schoolgebouwen staan er over het algemeen het beste voor. Op de meeste onderdelen wordt goed gescoord. Op enkele onderdelen zelfs uitstekend. Gezien de leeftijd is de technische staat van het exterieur, interieur en installaties, maar ook functionele staat op orde. Ook de aanwezigheid van installaties zorgt er in de meeste gevallen voor dat het binnenklimaat te reguleren is. Voor een enkele accommodatie

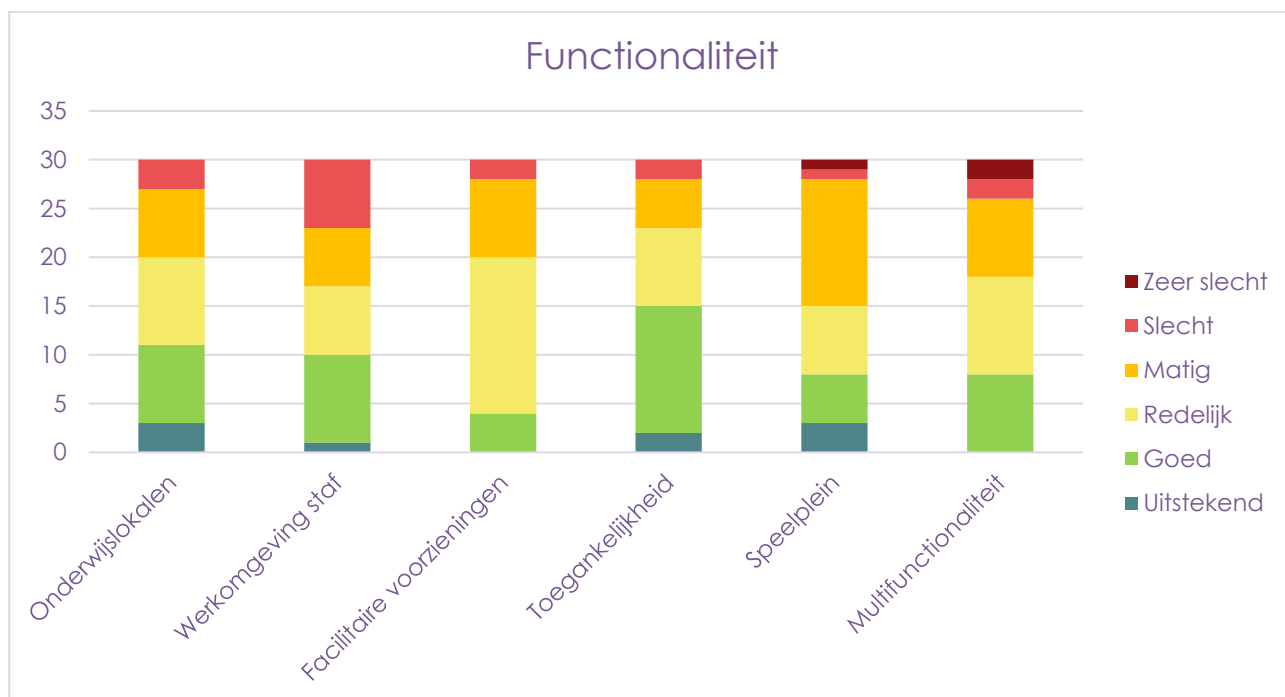
geldt dat er klachten zijn over de temperatuur, hinderlijk omgevingsgeluid en overspraak. Op het gebied van duurzaamheid zien we dat er aandacht is voor gevelisolatie, zonnepanelen en alternatieven voor gasgestookte installaties. Desondanks zijn er in deze categorie ook nog accommodaties die een gasgestookte installatie bevatten en waar het aan zonnepanelen ontbreekt.

3.2 Belevingskwaliteit

Naast de technische beoordeling van de schoolgebouwen is er ook onderzoek gedaan naar de belevingskwaliteit. Aan de schoolbesturen is gevraagd hoe zij het gebouw op het gebied van functionaliteit, binnenklimaat en veiligheid ervaren.

Functionaliteit

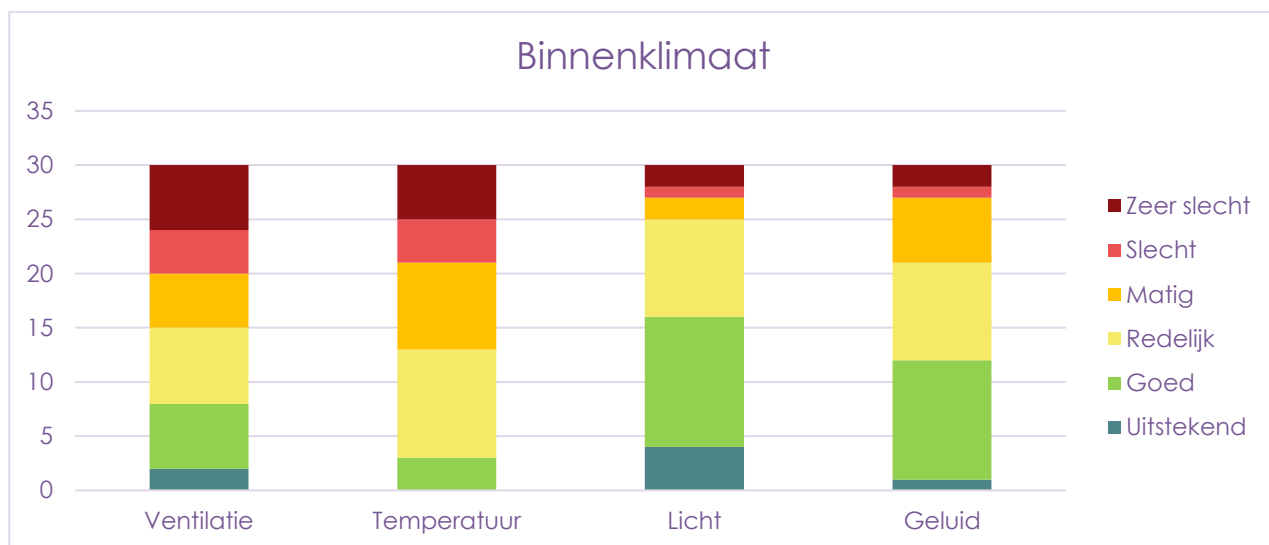
Voor het onderdeel functionaliteit hebben de schoolbesturen, vaak in afstemming met de locatiedirecteuren, de schoolgebouwen beoordeeld aan de hand van de onderwijslokalen, werkomgeving staf, facilitaire voorzieningen, toegankelijkheid, speelplein en de mate van multifunctionaliteit. Onderstaande grafiek toont de resultaten.

De gebruikers zijn overwegend positief over de functionaliteit van de schoolgebouwen. Op alle onderdelen wordt voor minimaal de helft van het aantal gebouwen de score uitstekend, goed of redelijk toegekend. Een aantal zaken vallen op. Over de onderdelen 'werkomgeving staf', het 'speelplein' en de 'multifunctionaliteit' zijn de gebruikers het minst tevreden. Aangegeven wordt dat er te weinig werkplekken voor de medewerkers zijn, zoals spreekkamers of een teamkamer. De druk vanuit het onderwijs maakt het soms noodzakelijk om stafruimten als lokaal in te zetten. Wat het speelplein betreft geven de gebruikers in een aantal gevallen aan dat de speeltoestellen verouderd zijn en dat het schoolplein verzakt is en wateroverlast optreedt. De multifunctionaliteit van een groot aantal schoolgebouwen laat te wensen over. In veel gevallen biedt het gebouw geen ruimte om andere onderwijs gerelateerde functies zoals zorg op kinderopvang te huisvesten.

Binnenklimaat

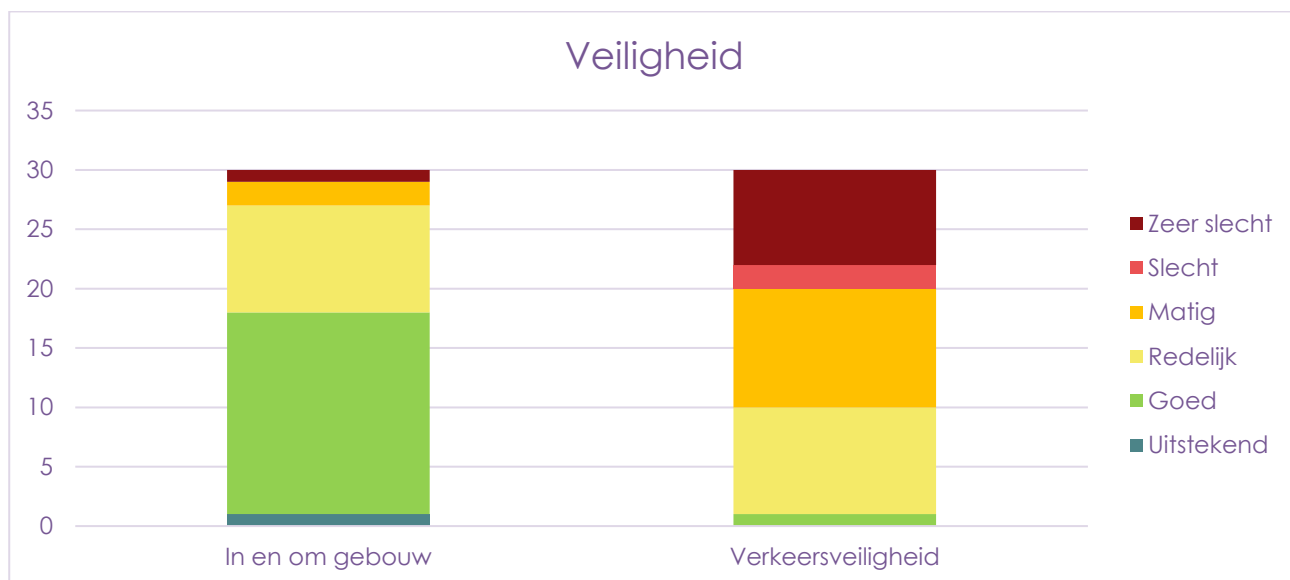
Binnen het onderdeel 'binnenklimaat' is gevraagd aan te geven hoe de ventilatie, temperatuur, licht en geluid ervaren wordt.

Opvallend is dat bij alle onderdelen, en met name bij 'ventilatie' en 'temperatuur', de gebruikers slechte en zelfs zeer slechte ervaringen hebben. Aangegeven wordt dat de CO₂ concentraties te hoog zijn, er minimale ventilatiemogelijkheden zijn en het snel te warm of te koud wordt in de lokalen. Veel gebouwen beschikken niet over een mechanisch ventilatiesysteem. Bij het onderdeel geluid wordt aangegeven dat de akoestiek in (delen van) het schoolgebouw niet optimaal is. Ook zijn er schoolgebouwen die last hebben van omgevingsgeluid, zeker in het geval er geventileerd wordt door het openen van ramen.

Veiligheid

Bij het onderdeel veiligheid is gevraagd de veiligheid in en om het gebouw alsmede de verkeersveiligheid te beoordelen.

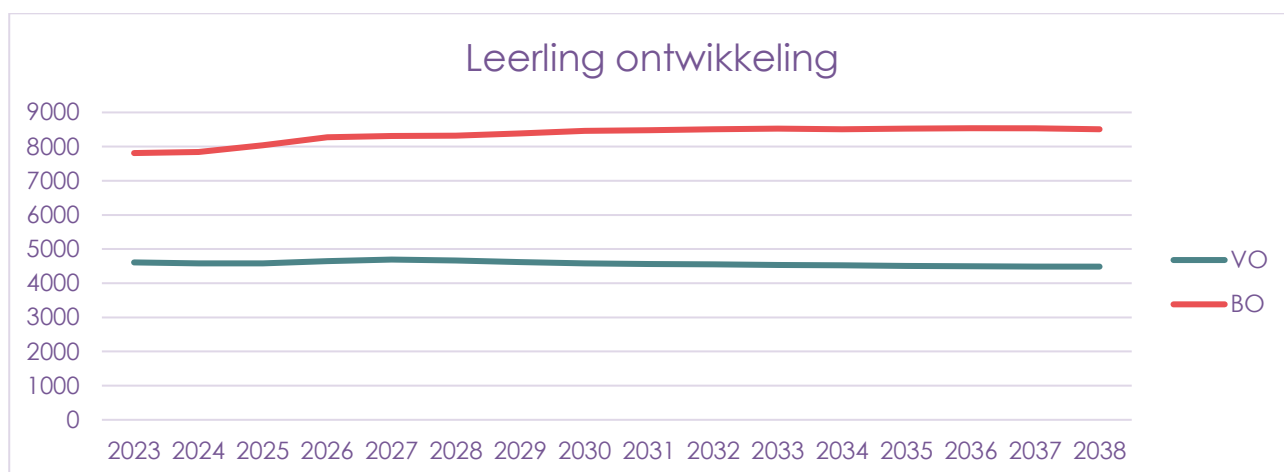

Bovenstaande grafiek toont aan dat de gebruikers overwegend positief zijn over de veiligheid in en om het gebouw. Slechts in een enkel geval krijgt dit onderdeel een matige of slechte score. Onveilige trappen in het gebouw en hangjeugd rond het gebouw wordt als onderbouwing op deze score gegeven. Opvallend is dat in 60% van alle schoolgebouwen de verkeersveiligheid als aandachtspunt wordt aangemerkt. Bij 8 gebouwen is de verkeersveiligheid zelfs zeer slecht. Aangegeven wordt dat er schoolgebouwen aan een drukke weg

liggen. Ook is er weinig parkeergelegenheid voor het halen en brengen waardoor een drukke en onoverzichtelijke verkeerssituatie voor het schoolgebouw ontstaat.

3.3 Vraag en aanbod

Binnen het thema vraag en aanbod is de beschikbare onderwijscapaciteit vergeleken met de toekomstige normatieve ruimtebehoefte aan onderwijscapaciteit in 2038. De leerlingprognoses zijn de basis voor deze berekening. De meest actuele leerlingprognoses (Pronexus, jan 2023) geven inzicht in de verwachte ontwikkeling van het aantal leerlingen in de komende jaren. Onderstaande grafiek geeft een overzicht van het huidige aantal leerlingen en de verwachte leerling prognose voor het BO en VO.

Voor het primair onderwijs is het de verwachting dat het aantal leerlingen de komende tijd zal toenemen tot ca. 8.500 leerlingen. Tot aan 2028 wordt er een stijging van 9% voorspeld. Voor het voortgezet onderwijs is het de verwachting dat het aantal leerlingen tot 2030 licht toeneemt om vervolgens licht te dalen tot 4.485 leerlingen in 2038. Over een periode van 16 jaar neemt het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs met een kleine 1% af.

Woningbouwontwikkelingen

De toename van het aantal leerlingen is voor een deel te verklaren door de woningbouwontwikkelingen. Binnen de gemeente Dijk en Waard vinden de komende jaren grootschalige woningbouwprojecten plaats. Als onderlegger voor de leerlingprognoses zijn alle woningbouwplannen waarvan alle procedures zijn doorlopen opgenomen, de zogenaamde harde plannen. Deze zijn aangevuld met de 'zachte' woningbouwplannen waarvan het vrijwel zeker is dat ze doorgaan, maar nog niet alle procedures zijn doorlopen.

In zijn totaliteit is er uitgegaan van een uitbreiding van de woningvoorraad met 5.210 woningen tot en met 2034. De grootste woningbouwontwikkelingen zijn te verwachten in de wijken:

- De Draai, 1.564 woningen
- Stadshart, 1.068 woningen
- Broekhorn, 975 woningen

Veel van de woningbouw vindt plaats op binnenstedelijke gebieden.

Vraag en aanbod

Momenteel hebben zes scholen te kampen met een normatief ruimtetekort. Naast locaties met een ruimtetekort zijn er ook scholen met een normatief ruimteoverschot. Onderstaande tabel toont de vijf scholen met het grootste normatieve tekort en vijf scholen met het grootste normatieve overschot op basis van de leerlingaantallen 1-10-2022. Het gebruik door derden is hierin meegenomen.

School met grootste tekort	Tekort m ² bvo		School met grootste overschot	Overschot m ² bvo
Huygens College	1.891		Trinitas College Han Fortmann	2.451
Praktijkschool Focus	551		Trinitas College Joh. Bosco	2.319
P.J. Smitschool	385*		Jan Arentsz	1.947
De Helix	183		De Boomladder	1.066
De Phoenix	144		IKC Oudkarspel	824

*te kort wordt op dit moment opgevangen in het gebouw aan de Taxuslaan. De bovenbouw van de P.J. Smitschool is op deze locatie gehuisvest.

Door een toename van het aantal leerlingen is de verwachting dat in 2038 meer scholen te maken krijgen met een tekort aan ruimte. Op basis van de prognoses is het de verwachting dat de volgende schoollocaties in 2038 kampen met een normatief ruimtetekort:

- Huygens College (2.384 m² bvo)
- De Helix (1.503 m² bvo)
- Praktijkschool Focus (479 m² bvo)
- IKC St. Josephschool (272 m² bvo)
- De Zevensprong (230 m² bvo)
- Het Baken (60 m² bvo), dit loopt op tot 437 m² als de tijdelijke locatie aan de Bovenweg 62 vervalt
- IKC De Poolster (58 m² bvo)

Daarnaast zal bij de binnenstedelijke locaties aanvullende capaciteit onderwijshuisvesting moeten worden gerealiseerd.

Medegebruik en verhuur

Binnen de PO scholen is er in diverse gevallen sprake van verhuur en medegebruik aan derden. Dit betreft hoofdzakelijk aan partijen die kinderopvang (dagopvang en BSO) verzorgen. Bij 15 scholen is er aanvullende capaciteit aanwezig (ruimten zonder onderwijsbestemming) waar derden gebruik van maken. Bij 14 schoolgebouwen maken derden gebruik van een deel van de onderwijscapaciteit. In 6 gevallen gaat dit om enkel gebruik en wordt leegstand binnen het schoolgebouw structureel ingezet. In 8 gevallen is er sprake van dubbel gebruik en wordt de ruimte door derden gebruikt op het moment dat de school gesloten is.

3.4 Exploitatie

Van een heel aantal schoolgebouwen zijn de meerjarenonderhoudsplannen en de afrekeningen voor het gas en elektra onderzocht. Van 23 gebouwen hebben we de onderhoudsplannen ontvangen. Uit de analyse blijkt dat de gemiddelde onderhoudslasten per jaar €44,97 per m² bvo bedragen. Voor 8 gebouwen zijn de onderhoudslasten echter hoger dan dit gemiddelde. Dit betreffen de volgende schoolgebouwen:

Schoolgebouw	Totaalbedrag MOP (komende 10 jaar)	Onderhoudslasten per m ² bvo per jaar
De Zevensprong	€ 1.512.741	€ 122,24
Familieschool	€ 1.639.730	€ 79,98
P.J. Smitschool	€ 1.361.630	€ 70,40
De Vlindertuin	€ 1.060.291	€ 61,88
Campus Columbus	€ 1.146.199	€ 59,85
De Boomladder	€ 1.458.825	€ 53,67
IKC St. Josephschool	€ 508.093	€ 51,12
De Reflector	€ 1.249.184	€ 50,47

Opvallend is dat de hoogste onderhoudslasten voorkomen bij gebouwen uit de categorie '40 jaar en ouder'. Gezien de leeftijd van deze gebouwen is de komende jaren grootschalig onderhoud nodig om de kwaliteit op peil te houden. Er zitten echter ook 4 gebouwen, De Zevensprong, De Vlindertuin, Campus Columbus en de Reflector, tussen die jonger zijn dan 20 jaar.

Van 19 accommodaties hebben wij volledige afrekeningen (minstens van 2 jaar) van het gas en elektra ontvangen. Hier valt op dat een aantal accommodaties de afgelopen jaren relatief lage energielasten hadden. Deze lagere lasten zijn mogelijk te verklaren door het feit dat een groot aantal schoolgebouwen over zonnepanelen beschikt en er terug levering van energie plaatsvindt. Anderzijds zijn de lasten mogelijk vertekend door de sluiting van scholen gedurende de Covid-19 pandemie. Ook hebben met name de oudere schoolgebouwen geen tot weinig installaties, waardoor het energieverbruik en -lasten laag kunnen zijn. De gemiddelde energielasten komen uit op €10,- per m² bvo. Voor 11 schoolgebouwen zijn de energielasten hoger dan dit gemiddelde. Dit betreft de volgende schoolgebouwen:

Schoolgebouw	Energielasten per m ² bvo per jaar
Het Baken dislocatie	€25,58
De Koolvlet	€18,27
De Phoenix (locatie Broek op Langedijk)	€18,27
Campus Columbus	€18,21
Het Baken	€16,23
KC Atalanta	€15,40
KC De Poolster	€12,65
P.J. Smitschool	€12,14
Het Mozaïek	€11,93
Familieschool	€11,42
De Vlindertuin	€10,32

N.B. Bovenstaande bedragen zijn gebaseerd op het prijspeil 2021 en 2020. Momenteel bevinden wij ons in een energiecrisis, wat een explosieve stijging van de energiekosten heeft veroorzaakt. Bovenstaande bedragen weerspiegelen derhalve niet het huidige prijsniveau.

3.5 Duurzaamheid

Op het gebied van duurzaamheid is er gekeken naar de CO₂-uitstoot en de WEii-indicatie. Het energieverbruik (warmte en elektra) ligt ten grondslag aan beide berekeningen. Van 21 schoolgebouwen is het verbruik uit 2021 bekend. Ook voor de berekende CO₂-uitstoot en de WEii klassen geldt dat de uitkomst mogelijk vertekend is door de sluiting van de scholen gedurende de Covid-19 pandemie en de daarmee gepaard gaande lagere energiebehoefte.

In zijn algemeenheid valt op dat 23 schoolgebouwen zonnepanelen bevatten. Dit is met 77% van het totaal aantal schoolgebouwen een hoog aantal. De opbrengst uit de zonnepanelen compenseert een deel van het energieverbruik, wat van invloed is op de berekening van de CO₂-uitstoot en de WEii-indicatie.

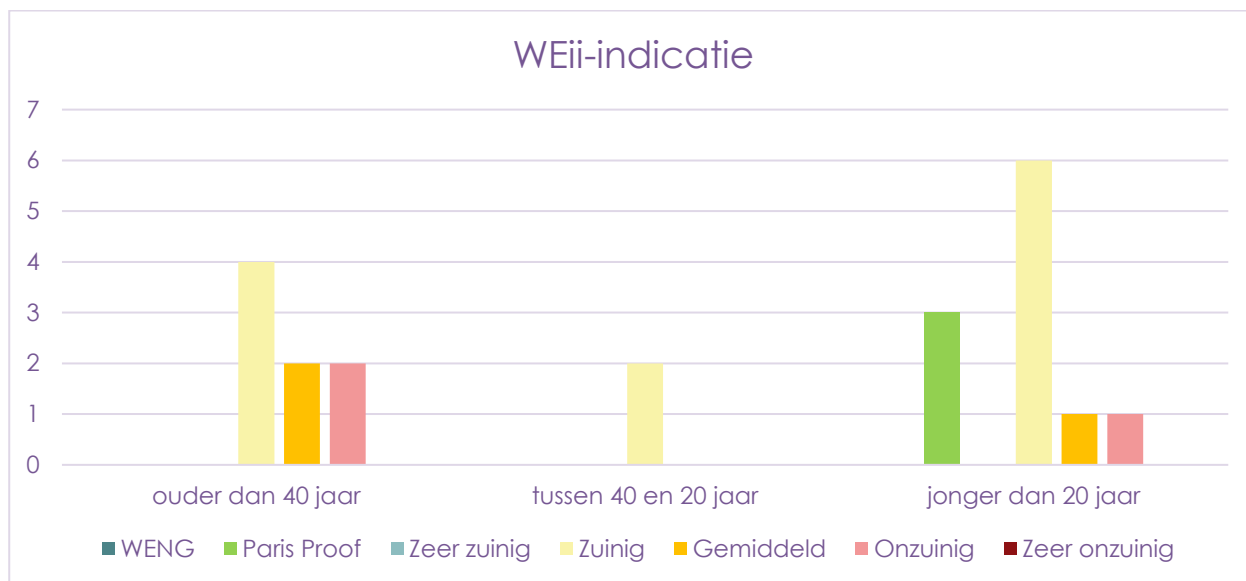
CO₂-uitstoot

De totale CO₂-uitstoot bedraagt ca. 640.000 kg per jaar (o.b.v. 21 schoolgebouwen en het verbruik in 2021). Gemiddeld genomen is de uitstoot per schoolgebouw ruim 20.000 kg CO₂ per jaar. De gemiddelde uitstoot per m² per jaar is 13,5 kg.

Opvallend is dat de uitstoot van de voortgezet onderwijs gebouwen erg laag is ten opzichte van dit gemiddelde. Van de 5 VO-gebouwen waar de uitstoot van bekend is bedraagt de gemiddelde uitstoot 4,4 kg CO₂ per m² per jaar.

WEii-indicatie

WEii staat voor Werkelijk Energie Intensiteit Indicator en is een beproefde methode om het energieverbruik per type gebouw te definiëren. De WEii wordt berekend aan de hand van het werkelijk gemeten energieverbruik en het gebruiksoppervlak.

De WEii onderscheidt 7 verschillende klassen van 'zeer onzuinig' tot 'Werkelijk energie neutraal (WENG)'. Bovenstaande grafiek toont de verschillende klassen per leeftijdscategorie van de 23 gebouwen waar de WEii klassen voor zijn berekend. Hieruit valt op te maken dat in de categorie met de oudste gebouwen ook de minst zuinige gebouwen zitten. Twee gebouwen vallen in de categorie 'onzuinig' en drie gebouwen in de categorie 'gemiddeld'. Toch bevat deze categorie ook 4 gebouwen die tot de klasse 'zuinig' horen. Dit valt mogelijk te verklaren door het feit dat deze gebouwen over zonnepanelen beschikken en daarmee zelf energie opwekken. Of door het feit dat het bij deze oudere gebouwen aan installaties ontbreekt. Daarnaast bevat de categorie 'jonger dan 20 jaar' ook een aantal gebouwen vallen in de categorie 'gemiddeld' en 'onzuinig', wat opvallend is gezien het bouwjaar.

Onderstaande tabel toont de minst zuinige schoolgebouwen in de gemeente Dijk en Waard met de WEii-indicatie gemiddeld en onzuinig.

Schoolgebouw	WEii klasse
IKC De Poolster	Onzuinig
Campus Columbus	Onzuinig
P.J. Smitschool	Onzuinig
Het Baken	Gemiddeld
Het Baken dislocatie	Gemiddeld
KC Atalanta	Gemiddeld
Het Mozaïek	Gemiddeld

4. Conclusie

In hoofdstuk 3 is een globaal overzicht geschetst van de uitkomsten per analyse onderdeel. In onderstaand overzicht wordt inzicht gegeven in de gehele portefeuille. Per schoolgebouw zijn de resultaten van de analyse samengevoegd en wordt in één oogopslag zichtbaar hoe de schoolgebouwen zich tot elkaar verhouden. De schoolgebouwen zijn gerangschikt op urgentie o.b.v. de score uit de schouw, belevingskwaliteit, bezetting en exploitatie.

Schoolgebouw	Totaalscore schouw (ongewogen)	Totaalscore belevingskwaliteit	Vraag & aanbod 2023 (incl. medegebruik) O.b.v. normatieve ruimtebehoefte	Exploitatie Hogere onderhoudskosten dan gemiddeld?	WEI-indicatie
IKC De Poolster	3,4	4,3	Tekort (-101 m² bvo)	Nee	Onzuinig
De Boomladder	3,1	4,1	Overschot (1066 m² bvo)	Ja	Zuinig
De Phoenix locatie Broek op Langedijk	2,9	4,0	Tekort (-144 m² bvo)	Nee	Zuinig
IKC Het Baken	3,3	3,3	Tekort (-426 m² bvo)	Nee	Gemiddeld
P.J. Smitschool	2,5	3,0	Tekort (-385 m² bvo)	Ja	Onzuinig
Huygens College (Umbriellaan 6)	3,5	3,8	Overschot (318 m² bvo)	Nee	Gemiddeld
De Wijde Veert	2,9	4,3	Overschot (454 m² bvo)	Nee	Gemiddeld
IKC Atalanta	3,2	4,0	Overschot (437 m² bvo)	Nee	Gemiddeld
IKC Het Mozaiek	2,8	4,2	Overschot (269 m² bvo)	Nee	Gemiddeld
De Koolvlet	2,9	4,0	Overschot (392 m² bvo)	Nee	Zuinig
IKC St. Josephschool	3,0	3,7	Beperkt tekort (-6 m² bvo)	Ja	Zuinig
IKC Oudkarspel	3,0	3,5	Overschot (824 m² bvo)	Nee	Zuinig
De Vlindertuin	2,4	2,9	Overschot (270 m² bvo)	Ja	Zuinig
De Zevensprong	2,8	3,3	Beperkt overschot (59 m² bvo)	Ja	Zuinig
Praktijkschool Focus	2,4	2,7	Tekort (-551 m² bvo)	Nee	Zuinig
De Hasselbraam	3,0	4,1	Overschot (541 m² bvo)	Onbekend	Onbekend
De Reflector	2,5	2,5	Overschot (432 m² bvo)	Ja	Paris Proof
Campus Columbus	2,2	2,7	Overschot (359 m² bvo)	Ja	Onzuinig
Taxuslaan	3,2	3,6	Beperkt overschot (60 m² bvo)	Nee	Onbekend
De Zonnewijzer	2,5	2,8	Overschot (329 m² bvo)	Nee	Zuinig
Familieschool	2,6	2,7	Beperkt overschot (41 m² bvo)	Ja	Zuinig
Huygens College (Umbriellaan 3)	2,4	3,3	Overschot (318 m² bvo)	Nee	Onbekend
De Zeppelin	2,9	3,3	Overschot (576 m² bvo)	Onbekend	Onbekend
Huygens College vwo havo vmbo-t	2,0	2,1	Tekort (-1891 m² bvo)	Nee	Paris Proof
De Helix	1,9	1,9	Tekort (-183 m² bvo)	Nee	Onbekend
De Paperclip	2,6	3,1	Overschot (571 m² bvo)	Onbekend	Onbekend
Trinitas College loc. Johannes Bosco	2,6	3,1	Overschot (2319 m² bvo)	Onbekend	Zuinig
Jan Arentsz Christelijke Scholengemeenschap	2,3	2,2	Overschot (1947 m² bvo)	Nee	Onbekend
Trinitas College loc. Han Fortmann	2,5	3,0	Overschot (2451 m² bvo)	Onbekend	Paris Proof
Het Baken dislocatie	2,3	3,2	Tijdelijk	Onbekend	Gemiddeld
GEMIDDELDE	2,7	3,3			

De hoogste kwaliteitseisen aan onze dienstverlening. Een goed gebouw begint met het beste idee.

Colofon

Datum: 4 april 2023
Auteur(s): Leonoor Clemens
Gereviewd door: Maarten Groenen

info@icsadviseurs.nl
088 - 235 04 27

Bevindingen

Inventarisatie gemeentelijke
sportaccommodaties

Opdrachtgever
Gemeente Dijk en Waard

Referentienummer
2220268

Datum
4 april 2023

Auteur(s)
Leonoor Clemens

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Aanpak	3
2. Overzicht sportaccommodaties	4
3. Bevindingen	6
3.1 Technische kwaliteit	6
3.2 Belevingskwaliteit	8
3.3 Bezetting	10
3.4 Exploitatie	11
3.5 Duurzaamheid	12
4. Conclusie	14
Bijlage	15

De inhoud van deze uitgave is eigendom van ICS Adviseurs B.V. te Zwolle. Enkel de opdrachtgever waarmee ICS Adviseurs B.V. een overeenkomst is aangegaan, heeft een gebruiksrecht voor deze uitgave. De inhoud en omvang van dat gebruiksrecht zijn vastgelegd in de algemene voorwaarden van ICS Adviseurs B.V., gedeponeerd bij de Rechtbank Overijssel onder nummer 9/2021, dan wel in de overeenkomst zoals hiervoor bedoeld. Elk ander gebruik van deze uitgave, door opdrachtgever en of derden is uitgesloten, inhoudende dat niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, via internet, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ICS Adviseurs B.V.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

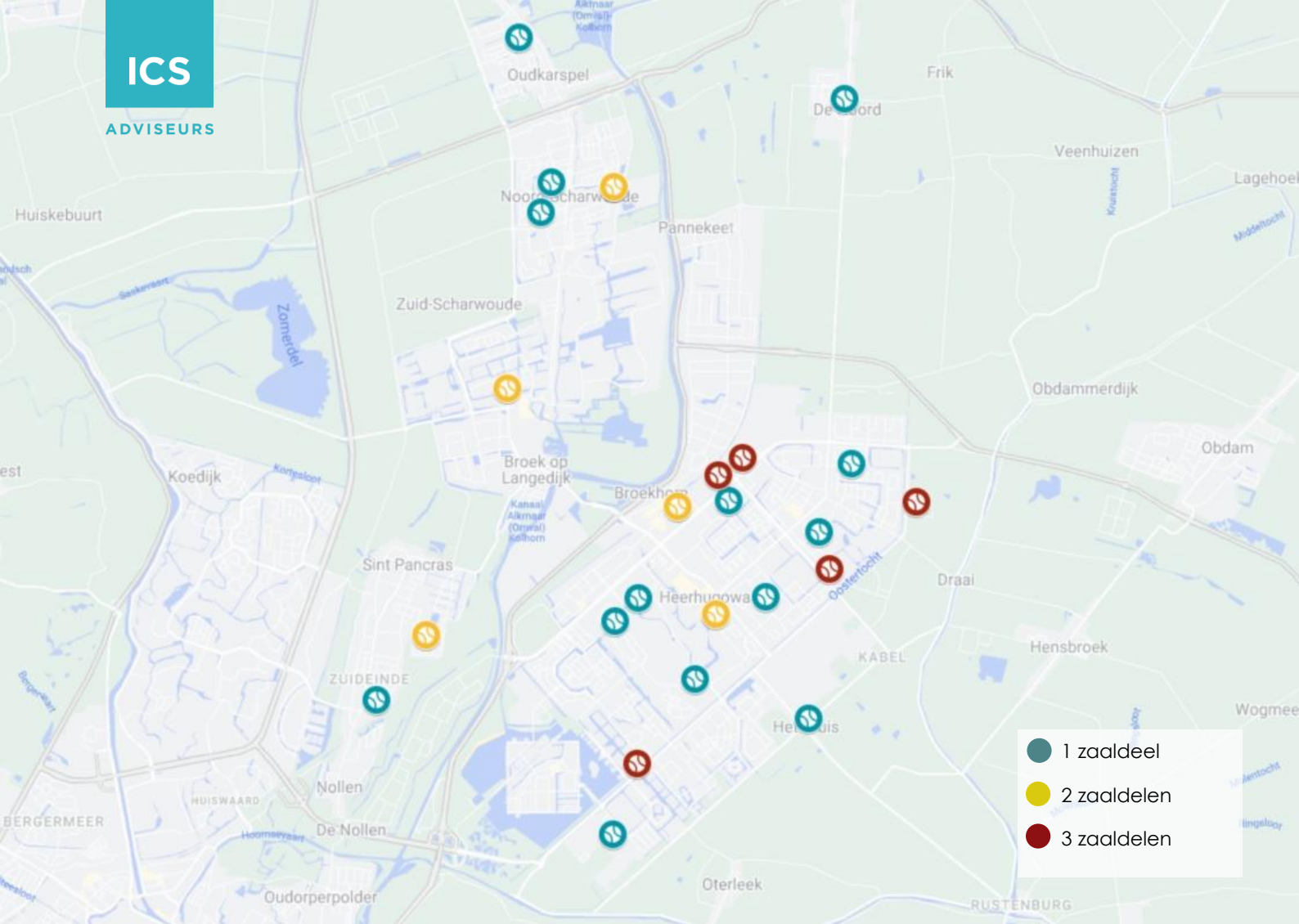
De gemeente Dijk en Waard is gestart met het opstellen van een nieuw Integraal Huisvestingsplan (IHP). De eerste fase om tot een IHP te komen staat in het teken van de inventarisatie. De inventarisatie is erop gericht een gedegen inzicht te krijgen in de huidige staat van de gemeentelijke accommodaties. De meerwaarde van de inventarisatie in de eerste fase is dat we een gerichte indicatie van de opgave definiëren en vaststellen. Daarmee vormt de eerste fase een belangrijk fundament voor de vervolgstappen in het proces. De inventarisatie voor het IHP heeft betrekking op de schoolgebouwen en de sportaccommodaties en heeft als doel de accommodaties op een uniforme wijze met elkaar te kunnen vergelijken. Voor iedere accommodatie is er zodoende een factsheet opgesteld. In onderliggend document vatten we de bevindingen naar de inventarisatie van de gemeentelijke sportaccommodaties samen. Er komt een separaat document waar de bevindingen voor de onderwijsgebouwen in worden omschreven.

1.2 Aanpak

Om een compleet beeld van de gemeentelijke accommodaties te krijgen heeft de inventarisatie zich gericht op de volgende onderdelen.

- Algemene gebouwinformatie gericht op adresgegevens, bouwjaar, capaciteit;
- Schouw van de gebouwen, gericht op de beoordeling van de technische staat en prestatie van de accommodaties;
- Vragenlijst voor de vakdocenten, gericht op de gebruikersbeleving van de accommodaties;
- Actuele exploitatiegegevens zoals meerjaren onderhoudsplannen en afrekeningen van gas en elektra. Deze gegevens zijn gebruikt om de exploitatielasten en het energieverbruik te achterhalen;
- Roosters om inzicht te krijgen in de bezetting.

Voor iedere accommodatie is er een separaat schouwrapport opgesteld en een factsheet. Beide documenten zijn afgestemd met en vastgesteld door de gemeente. De factsheets zijn toegevoegd aan de bijlage.

2. Overzicht sportaccommodaties

De gemeente Dijk en Waard beschikt over 25 gemeentelijke sportaccommodaties. Van deze accommodaties zijn er 17 gesitueerd in Heerhugowaard en 8 in de kernen van de voormalige gemeente Langedijk. De sportaccommodaties zijn te verdelen in gymzalen (1 zaaldeel), sportzalen (2 zaaldelen) en sporthallen (3 zaaldelen). De verdeling van de accommodaties in Dijk en Waard naar type is te vinden in onderstaande tabel. In totaal staan er 40 afzonderlijk te gebruiken zaaldelen ter beschikking voor het bewegingsonderwijs en de breedtesport.

Type accommodatie	Aantal
1 zaaldeel	15
2 zaaldelen	5
3 zaaldelen	5

Het gemiddeld bouwjaar van de sportaccommodaties is 1988. De gemiddelde leeftijd komt daarmee uit op 34 jaar. Van de 25 accommodaties zijn er 13 ouder dan 40 jaar, 4 accommodaties tussen de 40 en 20 jaar oud en 8 accommodaties jonger dan 20 jaar. Onderstaande tabel toont in welke leeftijdscategorie de accommodaties in te delen zijn.

Ouder dan 40 jaar	Tussen 40 en 20 jaar	Jonger dan 20 jaar
Eikenlaan	Geul	Umbriellaan
Granaat	Sporthal Zuid	Huygens College
Jan Glijnisweg	Oostwal	Weegbree
Plutolaan	Platteven	Waardergolf
Rembrandtstraat		De Draai
Rozenhoutstraat		Johannes Bosco
Smaragd		Mayersloot
Deimoshal		De Dreef
Schoolstraat		
Sperwer		
Geestmerambacht sporthal		
Geestmerambacht gymzaal		
L. Bogtmanstraat		

Het beheer van de accommodaties is bij verschillende partijen ondergebracht. Heerhugowaard Sport beheert 14 accommodaties. Stichting Social Leisure (voorheen Sportservice Langedijk) beheert een achttal accommodaties. Drie sportaccommodaties, die onderdeel zijn van een voortgezet onderwijschool, worden beheerd door het betreffende schoolbestuur.

3. Bevindingen

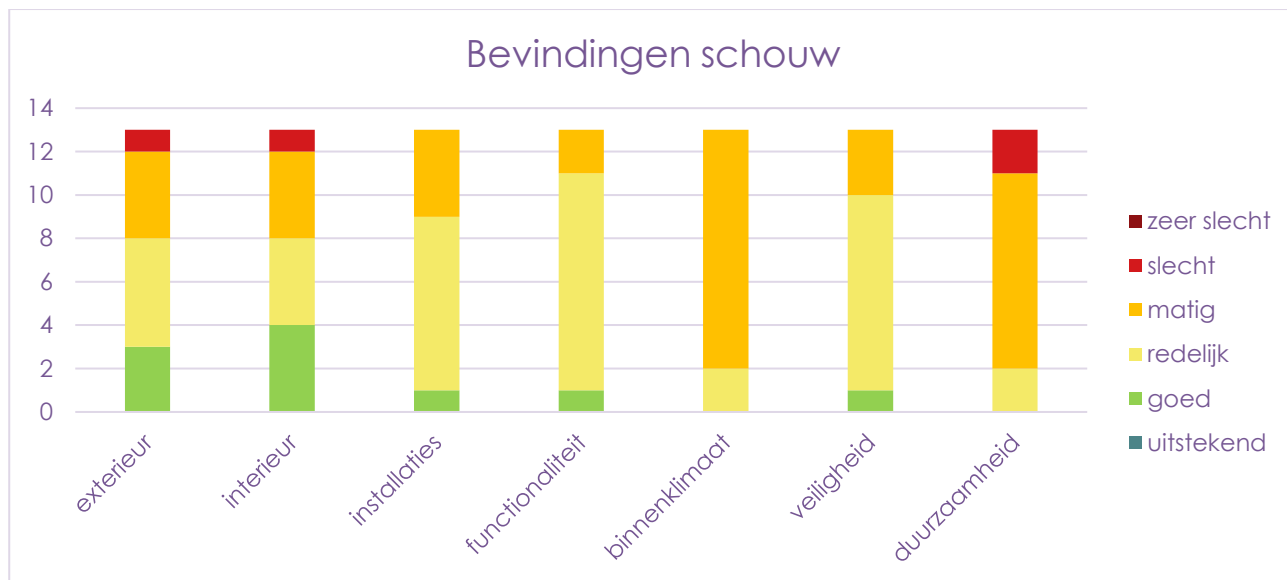
Onderstaand lichten we de bevindingen uit de analyse kort toe. We gaan daarbij in op de technische kwaliteit, belevingskwaliteit, bezetting, exploitatie en duurzaamheid. Van iedere sportaccommodatie is tevens een factsheet ontwikkeld waar deze informatie op een uniforme wijze in beeld is gebracht.

3.1 Technische kwaliteit

Als onderdeel van de inventarisatie is er een visuele schouw uitgevoerd. Tijdens de schouw ter plaatse is er vanuit technisch oogpunt gekeken naar de technische staat van het exterieur, interieur en installaties, functionele staat, binnenklimaat, veiligheid en duurzaamheid van de accommodaties. Verschillende aspecten zijn op een 6-puntschaal beoordeeld van zeer slecht tot uitstekend. De ongewogen resultaten van de schouw zijn hieronder weergegeven en gecategoriseerd op bouwjaar.

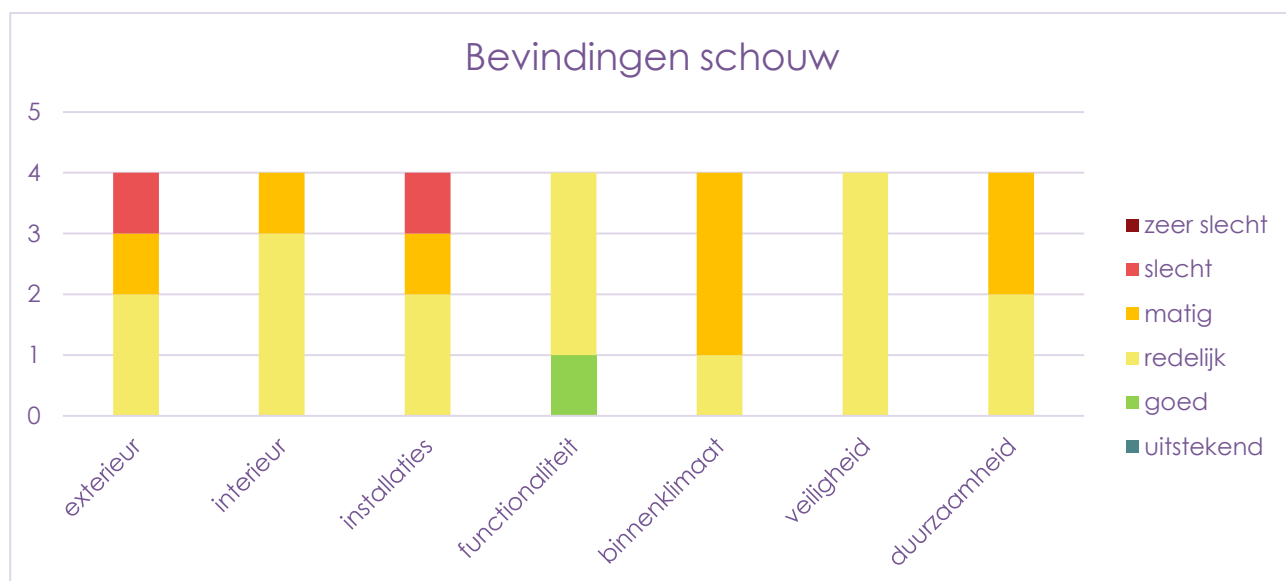
Gezien het recente bouwjaar van gymzaal de Dreef is voor deze accommodatie geen schouw uitgevoerd.

Ouder dan 40 jaar

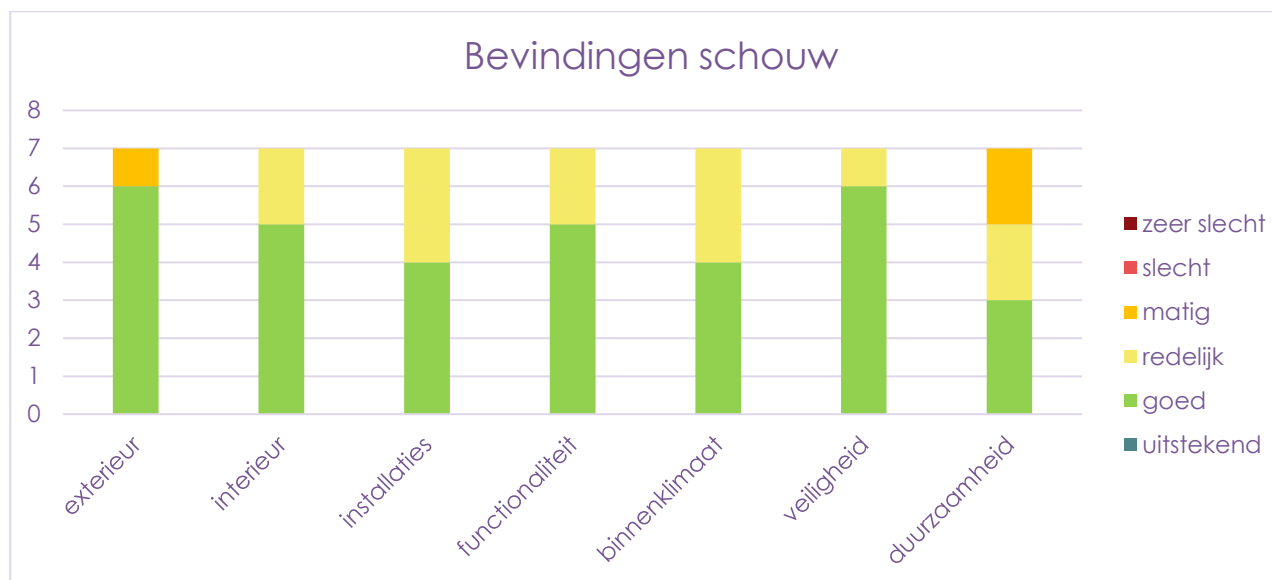
In bovenstaande tabel valt op dat op geen van de onderdelen goed wordt gescoord, enkele uitzonderingen daargelaten. De technische en functionele staat van vrijwel alle accommodaties is redelijk tot matig. Verschillende elementen in het gebouw zijn verouderd en werken niet meer naar behoren. Het binnenklimaat is matig tot slecht. In veel oudere accommodaties ontbreekt het aan ventilatie, verwarming en/of koeling. Ook op het gebied van duurzaamheid valt één en ander aan te merken. Het merendeel van de accommodaties heeft nog een gasaansluiting en ontbreekt het aan isolerend glas, ledverlichting of zonnepanelen.

Tussen de 40 en 20 jaar oud

Bovenstaande tabel laat zien dat de accommodaties in deze leeftijdscategorie gemiddeld genomen matig scoren. Op het gebied van exterieur en installaties scoort de Geul zelfs slecht. Bij de accommodaties in deze categorie is de veroudering ingezet en de gebouwen vertonen her en der gebreken. Op het gebied van binnenklimaat vormt ook voor deze accommodaties de ventilatie en akoestiek een aandachtspunt.

Jonger dan 20 jaar

De jongste accommodaties staan er over het algemeen ook het beste voor. Op de meeste onderdelen wordt er goed tot redelijk gescoord. Gezien de leeftijd is de technische staat van het exterieur, interieur en installaties, maar ook functionele staat op orde. Ook de aanwezigheid van installaties zorgt er in de meeste gevallen voor dat het binnenklimaat te reguleren is. Voor een enkele accommodatie geldt dat de aanwezige systemen minder geschikt zijn voor een optimale ventilatie. Ook is door het gebruik van harde materialen de akoestiek soms matig. Op het gebied van duurzaamheid zien we dat er aandacht is voor gevelisolatie,

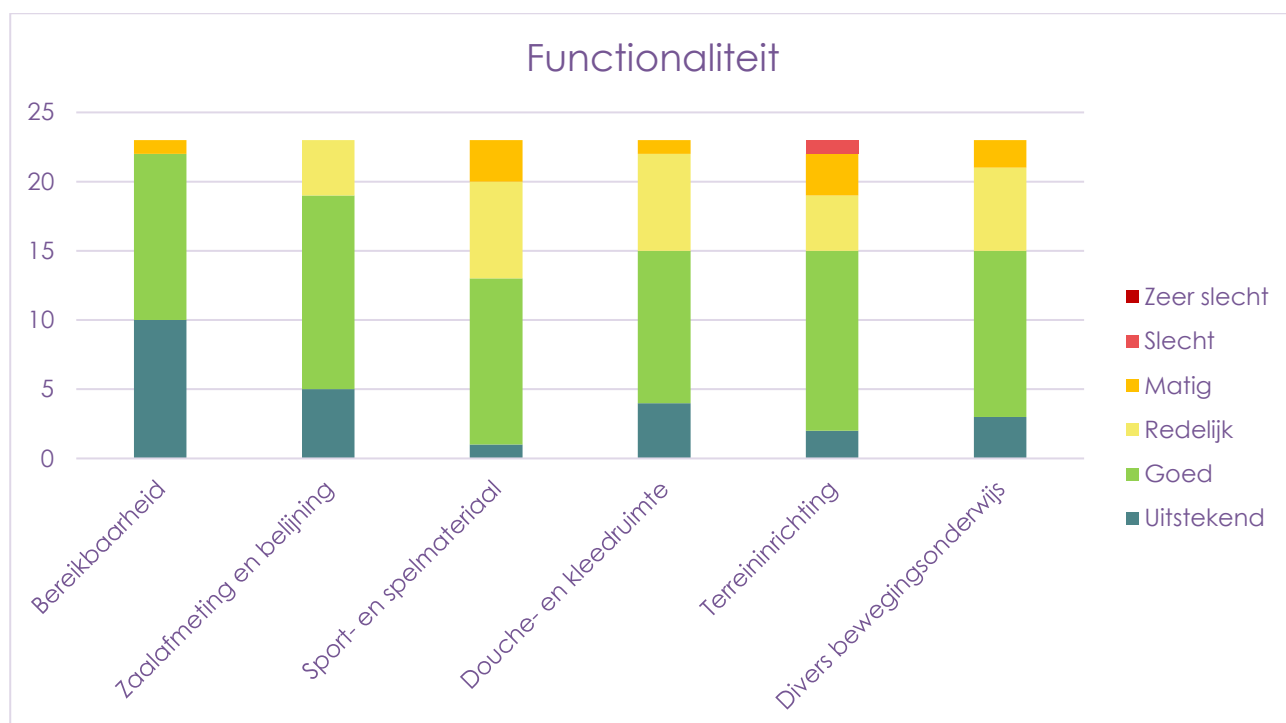
zonnepanelen en alternatieven voor gasgestookte installaties. Desondanks zijn er in deze categorie ook nog accommodaties die een gasgestookte installatie bevatten en waar het aan zonnepanelen ontbreekt.

3.2 Belevingskwaliteit

Naast de technische beoordeling van de accommodaties is er ook onderzoek gedaan naar de belevingskwaliteit. Aan de vakleerkrachten is gevraagd hoe zij de accommodaties op het gebied van functionaliteit, binnenklimaat en veiligheid ervaren.

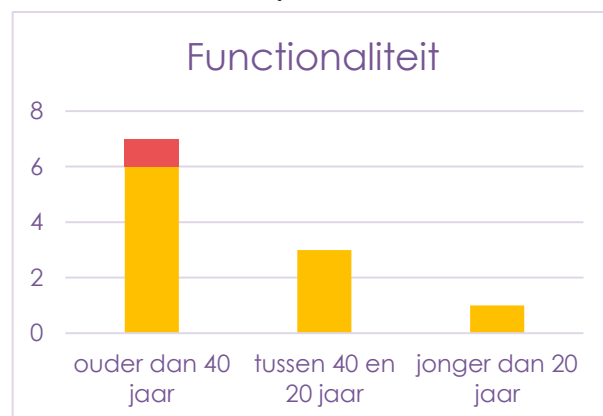
Functionaliteit

Voor het onderdeel functionaliteit hebben de vakleerkrachten de accommodaties beoordeeld aan de hand van de bereikbaarheid, zaalafmeting en belijning, sport- en spelmateriaal, douche en kleedruimten, terreininrichting en de geschiktheid voor het geven van divers bewegingsonderwijs. Onderstaande grafiek toont de resultaten.

De vakleerkrachten zijn overwegend positief over de functionaliteit accommodaties binnen de gemeente. Een aantal zaken vallen op. De meeste accommodaties bevinden zich in de nabijheid van de scholen, met uitzondering van Sporthal Zuid. Aangegeven wordt dat voor een aantal scholen de afstand tot de sporthal te groot is. Over het sport- en spelmateriaal wordt diverse keren aangemerkt dat de keuze beperkt is en het materiaal verouderd. Ook wordt aangegeven dat de sanitaire ruimten zijn verouderd en zorgen voor onaangename geur in de accommodatie.

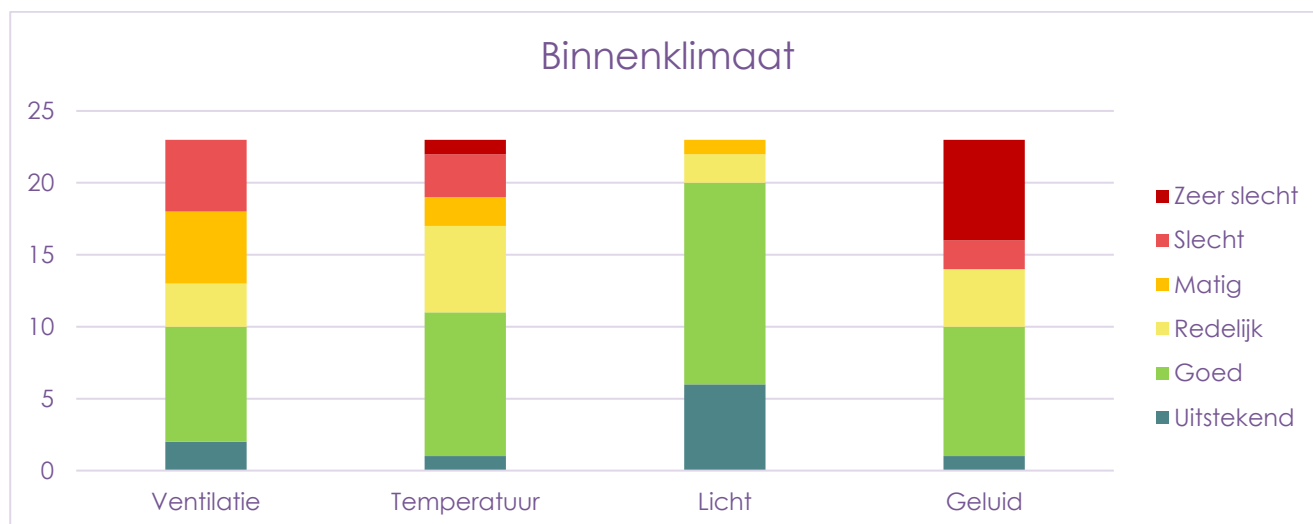
Als we inzoomen op de verschillende leeftijdscategorieën zien we dat binnen de categorie 'ouder dan 40 jaar' het vaakst de score matig tot (zeer) slecht wordt gegeven. Op het gebied van de

functionaliteit staan de oudste accommodaties er het minst goed voor.

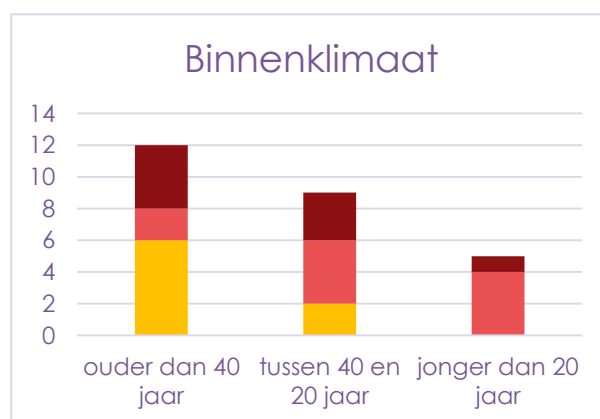
Binnenklimaat

De vakleerkrachten zijn binnen het onderdeel 'binnenklimaat' gevraagd aan te geven hoe zij de ventilatie, temperatuur, licht en geluid in de accommodaties ervaren.

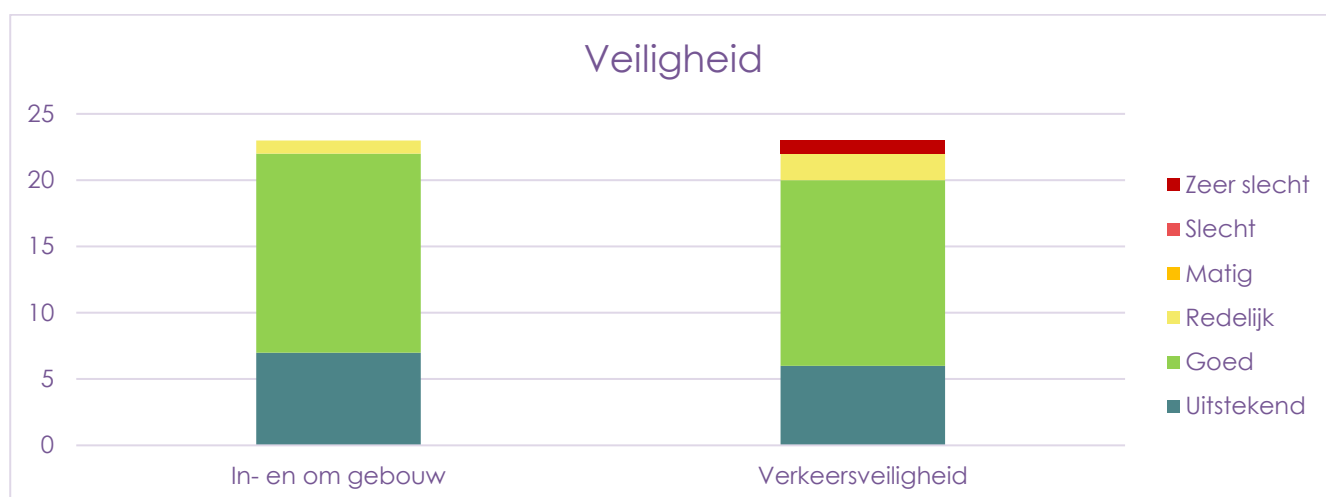

Wat het binnenklimaat betreft worden de meeste opmerkingen gemaakt over de ventilatie, temperatuur en akoestiek. In meer dan de helft van de accommodaties ervaren de gebruikers klachten over de ventilatie en temperatuur. Aangegeven wordt dat het ofwel te koud ofwel te warm is in de zaal en dat ventileren niet mogelijk is. Ook de akoestiek laat in het merendeel van de accommodaties te wensen over. De vakleerkrachten werken geregeld met oordoppen in.

Opvallend is dat klachten over het binnenklimaat in alle leeftijdscategorieën aan de orde zijn. De naastgelegen tabel toont hoe vaak er per leeftijdscategorie de scores 'matig' tot 'zeer slecht' zijn gegeven op het onderdeel binnenklimaat. Binnen de categorie gebouwen 'ouder dan 40 jaar' komt deze beoordeling 12 keer lang. Zelfs in de jongste bouwcategorie wordt vijf keer de score (zeer) slecht gegeven, zowel voor ventilatie, temperatuur als geluid.

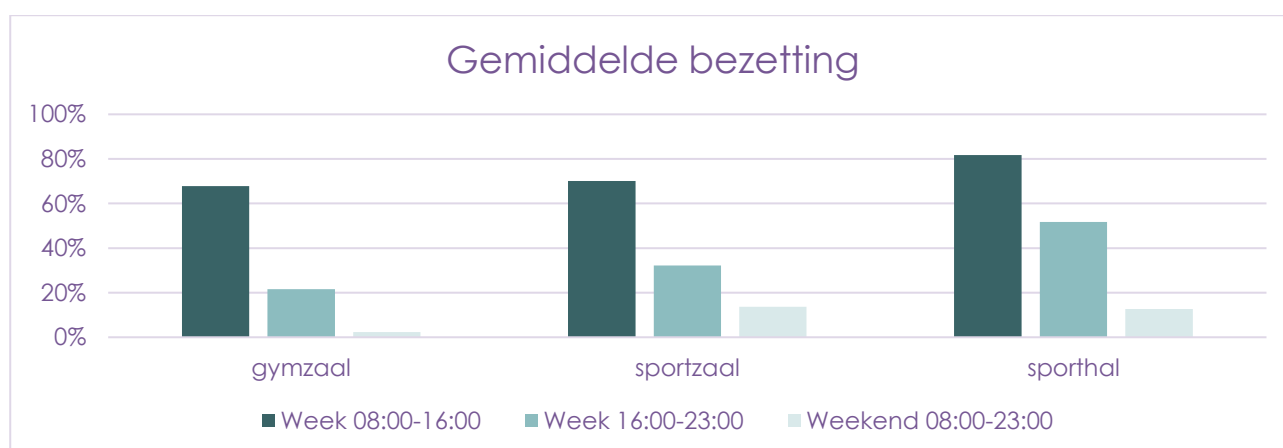
Veiligheid

Wat de veiligheid betreft hebben de vakleerkrachten weinig aanmerkingen en zijn over het algemeen tevreden over dit onderdeel. Bij drie accommodaties wordt een opmerking gemaakt over de verkeersveiligheid. Dit betreft de Deimoshal, Eikenlaan en de Umbriellaan. Bij deze accommodaties wordt aangegeven dat er veel verkeer is rondom de accommodatie, wat oversteken voor kinderen gevaarlijk maakt. Er wordt reeds gewerkt aan het autoluw maken van de Umbriellaan als onderdeel van de herontwikkeling van het stationsgebied. Er is ook gevraagd naar de mate van vandalisme. Meer dan de helft van de accommodaties heeft soms tot vaak last van vandalisme. Gesproken wordt over vuurwerkschade, (pogingen tot) inbraak en het vernielen van plafondplaten en kranen.

3.3 Bezetting

Uit de roosters van 2022-2023 is de bezetting van de accommodaties herleid. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen het gebruik voor het bewegingsonderwijs en het gebruik door verenigingen. Het gebruik voor het bewegingsonderwijs vindt plaats tussen 08:00-16:00 op doordeweekse dagen. De verenigingen maken doorgaans gebruik van de accommodaties na 16:00 en in het weekend. Onderstaande grafiek toont per type accommodatie de bezetting binnen de verschillende tijdsvakken. Voor het berekenen van deze bezetting is een regulier rooster gebruikt. Een lagere bezetting in de zomermaanden en hogere bezetting in de wintermaanden is in onderstaande bezettingscijfers niet meegenomen.

Hier valt op dat de gemiddelde doordeweekse bezetting tussen 08:00-16:00 voor een gymzaal bijna 70% is en voor een sporthal ruim 80%. De druk op de accommodaties voor het bewegingsonderwijs is daarmee hoog. Indien de vraag naar bewegingsonderwijs toeneemt, door bijvoorbeeld een toename van het aantal leerlingen, zal er extra capaciteit gevonden moeten worden.

Verschillen in de huidige bezetting tussen 08:00-16:00 zijn echter waarneembaar. Voor de sporthallen geldt dat alle accommodaties een bezetting van 70% of hoger hebben. Van de accommodaties met 2 zaaldelen valt op dat de Oostwal met 26% een lage bezetting heeft vanuit het bewegingsonderwijs, enkel het Baken maakt gebruik van deze accommodatie. De bezetting van de gymzalen loopt erg uiteen. Onderstaande tabel toont de vijf gymzalen met de hoogste en laagste bezetting.

Hoogst bezette gymzaal	Bezetting 08:00-16:00	Laagst bezette gymzalen	Bezetting 08:00-16:00
Sperwer	86%	Rozenhoutstraat	28%
Granaat	83%	Gymzaal Geestmerambacht	40%
Schoolstraat	78%	Smaragd	59%
Eikenlaan	75%	Jan Glijnisweg	68%
Geul	75%	Plutolaan	69%

De bezetting in de avonden en het weekend ligt een stuk lager dan doordeweeks. Hier valt te concluderen dat hoe functioneler de accommodaties hoe hoger de bezetting vanuit verenigingen is. De gymzalen worden gemiddeld 23% bezet in de avonden en slechts 3% in de weekenden. De geringe vloerafmeting en hoogte maakt gymzalen minder functioneel voor binnensportverenigingen zoals volleybal, basketbal en handbal. De sportzalen worden in de avonden voor 32% gebruikt en de weekenden voor 14%. De sporthallen hebben de hoogste bezetting met 52% in de avonden en 13% in het weekend gedurende de reguliere maanden. Het rapport 'Ruimte voor sport in Heerhugowaard' van het Mulier instituut laat zien dat het gebruik van sporthallen het meeste varieert gedurende het jaar. De bezetting van sporthallen is in de wintermaanden beduidend hoger dan in de reguliere maanden. In de avonden zijn de sporthallen 's winters gemiddeld 65% bezet en in de weekenden 56% (zaterdagen).

Normatieve behoefte zaaldelen

Op basis van het huidig aantal leerlingen en het geprognosticeerd aantal leerlingen in 2038 is conform de Verordening de normatieve behoefte aan zaaldelen berekend. Deze behoefte is afgezet tegen het beschikbaar aantal zaaldelen. Hierbij wordt uitgegaan van een huidige beschikbaarheid van 39 zaaldelen en een toekomstige beschikbaarheid van 41 zaaldelen (incl. 2 zaaldelen in expertisecentrum Vaandel-Zuid).

	2023	2038
benodigd aantal zaaldelen PO	13	14
benodigd aantal zaaldelen VO*	15	15
benodigd aantal zaaldelen (V)SO	3	3
TOTAAL benodigd	31,0	32,0
beschikbaar aantal zaaldelen	39	41
verschil	8,0	9,0

*Exclusief behoefte Clusius College

Bovenstaande tabel toont dat er gemeentebreed voldoende zaaldelen beschikbaar lijken te zijn. Dit overzicht zegt echter nog niets over de verhouding op kern- en wijkniveau. Het totaalbeeld wordt beïnvloed door kleine kernen met een overcapaciteit aan zaaldelen. In het IHP wordt de verhouding op kern- en wijkniveau nader onderzocht.

3.4 Exploitatie

Van een heel aantal accommodaties zijn de meerjarenonderhoudsplannen en de afrekeningen voor het gas en elektra onderzocht. Van 21 accommodaties hebben we de onderhoudsplannen ontvangen. Uit de analyse blijkt dat de gemiddelde onderhoudslasten per jaar €48,90/ m² bvo bedragen. Voor 8 accommodaties zijn de onderhoudslasten echter hoger dan dit gemiddelde. Dit betreft de volgende accommodaties:

Accommodatie	Totaalbedrag MOP (komende 5 -10 jaar)	Onderhoudskosten per m² bvo per jaar
Sperwer	€ 517.993, - (10 jaar)	€ 131,80
Rozenhoutstraat	€ 207.217, - (5 jaar)	€ 94,19
Smaragd	€ 187.054, - (5 jaar)	€ 90,58
Rembrandtstraat	€ 171.856, - (5 jaar)	€ 78,12
Gymzaal Geestmerambacht	€ 260.399, - (10 jaar)	€ 64,57
Granaat	€ 133.235, - (5 jaar)	€ 61,40
Eikenlaan	€ 115.607, - (5 jaar)	€ 53,28
Sporthal Geestmerambacht	€ 622.924, - (10 jaar)	€ 49,44

Opvallend is dat dit accommodaties betreffen die vallen binnen de categorie '40 jaar en ouder' en 7 van deze accommodaties gymzalen betreffen. Gezien de leeftijd van deze accommodaties is de komende jaren grootschalig onderhoud nodig om de kwaliteit op peil te houden.

Van 13 accommodaties hebben wij volledige afrekeningen (minstens van 2 jaar) van het gas en elektra ontvangen. Hier valt op dat een heel aantal accommodaties de afgelopen jaren lage energielasten hadden. Dit is mogelijk te verklaren door het feit dat een groot aantal accommodaties over zonnepanelen beschikken en er terug levering van energie plaatsvindt. En anderzijds zijn de lasten mogelijk vertekend door de sluiting van accommodaties gedurende de Covid-19 pandemie. Ook hebben met name de oudere accommodaties geen tot weinig installaties, waardoor het energieverbruik en lasten laag zijn. De gemiddelde energielasten komen uit op € 11,41 per m² bvo. Voor 5 accommodaties zijn de energielasten hoger dan dit gemiddelde. Dit betreft de volgende accommodaties:

Accommodatie	Energielasten per m² bvo per jaar
Sperwer	€ 17,59
Geul	€ 14,14
Rembrandtstraat	€ 13,49
Platteven	€ 12,60
Smaragd	€ 12,12

Onderstaande bedragen zijn gebaseerd op het prijspeil van 2021 en 2020. Momenteel bevinden wij ons in een energiecrisis, wat een explosieve stijging van de energiekosten heeft veroorzaakt. Bovenstaande bedragen vertegenwoordigen derhalve niet het huidige prijsniveau.

3.5 Duurzaamheid

Op het gebied van duurzaamheid is er gekeken naar de CO₂-uitstoot en de WEii-indicatie. Het energieverbruik ligt ten grondslag aan beide berekeningen. Van 13 accommodaties is het verbruik uit 2021 bekend. Ook voor de berekende CO₂-uitstoot en de WEii klasse geldt dat de uitkomst mogelijk vertekend is door de sluiting van de accommodaties gedurende de Covid-19 pandemie en daarmee gepaard gaande lagere energiebehoefte.

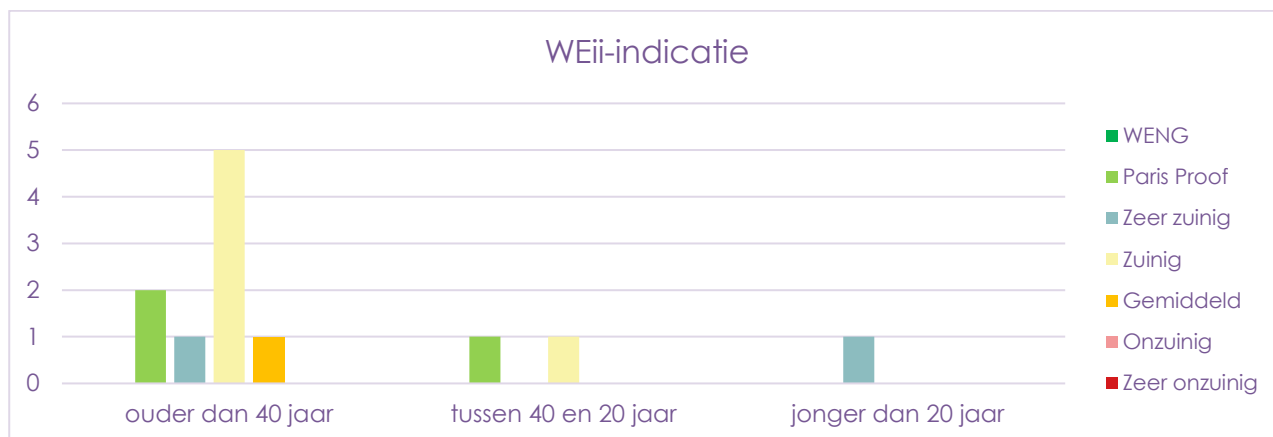
In zijn algemeenheid valt het op dat 18 sportaccommodaties zonnepanelen bevatten. Dit is met 75% van het totaal aantal sportaccommodaties een hoog aantal. De opbrengst uit de zonnepanelen vertaalt zich in een lager energieverbruik wat van invloed is op de berekening van de CO₂-uitstoot en WEii-indicatie.

CO₂-uitstoot

De totale CO₂-uitstoot bedraagt 132.560 kg per jaar (o.b.v. 13 accommodaties en het verbruik in 2021). De gemiddelde uitstoot per m² is 19,15 kg.

WEii-indicatie

WEii staat voor Werkelijk Energie Intensiteit Indicator en is een beproefde methode om het energieverbruik per type gebouw te definiëren. De WEii wordt berekend aan de hand van het werkelijk gemeten energieverbruik en het gebruiksoppervlak.

De WEii onderscheidt 7 verschillende klassen van 'zeer onzuinig' tot 'Werkelijk energie neutraal (WENG)'. Bovenstaande grafiek toont de verschillende klassen per leeftijdscategorie. Wat opvalt is dat een aantal oudere gebouwen tot een zuinige klasse behoren. Dit valt mogelijk te verklaren door het feit dat deze gebouwen over zonnepalen beschikken en daarmee zelf energie opwekken. In combinatie met een lager gebruik vanwege Covid-19 leidt dit per saldo tot een lage energiebehoefte. Ervan uitgaande dat dit voor de meeste accommodaties geldt zijn hieronder de vijf accommodaties met de minst zuinige WEii klasse weergegeven:

Accommodatie	WEii klasse
Sperwer	Gemiddeld
L. Bogtmanstraat	Zuinig
Schoolstraat	Zuinig
Platteven	Zuinig
Smaragd	Zuinig

4. Conclusie

In hoofdstuk 3 is een globaal beeld geschetst van de uitkomsten per analyse onderdeel. In onderstaand overzicht wordt inzicht gegeven in de gehele portefeuille. Per accommodatie zijn de resultaten van de analyse samengevoegd en wordt in één oogopslag zichtbaar hoe de accommodaties zich tot elkaar verhouden. De accommodaties zijn gerangschikt op urgentie o.b.v. de score uit de schouw, belevingskwaliteit, bezetting en exploitatie.

Accommodatie	Totaalscore schouw (ongewogen)	Totaalscore belevingskwaliteit	Bezetting (08:00-16:00) > 80%: rood 80-40%: oranje <40%: rood	Exploitatie Hogere onderhoudskosten dan gemiddeld?	W E i-indicatie
Sperwer	4,0	Onbekend	86%	Ja	Gemiddeld
Granaat	3,2	3,0	83%	Ja	Zuinig
Rozenhoutstraat	3,5	2,0	28%	Ja	Zeer Zuinig
Deimoshal	3,3	3,0	87%	Nee	Onbekend
Rembrandtstraat	3,3	2,7	73%	Ja	Zuinig
Eikenlaan	3,3	2,7	75%	Ja	Paris Proof
Smaragd	3,5	2,3	59%	Ja	Zuinig
Oostwal	3,4	2,3	26%	Nee	Onbekend
Schoolstraat	3,8	2,7	78%	Nee	Zuinig
Geul	3,7	2,7	75%	Nee	Paris Proof
Sporthal Zuid	3,0	3,3	63%	Nee	Onbekend
Geestmerambacht Gymzaal	2,5	1,7	40%	Ja	Onbekend
Platteven	3,3	2,7	75%	Nee	Zuinig
Geestmerambacht Sporthal	3,1	1,7	75%	Ja	Onbekend
Plutolaan	3,0	2,7	69%	Nee	Zuinig
Mayersloot	2,6	3,0	69%	Nee	Zeer zuinig
Waardergolf	2,5	2,0	95%	Nee	Onbekend
Weegbree	2,5	2,7	69%	Nee	Onbekend
Jan Glijnisweg	2,9	2,3	68%	Nee	Paris Proof
Umbriellaan	2,3	2,7	88%	Onbekend	Onbekend
L. Bogtmanstraat	3,2	1,7	74%	Nee	Zuinig
Johannes Bosco	2,7	2,0	88%	Onbekend	Onbekend
De Draai	2,0	2,0	78%	Nee	Onbekend
Huygens College	2,0	2,0	94%	Onbekend	Onbekend
De Dreef	Geen schouw	2,0	69%	Onbekend	Onbekend

GEMIDDELTE	3,0	2,4	71%	
-------------------	------------	------------	------------	--

Binnen de gemeente Dijk en Waard lopen er een aantal trajecten ter verbetering van de sportaccommodaties. Met het aanpakken van onderstaande accommodaties worden een aantal urgente sportaccommodaties aangepakt.

- Vervanging van twee van de drie gymzalen in de Rivierenwijk (Geul, Granaat, Smaragd). Het benodigde budget is door de raad beschikbaar gesteld.
- Realisatie van twee nieuwe gymzalen binnen het experticeentrum Vaandel-Zuid

Bijlage

Factsheets sportaccommodaties

De hoogste kwaliteitseisen aan onze dienstverlening. Een goed gebouw begint met het beste idee.

Colofon

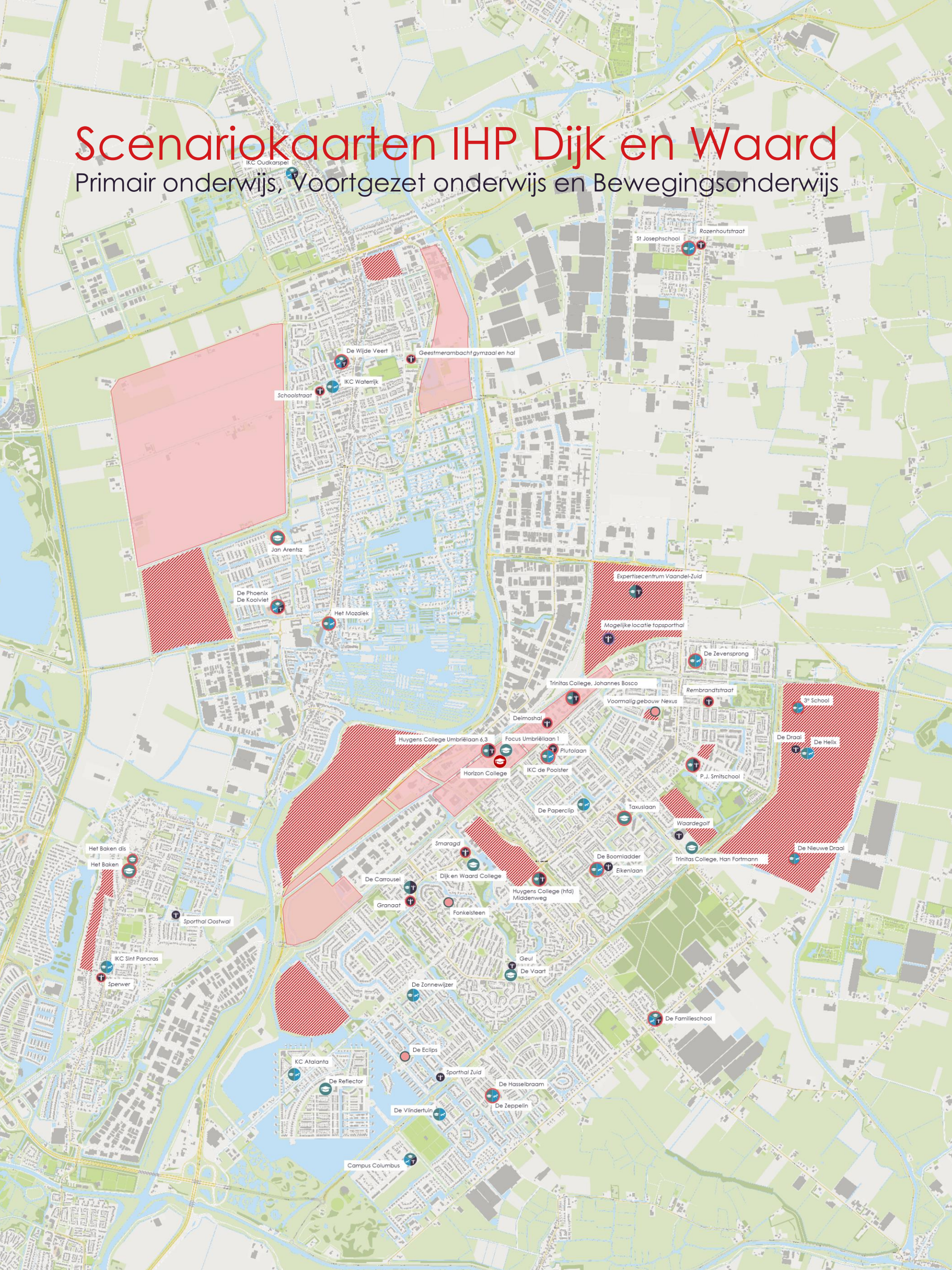
Datum: 4 april 2023
Auteur(s): Leonoor Clemens

www.icsadviseurs.nl
info@icsadviseurs.nl
088 - 235 04 27

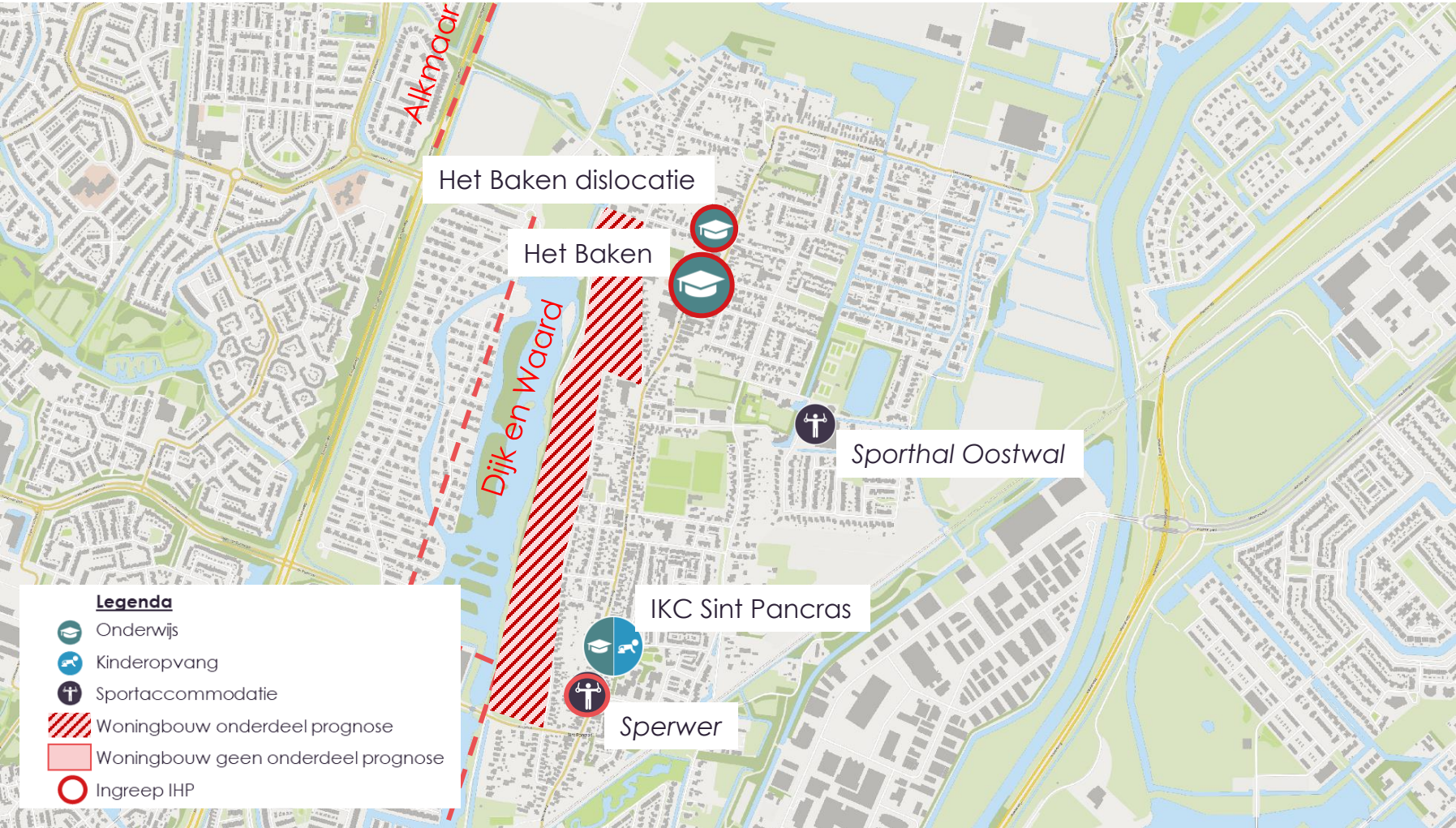
Onderdeel van ICS Ruimteregiegroep BV

Scenariokaarten IHP Dijk en Waard

Primair onderwijs, Voortgezet onderwijs en Bewegingsonderwijs

Scenariokaart: Sint Pancras

Scenario's onderwijs- en kinderopvang

Locatie	Ingriep	Tijdelijke huisvesting	Periode start uitvoering
Het Baken (hfd)	1. In stand houden hoofdgebouw + afstoten noodlokalen + tijdelijke uitbreiding	Geen	0 – 4 jaar
	2. In stand houden hoofdgebouw + afstoten noodlokalen + permanente uitbreiding	Geen	0 – 4 jaar
	3. Vernieuwbouw en permanente uitbreiding t.b.v. onderwijs en opvang	N.t.b.	0 – 4 jaar
	4. Nieuwbouw IKC op huidige locatie	N.t.b.	0 – 4 jaar
	5. Nieuwbouw IKC op nieuwe locatie	Geen	0 – 4 jaar
Het Baken (dis)	1. Dislocatie vervalt in principe schooljaar '26/'27. 2. Voor bovenstaande scenario's kan onderzocht worden of deze locatie langer kan worden aangehouden (bestemmingsplanwijziging nodig)		0 – 4 jaar

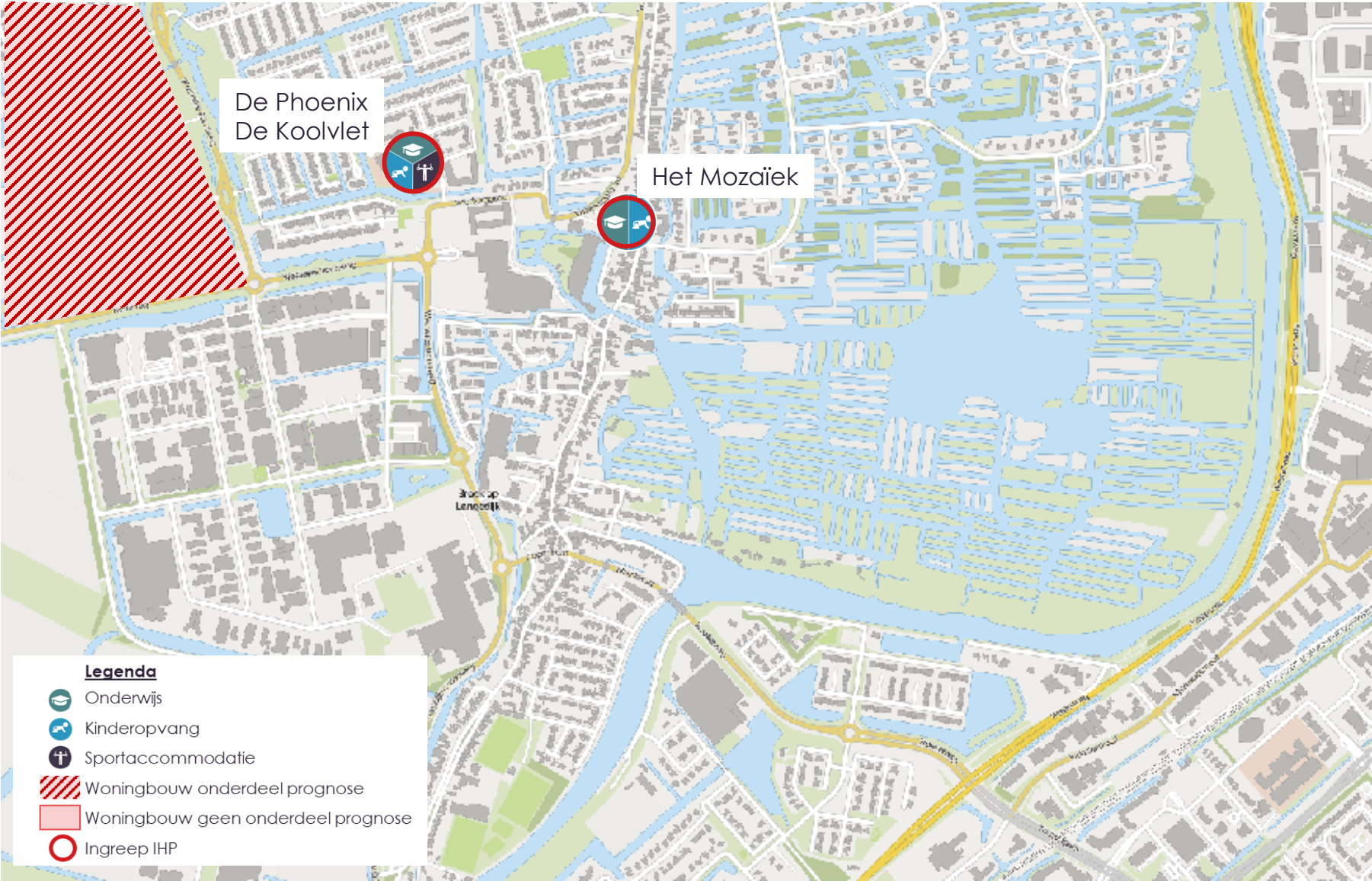
Scenario's binnensportaccommodaties

Sperwer	1. Groot onderhoud uitvoeren 2. Vernieuwbouw 3. Gymzaal afstoten en bewegingsonderwijs voor Sint Pancras in sporthal Oostwal (dient tevens geschikt gemaakt te worden voor bewegingsonderwijs)	0 - 4 jaar
---------	--	------------

Scenario's onderwijs- en opvanglocaties in stand houden en verduurzamen

De onderstaande schoolgebouwen worden gedurende de looptijd van het IHP (2024- 2038) in stand gehouden:	
Onderwijs en opvang • IKC Sint Pancras	Sportaccommodaties • Sporthal Oostwal

Scenariokaart: Broek op Langedijk

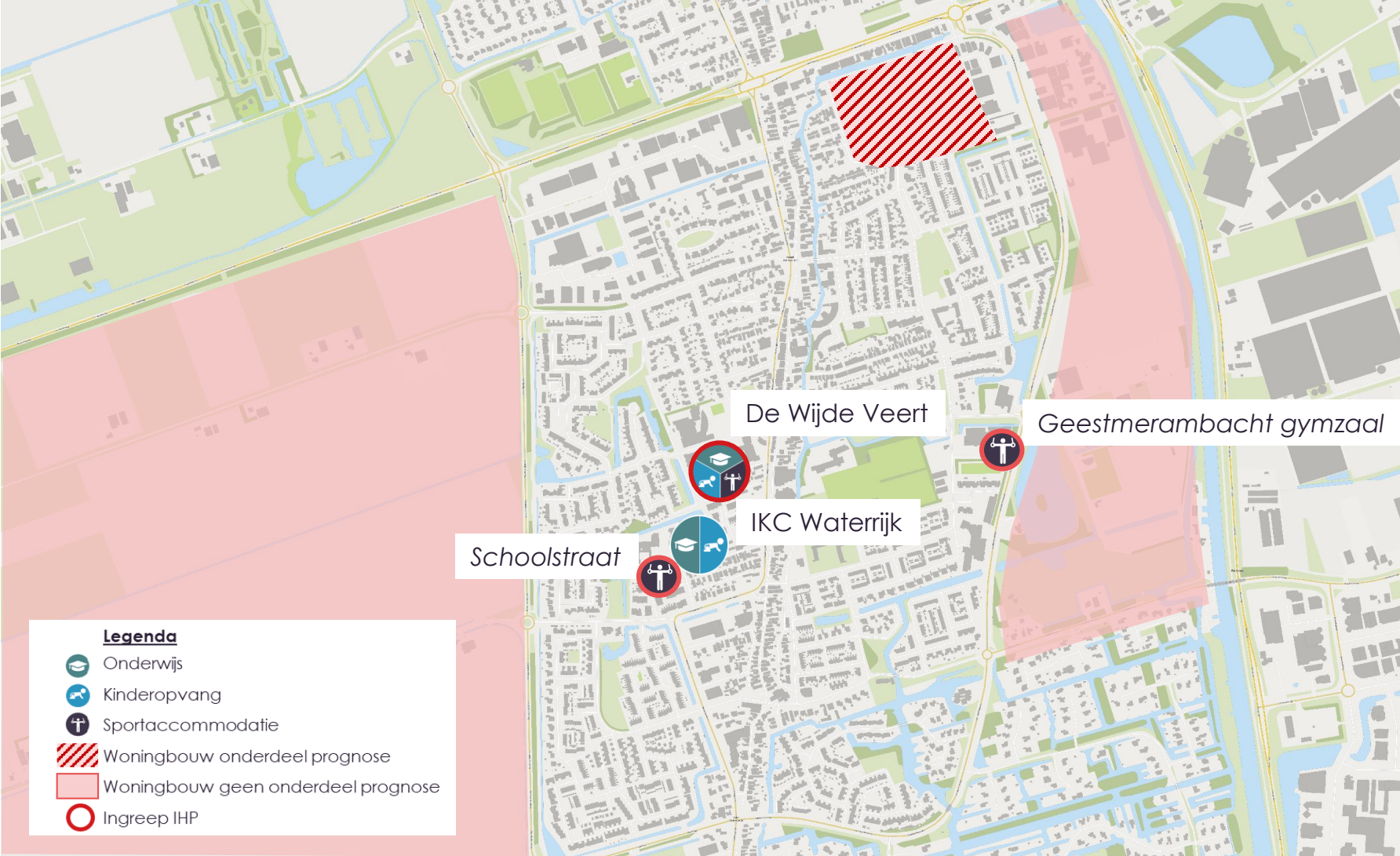

Scenario's onderwijs- en kinderopvang			
Locatie	Ingreep	Tijdelijke huisvesting	Periode start uitvoering
Phoenix/Koolvlet	1. Uitvoeren huisvestingsonderzoek naar de verbetering functionaliteit van het IKC waar de Koolvlet, de Phoenix en kinderopvang gehuisvest zijn.	n.v.t.	0 – 4 jaar
Het Mozaïek	1. Uitbreiden t.b.v. huisvesting kinderopvang.	n.v.t.	0 – 4 jaar

Scenario's onderwijs- en opvanglocaties in stand houden en verduurzamen	
De onderstaande schoolgebouwen worden gedurende de looptijd van het IHP (2024- 2038) in stand gehouden:	
Onderwijs en opvang	Sportaccommodaties • Mayersloot (gymzaal bij Phoenix en Koolvlet)

- Aandachtspunten**
- Transitievisie warmte wordt ontwikkeld tussen 2025 – 2029
 - Deel van de leerlingen uit Broekhorn gaat naar scholen in Broek op Langedijk
 - Mozaïek: SUVIS aanvraag toegekend en er wordt uiterlijk in 2024 gestart met de werkzaamheden
 - Welke ambities en mogelijkheden geven het ontwikkelen van 10-14 onderwijs in samenwerking met het Jan Arentsz

Scenariokaart: Noord- en Zuid-Scharwoude

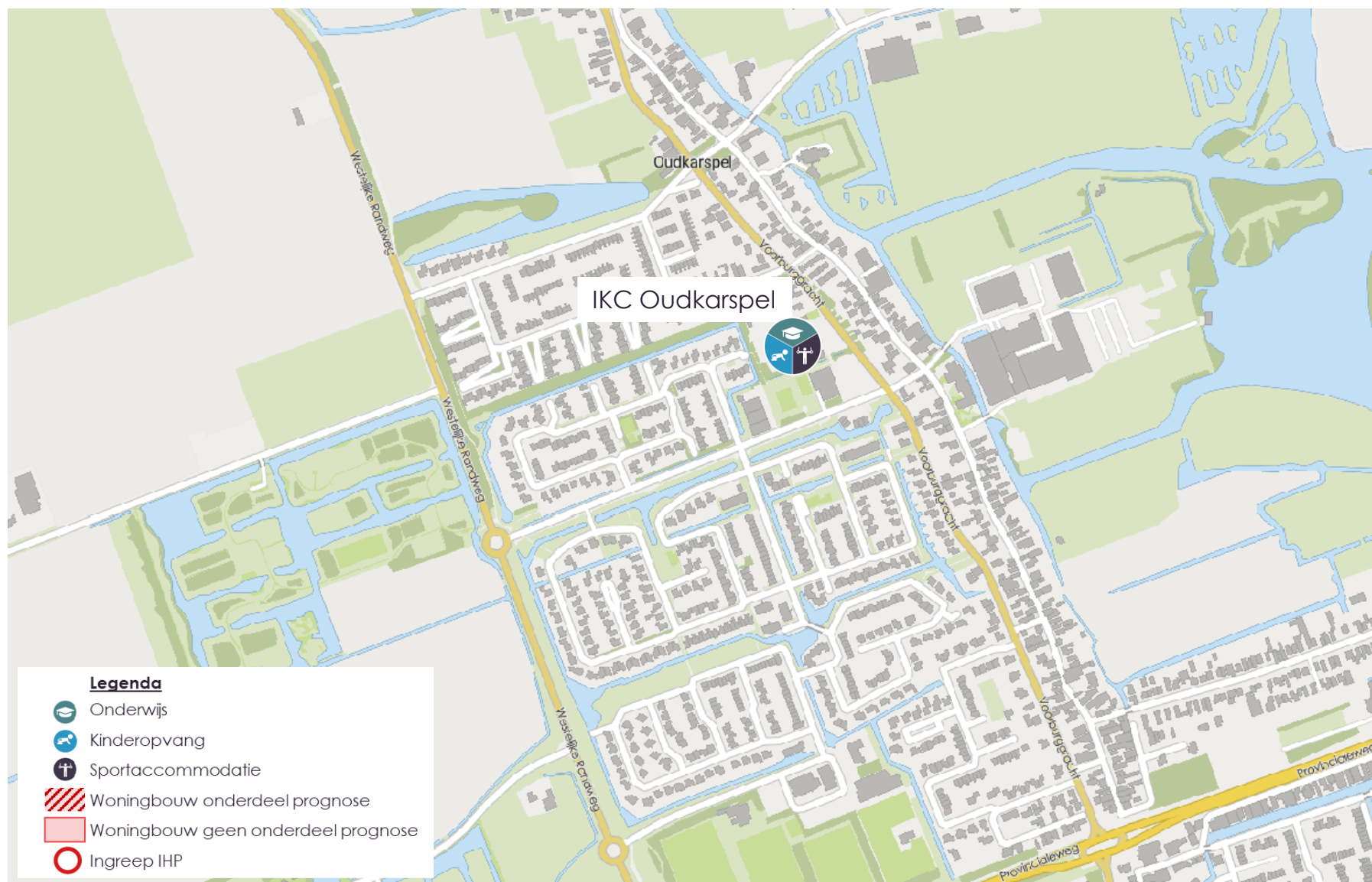

Scenario's onderwijs- en kinderopvang			
Locatie	Ingriep	Tijdelijke huisvesting	Periode start uitvoering
De Wijde Veert	1. Onderzoek naar verbetering functionaliteit t.b.v. IKC-vorming.		0 - 4 jaar
IKC Waterrijk	1. Plannen voor vervanging IKC Waterrijk (in het kader van het IKOC) op locatie Tulpstraat	N.v.t.	0 – 4 jaar
Woningbouw Oostrand	1. Dislocatie van bestaande school realiseren in ontwikkelgebied 2. Additionele uitbreiding bestaande onderwijslocaties	N.v.t.	0 - 4 jaar
Scenario's binnensportaccommodaties			
Geestmerambacht gymzaal	1. Vernieuwbouw 2. Verplaatsing naar Langedijk West		5 – 10 jaar 5 – 10 jaar
Schoolstraat	1. Afstoten en bewegingsonderwijs naar Geestmerambacht		2026

Scenario's onderwijs- en opvanglocaties in stand houden en verduurzamen	
De onderstaande schoolgebouwen worden gedurende de looptijd van het IHP (2024- 2038) in stand gehouden:	
Onderwijs en opvang IKC Waterrijk	Sportaccommodaties Platteven (gymzaal Wijde Veert)

- Aandachtspunten**
- Transitievisie warmte Zuid-Scharwoude wordt ontwikkeld tussen 2019 - 2024
 - Transitievisie warmte Noord-Scharwoude wordt ontwikkeld tussen 2025 - 2029
 - De Wijde Veert: SUVIS toegekend, uitvoering vindt plaats in 2024
 - Woningbouw Oostrand: mogelijk ca. 500-600 woningen vanaf 2025. De gemeente voorziet een behoefte voor circa 220 leerlingen en 110 kinderen voor kinderopvang

Scenariokaart: Oudkarspel

Scenario's onderwijs- en kinderopvang

Locatie	Ingreep	Tijdelijke huisvesting	Periode start uitvoering

Scenario's binnensportaccommodaties

--	--	--

Scenario's onderwijs- en opvanglocaties in stand houden en verduurzamen

De onderstaande schoolgebouwen worden gedurende de looptijd van het IHP (2024- 2038) in stand gehouden:

Onderwijs en opvang

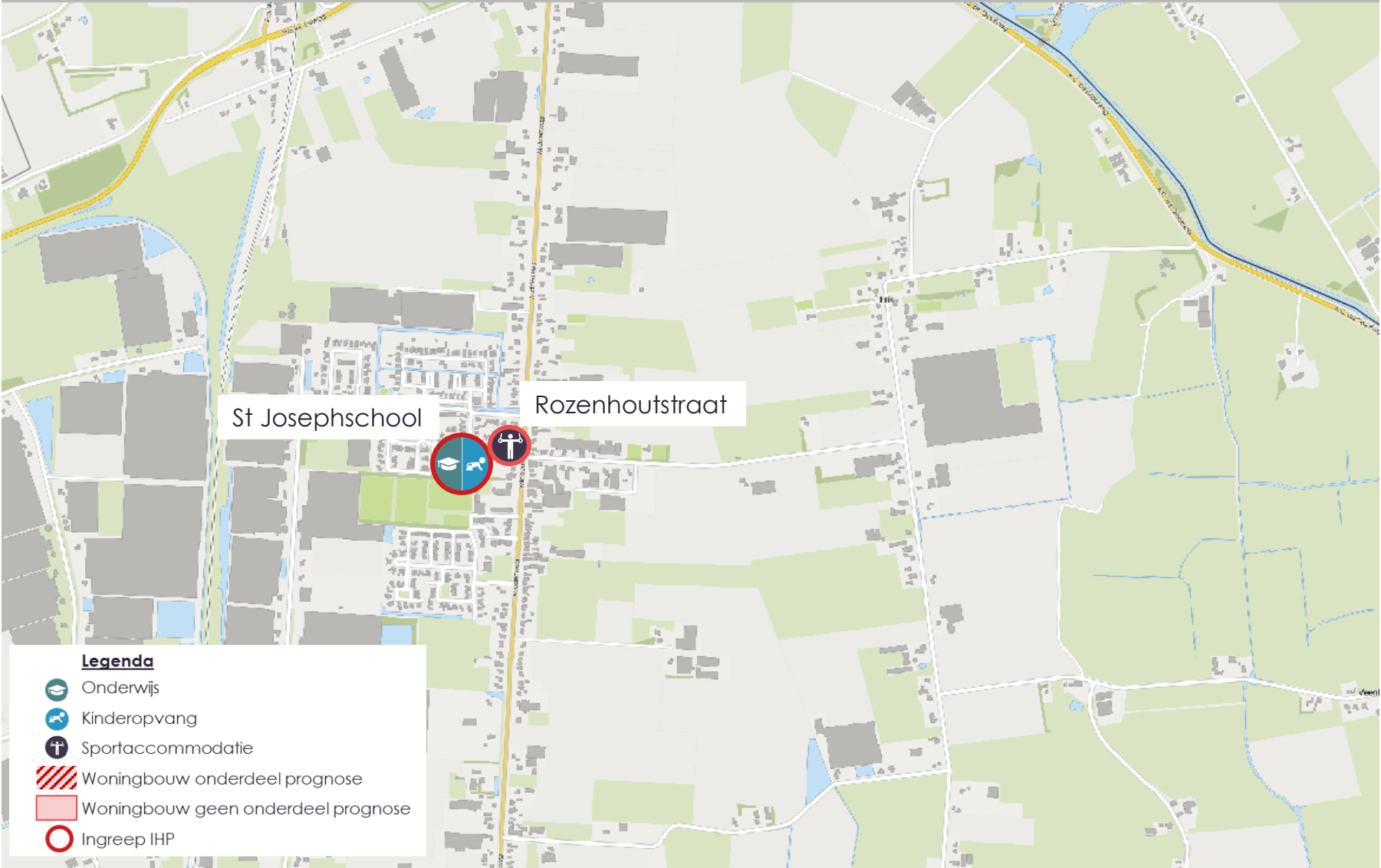
- IKC Oudkarspel

Sportaccommodaties

- Gymzaal Bogtmanstraat

Aandachtspunten

- Transitievisie warmte wordt ontwikkeld tussen 2030 – 2034

Scenario's onderwijs- en kinderopvang

Locatie	Ingrep	Tijdelijke huisvesting	Periode start uitvoering
St Josephschool	1. Nieuwbouw t.b.v. onderwijs en opvang op huidige locatie of alternatieve locatie 2. Vernieuwbouw	Huidige gebouw (indien nieuwbouw op andere locatie) of noodlokalen	5 – 10 jaar

Scenario's binnensportaccommodaties

Rozenhoutstraat	1. Onderzoeken of afstoten mogelijk is en bewegingsonderwijs ondergebracht kan worden in sportcentrum Noorderend (in particulier eigendom) 2. Nieuwbouw gymzaal integreren bij nieuwbouw kindcentrum 3. Vernieuwbouw	5 – 10 jaar
-----------------	--	-------------

Scenario's onderwijs- en opvanglocaties in stand houden en verduurzamen

De onderstaande schoolgebouwen worden gedurende de looptijd van het IHP (2024- 2038) in stand gehouden:

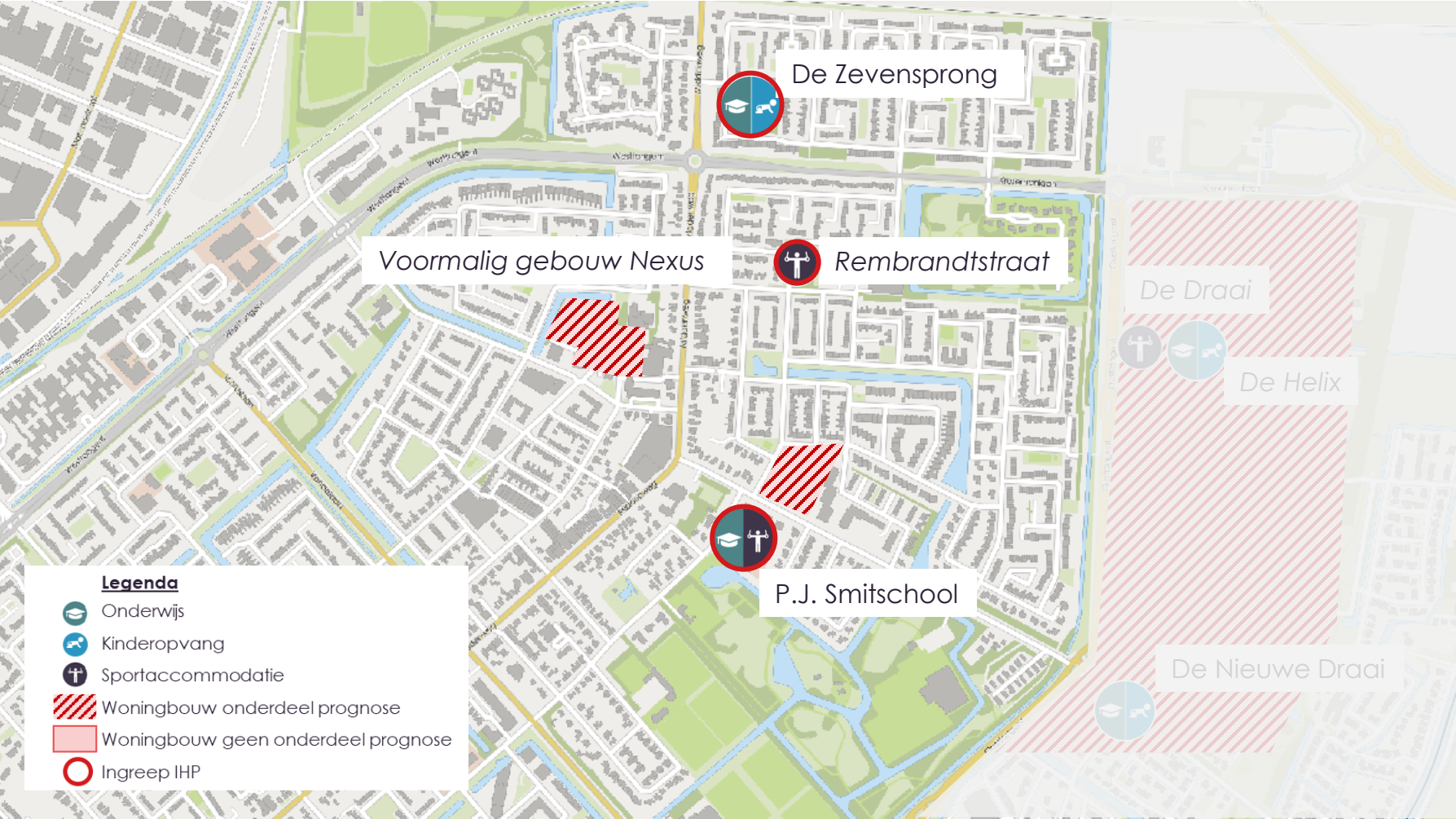
Onderwijs en opvang

Sportaccommodaties

Aandachtspunten

- Transitiegereed maken vanaf 2040
- Voor de nieuwbouwontwikkeling Vaandel-Zuid zijn in de prognoses 50% van de leerlingen toegekend aan de St. Josephschool. Monitor deze leerling ontwikkeling om te zien hoe de verdeling zich in de praktijk uit en herijk op basis daarvan de ruimtebehoefte voor het te realiseren kindcentrum.

Scenariokaart: Heemraden- en Schilderswijk

Scenario's onderwijs- en kinderopvang

Locatie	Ingrep	Tijdelijke huisvesting	Periode start uitvoering
De Zevensprong	1. Nexus locatie inzetten voor onderwijs en kinderopvang 2. Uitbreiding t.b.v. onderwijs en opvang		0 – 4 jaar
P.J. Smitschool	1. Bovenbouw huisvesten in Taxuslaan 2. Bovenbouw huisvesten in Nexus locatie 3. Bovenbouw huisvesten in leegstaande ruimte (Boomladder of Paperclip)		0 – 4 jaar

Scenario's binnensportaccommodaties

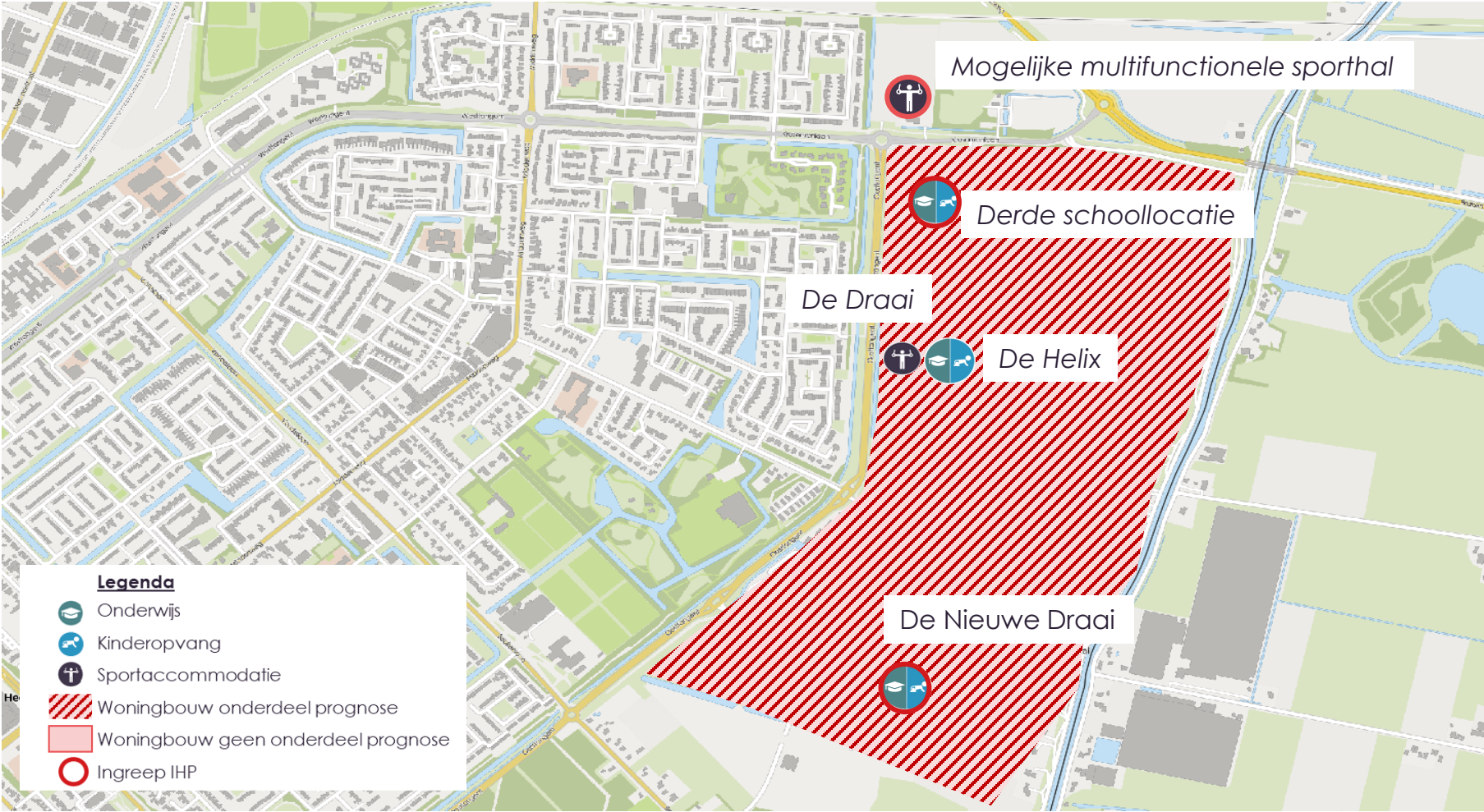
Rembrandtstraat	1. Vervangende Nieuwbouw 2. Slopen en bewegingsonderwijs in Multifunctionele sporthal		0 – 4 jaar
-----------------	--	--	------------

Scenario's onderwijs- en opvanglocaties in stand houden en verduurzamen

De onderstaande schoolgebouwen worden gedurende de looptijd van het IHP (2024- 2038) in stand gehouden:	
Onderwijs en opvang	Sportaccommodaties
• P.J. Smitschool (hoofdgebouw)	• De Dreef (gymzaal P.J. Smitschool)

- Aandachtspunten**
- Transitievisie warmte wordt onderzocht in onderzoek 2025 – 2030
 - Zevensprong: SUVIS aanvraag toegekend en er wordt uiterlijk in 2024 gestart met de werkzaamheden
 - Het Nexus gebouw wordt de komende jaren aangehouden. Het gebouw kan ingezet worden als permanente, tijdelijke huisvesting of wissellocatie. Het gebouw betreft 2 scholen (rug aan rug) met 2 x 8 lokalen + aanvullende ruimten.
 - Onderzoek of samenwerking met het VO bij de Zevensprong en/of P.J. Smitschool mogelijk is
 - Het is de verwachting dat het leerlingaantal op de P.J. Smitschool afneemt en de bovenbouw op termijn in het gebouw past. Monitor deze ontwikkeling.

Scenariokaart: de Draai

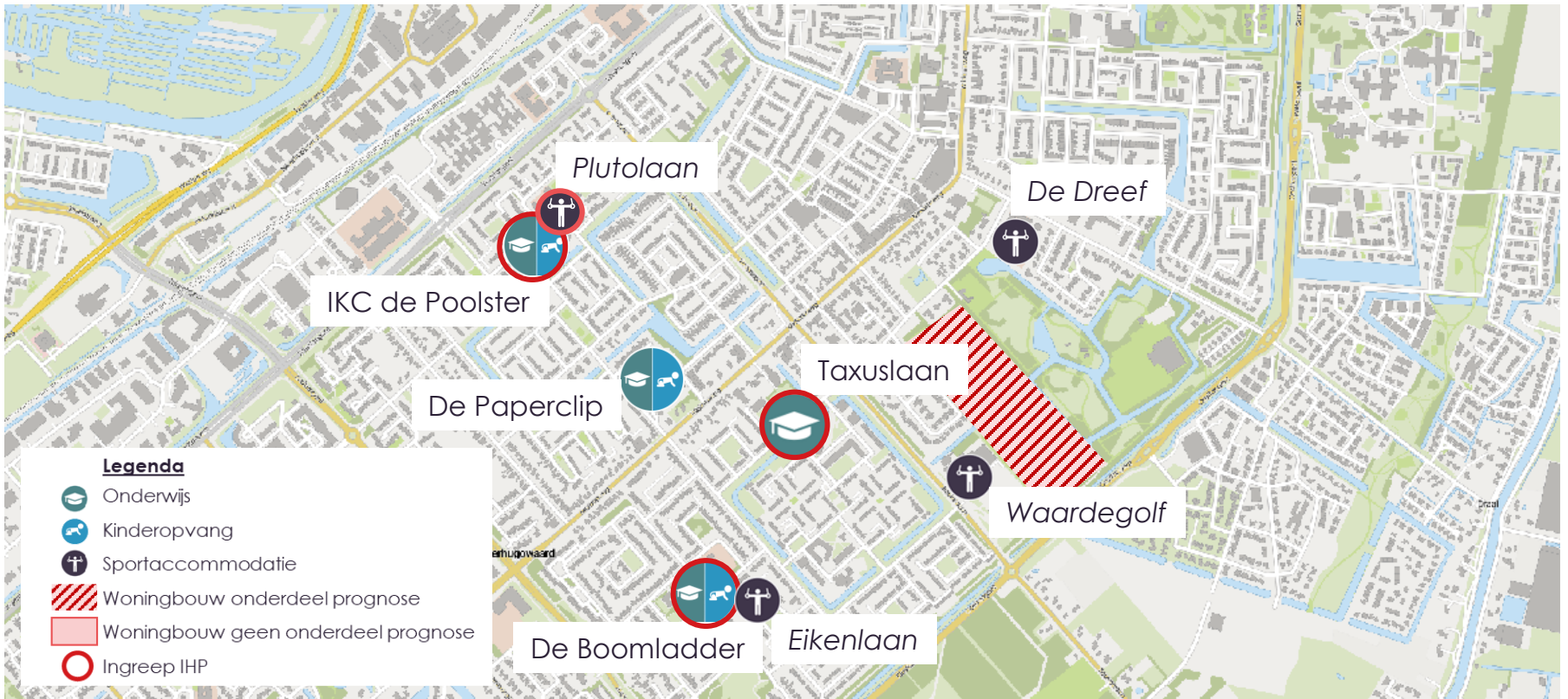

Scenario's onderwijs- en kinderopvang			
Locatie	Ingriep	Tijdelijke huisvesting	Periode start uitvoering
De Nieuwe Draai	1. Uitvoeren fase 2 nieuwbouw De Nieuwe Draai (geschikt maken voor 400 ll.)	n.v.t.	0 - 4 jaar
Derde schoollocatie in wijk De Draai	1. Volgend jaar wordt er gestart met planontwikkeling voor een school met 100 leerlingen en 3 kinderopvang groepen op deze locatie. Deze locatie kan met het modulair systeem, indien nodig, voor ca. 250 ll. geschikt worden gemaakt.	n.v.t.	0 – 4 jaar
Scenario's binnensportaccommodaties			
Multifunctionele sporthal	1. Mogelijke locatie voor nieuwbouw multifunctionele sporthal in ontwikkelgebied ten noorden De Draai. Ander te onderzoeken locatie is in Vaandel-Zuid		5 – 10 jaar

Scenario's onderwijs- en opvanglocaties in stand houden en verduurzamen	
De onderstaande schoolgebouwen worden gedurende de looptijd van het IHP (2024- 2038) in stand gehouden:	
Onderwijs en opvang - De Nieuwe Draai - De Helix	Sportaccommodatie De Draai

Aandachtspunten

- Transitievisie warmte in ontwikkeling 2023-2028

Scenario's onderwijs- en kinderopvang

Locatie	Ingrep	Tijdelijke huisvesting	Periode start uitvoering
Taxuslaan	1. Plaatsmaken voor nieuwkomers door uithuizen bovenbouw P.J. Smitschool 2. Tijdelijke uitbreiding		0 - 4 jaar
De Boamladder	1. Instandhouding + onderzoek gebruik 2. Nieuwbouw 3. Vernieuwbouw t.b.v. onderwijs en opvang 4. Vernieuwbouw en leegstand inzetten voor P.J. Smitschool	Nexus locatie	5 – 10 jaar
De Paperclip	1. In stand houden + leegstand inzetten voor bovenbouw P.J. Smitschool		
IKC de Poolster	1. Vernieuwbouw en uitbreiding t.b.v. kinderopvang 2. Nieuwbouw 3. Mogelijke uitbreiding t.b.v. groei leerlingen als gevolg van woningbouw stationsgebied in latere fase	Nexus locatie	0– 4 jaar 11 – 16 jaar

Scenario's binnensportaccommodaties

Plutolaan	1. Nieuwbouw als integraal onderdeel nieuwbouw kindcentrum De Poolster 2. Upgrade naar sportzaal om groei leerlingen uit woningbouw ontwikkeling op te vangen	5 – 10 jaar
Eikenlaan	1. Volgend aan scenario De Boamladder	5 – 10 jaar

Scenario's onderwijs- en opvanglocaties in stand houden en verduurzamen

De onderstaande schoolgebouwen worden gedurende de looptijd van het IHP (2024- 2038) in stand gehouden:

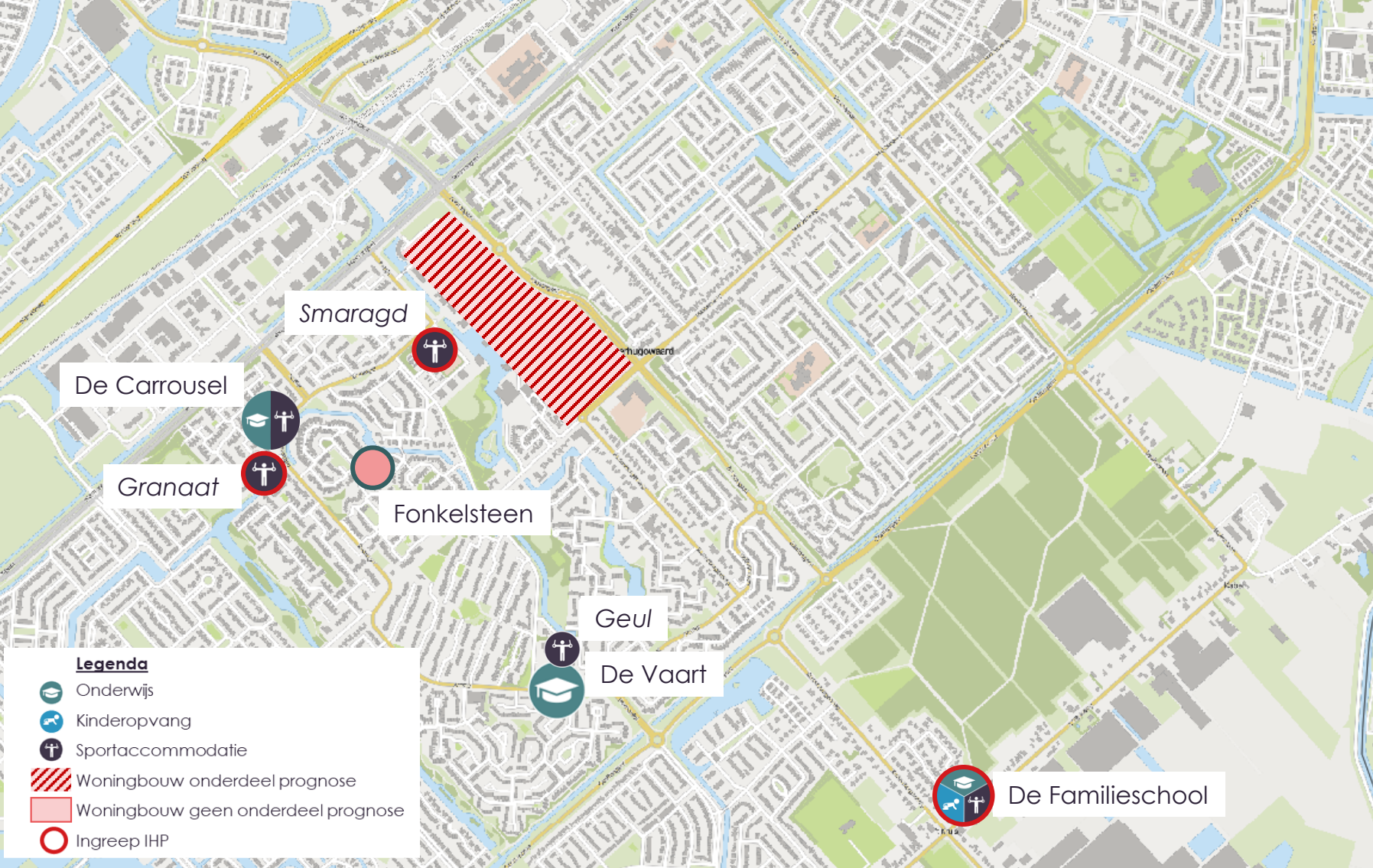
Onderwijs en opvang

Sportaccommodaties

- De Dreef
- Waardegolf

Aandachtspunten

- Transitie warmte gereed maken vanaf 2030
- Gebouw aan de Taxuslaan biedt momenteel huisvesting aan de bovenbouw van de P.J. Smitschool en nieuwkomers (de Regenboog)
- De nieuwbouwontwikkeling Stationsgebied en de Frans kan leiden tot een toename van het aantal leerlingen. Op de aangrenzende school (IKC De Poolster) is geen ruimte om deze groei op te vangen
- Mogelijkheden voor het realiseren van 10-14 onderwijs in dit gebied verkennen

Scenario's onderwijs- en kinderopvang

Locatie	Ingriep	Tijdelijke huisvesting	Periode start uitvoering
De Familieschool	1. In stand houden 2. Vernieuwbouw en uitbreiding t.b.v. kinderopvang 3. Nieuwbouw nieuwe locatie	Noodlokalen	11 – 16 jaar

Scenario's binnensportaccommodaties

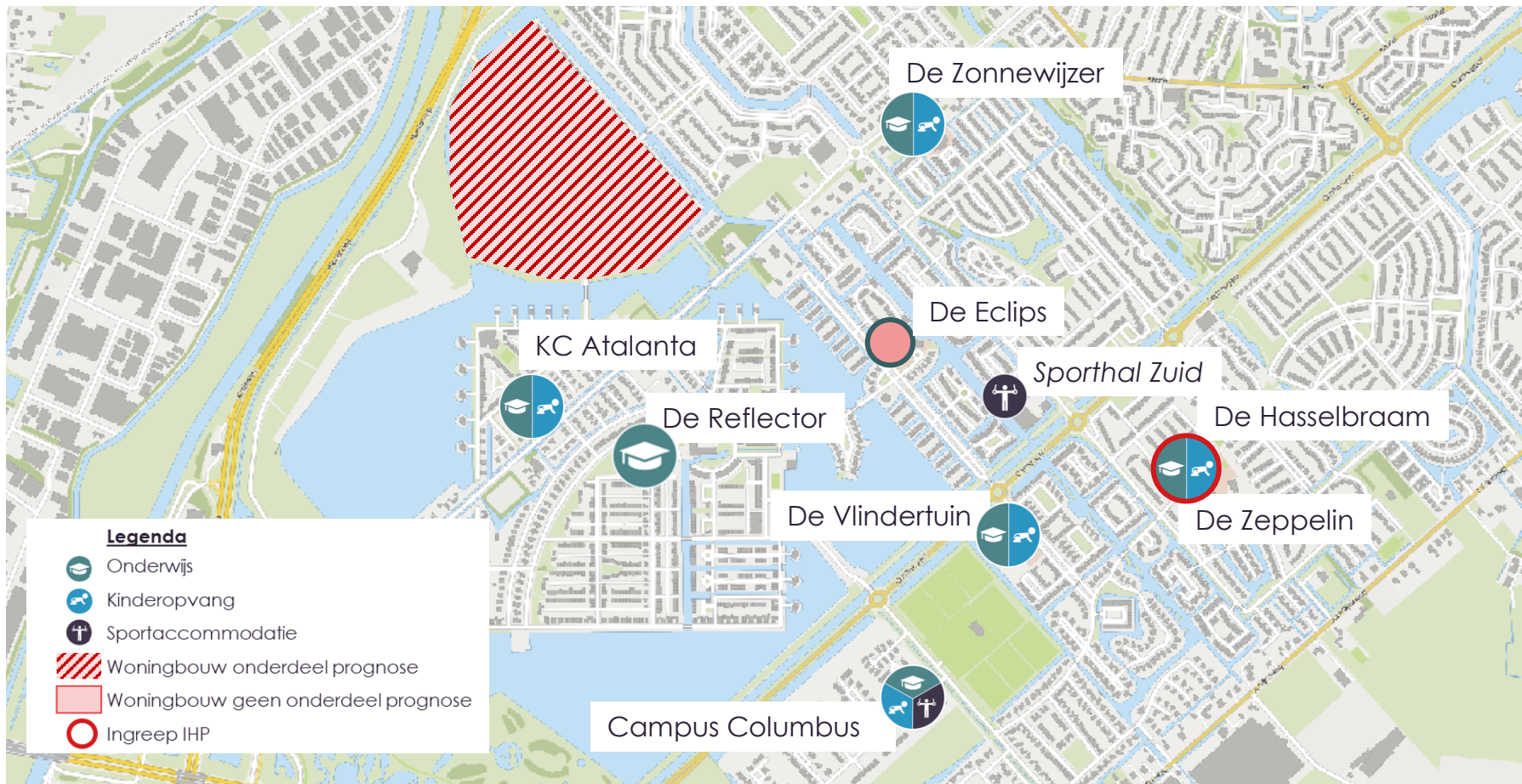
J. Glijnisweg (De Familieschool)	1. Gymzaal volgend aan het scenario van de school	11 – 16 jaar
Smaragd en Granaat	1. Onderzoeken of beide gymzalen kunnen worden vervangen voor een sporthal op de huidige locatie van de Smaragd	0 - 4 jaar

Scenario's onderwijs- en opvanglocaties in stand houden en verduurzamen

De onderstaande schoolgebouwen worden gedurende de looptijd van het IHP (2024- 2038) in stand gehouden:	
Onderwijs en opvang ▪ De Carrousel ▪ De Vaart	Sportaccommodaties ▪ De Geul

- Aandachtspunten**
- Transitievisie warmte Rivierenwijk in uitvoering 2019 – 2021
 - Transitievisie warmte Oostertocht onderzoek 2022 – 2027
 - Nieuwbouw (proces) De Vaart en de Carrousel in ontwikkeling
 - Op de locatie van de Fonkelsteen is op termijn woningbouw gepland
 - De nieuwbouwontwikkeling Stationsgebied en Westpoort kan leiden tot een toename van het aantal leerlingen. Op de aangrenzende school (De Carrousel) is geen ruimte om deze groei op te vangen
 - Mogelijkheden voor het realiseren van 10-14 onderwijs in dit gebied verkennen

Scenariokaart: Huygenhoek, Zuidwijk, Butterhuizen, Stad van de Zon

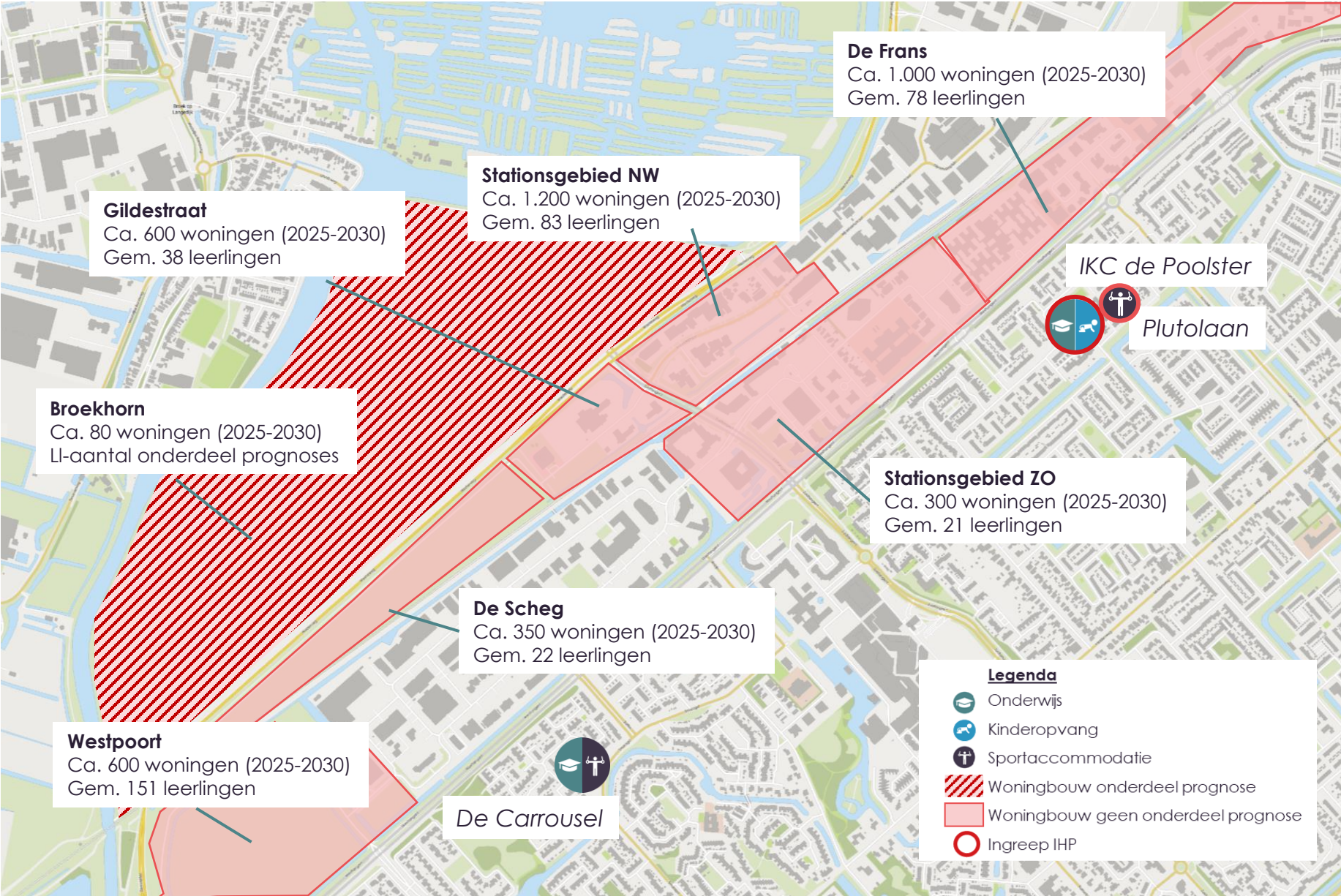

Scenario's onderwijs- en kinderopvang			
Locatie	Ingriep	Tijdelijke huisvesting	Periode start uitvoering
De Hasselbraam en De Zeppelin	1. Gebouw geschikt maken voor één van de twee scholen (incl. kinderopvang) en deel van het gebouw afstoten 2. Gebouw intern verbouwen ter verbetering functionaliteit en kwaliteit t.b.v. beide scholen en voor kinderopvang 3. Verplaatsing van de andere school naar of het gebouw van de Eclips (12 lokalen beschikbaar) of naar nieuwbouw gebied Butterhuizen Zuid/Westpoort		0 – 4 jaar
Gebied Butterhuizen Zuid, Westpoort	1. Opvang van de leerlingen uit het nieuwbouwgebied in de (toenemende) leegstand van de bestaande scholenhuisvesting; 2. Huisvesting onderwijs en kinderopvang in het nieuwbouwgebied als dislocatie van een bestaande school; 3. Verplaatsing van een school uit de wijk Huygenshoek naar nieuwbouwgebied.	n.v.t.	5 – 10 jaar

Scenario's onderwijs- en opvanglocaties in stand houden en verduurzamen	
De onderstaande schoolgebouwen worden gedurende de looptijd van het IHP (2024- 2038) in stand gehouden:	
Onderwijs en opvang ▪ De Vlindertuin ▪ KC Atalanta ▪ De Reflector	▪ Campus Columbus ▪ De Zonnewijzer Sportaccommodaties • Sporthal Zuid • Weegbree

- Aandachtspunten**
- Transitie gereed maken vanaf 2030
 - KC Atalanta: SUVIS aanvraag toegekend en er wordt uiterlijk in 2024 gestart met de werkzaamheden
 - De overmaat in de Reflector, Zonnewijzer, Vlindertuin en Campus Columbus wordt door het schoolbestuur gebruikt om het aanbod aan kinderopvang uit te breiden
 - Mogelijkheden voor het realiseren van 10-14 onderwijs in dit gebied verkennen

Scenariokaart: Nieuwbouwontwikkeling

Scenario's onderwijs- en kinderopvang

Locatie	Ingriep	Tijdelijke huisvesting	Periode start uitvoering
Gebied Westpoort en Butterhuizen Zuid	1. Opvang van de leerlingen uit het nieuwbouwgebied in de (toenemende) leegstand van de bestaande scholenhuisvesting; 2. Huisvesting onderwijs en kinderopvang in het nieuwbouwgebied als dislocatie van een bestaande school; 3. Verplaatsing van een school uit de wijk Huygenhoek naar nieuwbouw gebied.	n.v.t.	0 – 4 jaar 5 -10 jaar 5 – 10 jaar
Gebied Gildestraat, De Scheg, Broekhorn Stationsgebied en De Frans	1. Uitbreiding Poolster t.b.v. leerlingen uit deze gebieden 2. Realisatie nieuw IKC in nieuwbouw gebied	n.v.t.	5 – 10 jaar

Scenario's binnensportaccommodaties

Gebied Westpoort en Butterhuizen Zuid	1. Onderzoek of capaciteit in bewegingsonderwijs toereikend is 2. Nieuwe gymzaal in gebied bij verplaatsing van een school of realisatie		0 – 4 jaar 5 – 10 jaar
Gebied Gildestraat, De Scheg, Broekhorn Stationsgebied en De Frans	1. Upgrade Plutolaan naar sportzaal om groei leerlingen uit woningbouw ontwikkeling op te vangen 2. Nieuwe sportaccommodatie in nieuwbouwgebied (mogelijk i.c.m. het IKC)		5 – 10 jaar 5 – 10 jaar

Aandachtspunten

- Geplande woningbouwontwikkelingen zijn nog niet overal uitgekristalliseerd. Monitor de woningbouwplannen en de verwachte leerling ontwikkeling om te beoordelen of en op welke termijn de realisatie van een kindcentrum noodzakelijk is.
- Aangrenzende PO locaties (de Carrousel en de Poolster) hebben momenteel geen capaciteit om evt. groei op te vangen

Scenariokaart: Voortgezet onderwijs

Scenario's onderwijslocaties IHP		
Locatie	Scenario's	periode
Huygens College / Praktijkschool Focus – Umbriëllaan 1-3	- Extra capaciteit realiseren t.b.v. praktijkonderwijs door: (1) Realisatie praktijkgebouw op parkeerplaats, of (2) Realisatie extra bouwlaag Umbriëllaan 1-3, en - Afstoten Umbriëllaan 6 en noodlokalen SOVON - Extra capaciteit realiseren t.b.v. praktijkonderwijs door: - Inhuizen deel VMBO / Praktijkschool in MBO Horizon College óf Johannes Bosco, inclusief aanpassingen t.b.v. praktijkonderwijs, en - Afstoten Umbriëllaan 6 en noodlokalen SOVON - Extra capaciteit realiseren t.b.v. praktijkonderwijs door: - Realiseren extra capaciteit (optie 1 of 2), en - Aanhouden en renoveren Umbriëllaan 6 - Tijdelijke huisvesting tijdens renovatie	0 – 4
Huygens College – Umbriëllaan 6		0 – 4
Huygens College – Middenweg 68	- Extra capaciteit realiseren door: - Medegebruik theorielokalen (+ aanvullende ruimte) Han Fortmann, inclusief aanpassingen t.b.v. zelfstandig gebruik, en - Afstoten locatie Windmolen 4 en noodlokalen - Extra capaciteit realiseren door: - Realisatie extra capaciteit op naastgelegen locatie (eigendom van gemeente) - Inclusief benodigde capaciteit praktijkonderwijs Umbriëllaan - Afstoten locatie Windmolen 4 en noodlokalen	0 – 4

Aandachtspunten

- Warmtevisie
- Trinitas College en Focus hebben SUVIS aanvragen ingediend
- Zelf bekostigde onderwijscapaciteit Trinitas/SOVON
- Inhoudelijke en ruimtelijke samenwerking met het Horizon College (MBO)

Scenario's onderwijslocaties IHP		
Locatie	Scenario's	periode
Jan Arentsz	- Inzetten leegstand t.b.v. 10-14 onderwijs - Inzetten leegstand t.b.v. Heliomare (3 groepen VSO)	0 – 4
Trinitas College - Johannes Bosco	- Inzetten leegstand t.b.v. 10-14 onderwijs, en/of - Inzetten leegstand voor inclusief onderwijs en/of medegebruik andere scholen.	0 – 4
Trinitas College – Han Fortmann	- Inzetten leegstand t.b.v. ISK, en - Inzetten leegstand voor inclusief onderwijs en/of medegebruik andere scholen, en - Afstoten noodlokalen. - Afspraken vastleggen over ruimtegebruik bestuursbureau Pontis	0 - 4
Dijk en Waard College	- Toekomstvisie school binnen samenwerkingsverband bespreken - Afweging 3 mogelijke locaties voor tijdelijke huisvesting - Permanente huisvesting nader te bepalen	

Aandachtspunten

- Warmtevisie
- Trinitas College en Focus hebben SUVIS aanvragen ingediend
- Zelf bekostigde onderwijscapaciteit Trinitas/SOVON
- Inhoudelijke en ruimtelijke samenwerking met het Horizon College (MBO)

Scenariokaart: Voortgezet onderwijs

Scenario's binnensport accommodaties		
Deimosshal	- Deimosshal vervangen voor een multifunctionele sporthal in gebied Sportpark bij Vaandel-Zuid - Instandhouden Deimosshal	5 - 10
Smaragd	Gymzaal van de Smaragd vervangen voor een sporthal op de huidige locatie van de Smaragd	0 - 4
Geestmerambacht Hal	- Groot onderhoud plegen, eventueel uitbreiden capaciteit bewegingsonderwijs door aanpassing van de tennishal - Vervangende nieuwbouw in ontwikkelgebied Langedijk-West	5 - 10

Scenario's onderwijs- en binnensport accommodaties in stand houden	
De onderstaande onderwijs- en binnensport accommodaties worden gedurende de looptijd van het IHP in stand gehouden:	
- Sporthal Johannes Bosco - Sportzaal Middenweg - Sportzaal Umbriëllaan 1-3	Sporthal Waardergolf

Ruimtebehoefte en capaciteit

Aanvullend onderzoek VO-scholen Dijk en Waard

Opdrachtgever
Gemeente Dijk en Waard

Referentienummer
[Referentienummer]

Datum
28 november 2023

Auteur(s)
Ellen Bisschoff
Mérit Oijevaar

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Huygens College locatie Middenweg	5
2.1 Onderwijs	5
2.2 Ruimtebehoefte	5
2.3 Gebouwenkenmerken	6
2.4 Vergelijking met indicatief ruimteprogramma	7
2.5 Zienswijze school en schoolbestuur	8
2.6 Samenvatting	8
2.7 Mogelijke gebouwgebonden oplossingsrichtingen	8
3. Jan Arentsz Christelijke Scholengemeenschap	11
3.1 Onderwijs	11
3.2 Ruimtebehoefte	12
3.3 Gebouwenkenmerken	12
3.4 Vergelijking met indicatief ruimteprogramma	13
3.5 Zienswijze school en schoolbestuur	14
3.6 Samenvatting	15
3.7 Mogelijke gebouwgebonden oplossingsrichtingen	15
4. Praktijkschool Focus	16
4.1 Onderwijs	16
4.2 Ruimtebehoefte	17
4.3 Gebouwenkenmerken	17
4.4 Vergelijking met indicatief ruimteprogramma	18
4.5 Zienswijze school en schoolbestuur	19
4.6 Samenvatting	20
4.7 Mogelijke gebouwgebonden oplossingsrichtingen	20
5. Trinitas College locatie Han Fortmann	24
5.1 Onderwijs	24
5.2 Ruimtebehoefte	24
5.3 Gebouwenkenmerken	25
5.4 Vergelijking huidig ruimtegebruik met indicatief ruimteprogramma	26
5.5 Zienswijze school en schoolbestuur	26
5.6 Samenvatting	27
5.7 Mogelijke gebouwgebonden oplossingsrichtingen	27
6. Trinitas College locatie Johannes Bosco	31
6.1 Onderwijs	31

6.2	Ruimtebehoefte	32
6.3	Gebouwkenmerken	32
6.4	Vergelijking huidig ruimtegebruik met indicatief ruimteprogramma	33
6.5	Zienswijze school en schoolbestuur	34
6.6	Samenvatting	35
6.7	Mogelijke gebouwgebonden oplossingsrichtingen	36

Bijlagen	39
-----------------	-----------

1. Inleiding

Bij de herijking van het IHP van de gemeente Dijk en Waard blijkt dat een aantal VO-scholen een overmaat groter dan 500 m² bvo hebben of kampen met een significant ruimtetekort ten opzichte van de norm. Het gaat daarbij om de volgende scholen:

- Huygens College, locatie Middenweg
- Jan Arentsz
- Praktijkschool Focus (medegebruik Huygens College)
- Trinitas College, locatie Han Fortmann
- Trinitas College, locatie Johannes Bosco

In het IHP wordt vooral gekeken naar leerlingprognoses en de daarbij behorende normatieve ruimtebehoefte in relatie tot de totale capaciteit. Dit onderzoek is bedoeld om het verschil tussen de normatieve ruimtebehoefte, de beschikbare capaciteit en het werkelijke ruimtegebruik van de scholen scherper in beeld te krijgen.

We kijken daarbij vanuit drie gezichtspunten:

- De onderwijshuisvestingsnormen: zijn er verschillen tussen de normen nu en ten tijde van de realisatie, op welke uitgangspunten was de ruimtebehoefte gebaseerd (denk aan het leerlingenaantal ten tijde van de realisatie en uitgangspunten voor vaste voet)?
- Het onderwijs: in hoeverre is dat op dit moment anders dan waar het gebouw oorspronkelijk voor bedoeld was (denk aan wijzigingen in groepsgrootte, doelgroepen, eisen aan of visie op het onderwijs)?
- Het gebouw: in hoeverre is een (eventuele) overmaat of tekort oplosbaar door ander gebruik van ruimten, aanpassingen, uitbreiding of afstoting?

In deze rapportage geven we nadrukkelijk geen besluiten of adviezen, maar alleen een feitelijke onderbouwing en oplossingsrichtingen voor gezamenlijk te kiezen oplossingen.

2. Huygens College locatie Middenweg

Huygens College locatie Middenweg valt onder de verantwoordelijkheid van Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Noord-Holland-Noord (SOVON).

2.1 Onderwijs

- Het Huygens College in Heerhugowaard biedt voortgezet onderwijs voor vwo (atheneum), havo, vmbo-tl, vmbo-kb en vmbo-bb . Voor de locatie Middenweg is dat vmbo-TL, havo en vwo.
- Tweejarige brugperiode (1e en 2e leerjaar): vwo, havo/vwo en vmbo-tl/havo.
- vmbo-tl (3e en 4e leerjaar, theoretische leerweg): In de bovenbouw vmbo-tl bieden we de praktijkgerichte vakken Technologie & Toepassing en Economie & Ondernemen aan. De leerlingen krijgen bij deze vakken levensechte opdrachten van lokale instanties. Hierbij maken ze gebruik van innovatieve technologie.
- De leerlingen van havo (3e t/m 5e leerjaar) en vwo (3e t/m 6e leerjaar) kunnen ook examen doen in bedrijfseconomie, muziek en NLT (natuur, leven, technologie).
- Buiten het reguliere lesrooster om kunnen de leerlingen van de eerste en tweede klassen hun talenten ontwikkelen door deel te nemen aan extra lessen op het gebied van sport, cultuur, business of science.
- Examenleerlingen vwo, havo en vmbo-tl kunnen naast de reguliere vakken kiezen voor het vak handvaardigheid.
- Vier keer per jaar organiseert de school de Huygensdagen. Een deel van de lessen wordt dan vervangen door workshops, excursies of speciale lessen. Leerlingen kunnen extra tijd besteden aan hun talent. In het eerste en tweede leerjaar kan je meedoen aan Huygens Extra. Twee uur per week kan je deelnemen aan de sport-, science-, business- of cultuurklas.
- Het schoolbestuur heeft de ambitie om op deze locatie in de toekomst ook het profiel Zorg & welzijn aan te bieden en ziet daarbij een mogelijke samenwerking met het toekomstige gezondheidscentrum voor zich.

2.2 Ruimtebehoefte

De prognoses voor het leerlingenaantal voor de komende jaren laten een stijgende trend zien.

De vaststelling van het verschil tussen ruimtebehoefte en ruimtecapaciteit is afhankelijk van de gekozen parameters. In de *Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Gemeente Dijk en Waard 2022* is de aangepaste ruimtenormering uit de modelverordening van de VNG overgenomen. Die levert een lagere ruimtebehoefte dan de ruimtenormering ten tijde van de realisatie van het gebouw.

Kengetallen

- Leerlingenaantal meest recente telling van 1 oktober 2022: 1.316
- Leerlingenaantal ten tijde van realisatie in 2019: 924
- Leerlingaantal prognose 2038: 1.401
- Ruimtebehoefte op basis van telling 1-10-2022 en verordening 2022: 8.613 m² bvo

Berekend ruimtetekort

- Het Huygens College locatie Middenweg is een hoofdlocatie. In de ruimtebehoefte is daarom een vaste voet van 980 m² meegenomen.
- Bij beschouwing van alleen het initiële gebouw is er een tekort van 28%¹ (1.891 m² bvo). Dit tekort wordt op dit moment opgeheven door tijdelijke voorzieningen van 1.965 m² bvo.
- Als het tekort wordt gecorrigeerd voor de ten tijde van de realisatie vigerende norm bedraagt het tekort 34% (2.318 m² bvo).

Zie ook tabel 'Overzicht capaciteit en behoefte' en onderliggende ruimtebehoefteberekeningen in bijlage 1.

2.3 Gebouwkenmerken

Beschrijving gebouw

Het Noordhollandse landschap kenmerkt zich door haar verscheidenheid in kleur en textuur; van glooiende duinen van zand en helmgras tot kleurrijke bollenvelden en langgerekte dijken aan de horizon. Met dit frisse palet in het achterhoofd is de vervangende nieuwbouw van het Huygens College ontworpen.

Dit Design and Build project met Bouwgroep Dijkstra Draisma heeft, inclusief twee gymzalen, een bruto vloeroppervlak van 7300 m². Het was een initiatief van de Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Noord-Holland (SOVON) en de gemeente Heerhugowaard. De school, voor leerlingen van VWO, HAVO en VMBO, is transparant en overzichtelijk, met een dynamisch landschap in het interieur en een groen plein ervoor.

De geprefabriceerde gevelpanelen zijn dankzij de BGDD robottechniek zonder restafval geassembleerd en zodoende zijn ook de bouwtijd en de bouwkosten geoptimaliseerd. De toepassing van steenstrips in plaats van normale bakstenen zorgt voor een standaard geveldikte met steenwol i.p.v. kunststofisolatieplaten: steenwol is milieuvriendelijker, maar heeft meer dikte nodig.²

Het gebouw is een drielaags L-vorming volume. De opzet van het gebouw is heel logisch, met een heldere structuur. De klaslokalen bevinden zich aan weerszijden van de brede gangen, waar ruimte is voor leerpleinen en werkruimte. In het kortste bouwdeel bevinden zich de gymzalen. Dit deel wordt uitgebreid met 5 lokalen à 500 m² bvo. De aula's bevinden zich in de hoek van de 'L' op de begane grond en de eerste verdieping, en de klaslokalen bevinden zich voornamelijk in het lange deel van de 'L' over drie bouwlagen.

Als tijdelijke huisvesting zijn 10 lokalen in gebouw De Windmolen in gebruik. Het huurcontract loopt af op 30 juni 2026 er is op dit moment geen zicht op vervanging. Sinds zomer 2022 worden door SOVON 8 noodlokalen gehuurd voor 3 jaar. Die staan op de parkeerplaats van de school.

Kengetallen

¹ Berekend als percentage van het beschikbaar bvo.

² Bron: website BRTAarchitecten <https://www.brtanl/single-post/2019/11/04/huygens-met-een-y>

▪ Bouwjaar	: 2019
▪ Bvo initieel	: 7.567 m ²
▪ Bvo sport (<i>in pandig</i>)	: 845 m ²
▪ Bvo onderwijs	: 6.722 m ²
▪ Bvo totaal	: 7.567 m ²
▪ Bvo uitbreiding (<i>in uitvoering</i>)	: 500 m ²
▪ Bvo tijdelijk	: 1.965 m ²
▪ Functioneel nuttig oppervlak (fno)	: 5.805 m ²
▪ Bruto/nuttig-factor ³	: 1,3

Relevante bijzonderheden

- De bruto/nuttig-factor is lager dan de gebruikelijke factor voor voortgezet onderwijs van 1,45 à 1,5. Dat wordt voor een deel veroorzaakt door het sportcluster; bovendien zijn de verkeersruimten deels nuttig ingezet als aula en studieruimte. Alle gangen zijn tweezijdig bezet.
- Om het ruimtetekort op te lossen maakt de school gebruik van:
 - 10 tijdelijke lokalen in het pand De Windmolen (bijdrage⁴ ontvangen van gemeente voor een deel van de aanpassingskosten);
 - 8 noodlokalen (geplaatst door SOVON).
- Op dit moment wordt er bovendien een uitbreiding op het huidige schoolgebouw gerealiseerd van 5 extra lokalen (financiering door SOVON⁵, oplevering november 2023).
- Het huidige schoolgebouw is efficiënt ontworpen en wordt ook zodanig gebruikt. Binnen dit gebouw valt het ruimtetekort niet op te lossen.

2.4 Vergelijking met indicatief ruimteprogramma

- In de onderstaande tabel worden de huidige lesruimtes van de school vergeleken met een indicatief ruimteprogramma, gebaseerd op de huidige ruimtebehoefte. De tabel laat zien dat de school, theoretisch gezien, **16** lesruimtes te weinig heeft; na oplevering van de uitbreiding nog **11** lokalen. Theoretisch komt dat, op basis van de een gemiddeld lokaaloppervlak en de b/n-factor overeen met een bruto oppervlakte van $11 \times 64 \times 1,3 = 915 \text{ m}^2$ bvo.
- Op basis van het huidige ruimtegebruik heeft de school, na de uitbreiding met 5 lokalen nog steeds een tekort van $18 - 5 = 13$ lokalen. Theoretisch komt dat, op basis van de een gemiddeld lokaaloppervlak en de b/n-factor overeen met een bruto oppervlakte van $13 \times 64 \times 1,3 = 1.082 \text{ m}^2$ bvo.

Zie ook bijlage 2 Indicatief ruimteprogramma Huygens College locatie Middenweg.

Vergelijking onderwijsruimtes huidige gebouw met indicatief ruimteprogramma huidige leerlingenaantal

	Huidige gebouw ⁶	Indicatief Ruimteprogramma huidige leerlingenaantal
Theorieruimtes	23	31
Binask lokalen / Laboratorium	7	9
Lokalen BV/muziek	6	6
Open werkomgeving	5 (<i>niet roosterbaar</i>)	6 (<i>vergelijkbaar met 6 lokalen</i>)
TOTAAL	36	52
verschil		-16
TOTAAL na realisatie uitbreiding	36	57
verschil		-11

³ Bepaald op basis van de door het schoolbestuur verstrekte gegevens.

⁴ Bijdrage €120.000, kosten € 500.000 volgens opgave SOVON.

⁵ NB: over ruimte die door het schoolbestuur is bekostigd is in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Heerhugowaard 2016, Bijlage III opgenomen onder A.1 Uitgangspunten: 'Als een deel van een gebouw is gerealiseerd met andere dan overheidsmiddelen en hiervoor geen vergoeding wordt genoten, wordt dit deel niet tot de capaciteit van het gebouw gerekend. Dit deel wordt wel geregistreerd.'

Dit artikel is waarschijnlijk ook van kracht geweest in de vigerende verordening in 2011.

⁶ Exclusief tijdelijke onderwijsruimte, tijdelijk gebruik van De Windmolen en uitbreiding in uitvoering van 5 lokalen.

2.5 Zienswijze school en schoolbestuur

- De school ervaart het ruimtetekort ook daadwerkelijk. Om dit op te lossen wordt er gebruik gemaakt van 10 tijdelijke lokalen in het pand De Windmolen en 8 noodlokalen. Spreiding over meer dan drie locaties is voor de school niet werkbaar. SOVON verwacht na de aanstaande oplevering van de uitbreiding op de tweede verdieping de huidige tijdelijke lokalen nog steeds nodig te hebben.
- Verder wordt de huidige huisvesting ervaren als een prettig en nieuw gebouw met een goed binnenklimaat.
- SOVON ziet als ideale oplossing het opnemen van een uitbreiding voor de school in de ontwikkeling van een nieuw gezondheidscentrum op de braakliggende locatie van het voormalige gesloopte schoolgebouw, zeker in combinatie met de ambitie om in de toekomst op deze locatie het profiel Zorg & welzijn hier aan te bieden.

2.6 Samenvatting

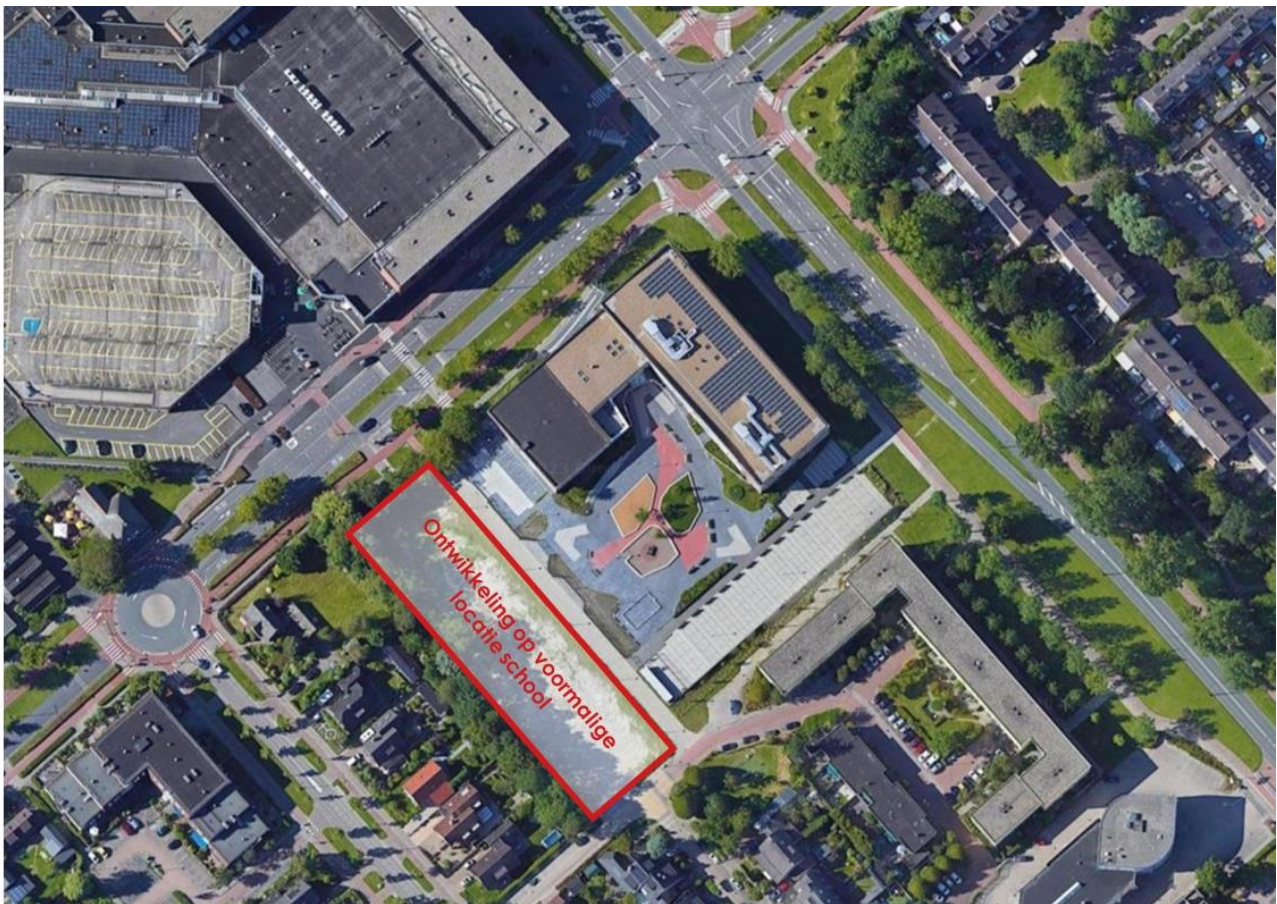
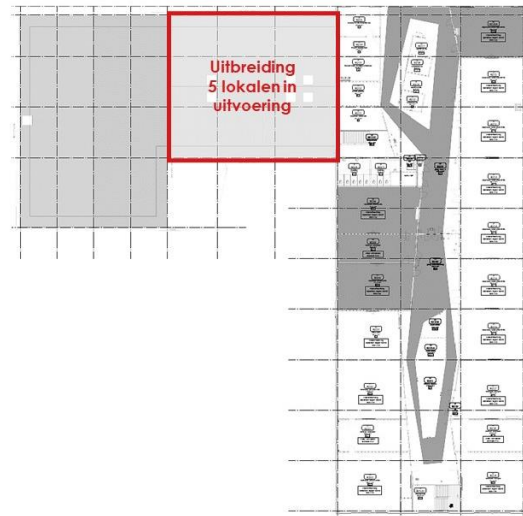
We constateren in het gebouw van het Huygens college locatie Middenweg een normatief ruimtetekort van 1.891 m² bvo. Als de prognoses werkelijkheid worden, zal het berekende tekort oplopen tot 2.384 m² in 2038 (1.401 leerlingen). Met de uitbreiding van 500 m² bvo wordt het ruimtetekort respectievelijk 1.391 m² bvo en 1.884 m² bvo (in 2038).

- Het tekort is niet intern oplosbaar; het gebouw is efficiënt ontworpen en wordt ook zodanig gebruikt.
- De theoretische vergelijking laat zien dat de school, na realisatie van de vijf extra lokalen, nog een behoefte heeft aan 11 extra lokalen.
- Uitgaande van het huidige ruimtegebruik van de school is er op termijn een tekort van 13 lokalen i.v.m. het aflopen van de huurperiode van de noodlokalen (over 2 jaar) en van het tijdelijk gebruik van de lokalen in gebouw De Windmolen (over 3 jaar).

2.7 Mogelijke gebouwgebonden oplossingsrichtingen

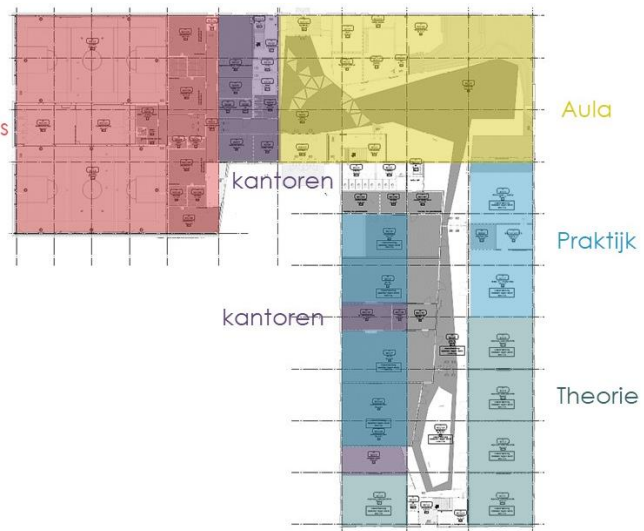
- Een grotere uitbreiding op de tweede verdieping (op het dak van de gymzalen) is niet mogelijk.
- Een uitbreiding met een vierde bouwlaag. Dit past niet binnen de maximale bouwhoogte uit het vigerende bestemmingsplan (12 m). Ook moet de constructieve opzet van het gebouw eerst worden onderzocht.
- Gebruik van ruimten buiten dit schoolgebouw.

Bouwlaag 2

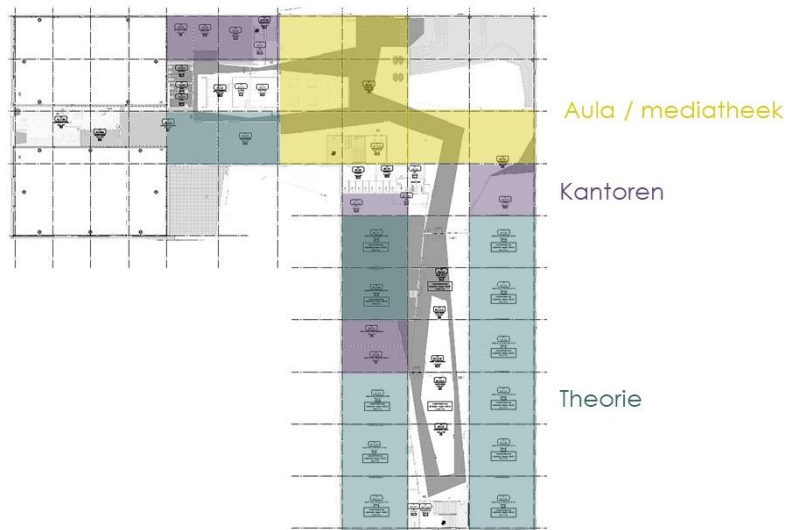

Bouwlaag 0

Bewegingsonderwijs

Bouwlaag 1

3. Jan Arentsz Christelijke Scholengemeenschap

Jan Arentsz Christelijke Scholengemeenschap valt onder de verantwoordelijkheid van Stichting Christelijk Voortgezet Onderwijs Noord-Holland-Noord (SCVONHN), en is gelegen in Langedijk.

3.1 Onderwijs

- De Jan Arentsz Christelijke Scholengemeenschap biedt voortgezet onderwijs aan leerlingen op vmbo-tl, havo en vwo niveau.
- Havo en vwo wordt aangeboden voor de onderbouwleerjaren 1 t/m 3.
- Vmbo-tl wordt aangeboden voor de leerjaren 1 t/m 4.
- De groepsgrootte varieert van 22 – 30 leerlingen.
- Het onderwijsaanbod van Jan Arentsz omvat een breed scala aan vakken, waaronder talen, exacte vakken, sociale wetenschappen en kunstvakken.
- Naast het reguliere curriculum biedt de school ook extra activiteiten en programma's aan, zoals buitenschoolse sportactiviteiten, culturele excursies en internationale uitwisselingsprogramma's. De school streeft naar het bieden van een brede vorming met aandacht voor persoonlijke ontwikkeling, sociale vaardigheden en maatschappelijke betrokkenheid.
- In afwachting van de integrale huisvestingsplannen in andere Noord - Hollandse gemeentes voert het schoolbestuur op dit moment nog geen gesprekken binnen het Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen (RPO) over licenties voor afsluitend onderwijs op deze locatie.
- Jan Arentsz ziet kansen voor 10-14 onderwijs: een onderwijsprogramma met een doorlopende leerlijn van de basisschool naar voortgezet onderwijs. Het keuzemoment voor type voortgezet onderwijs wordt op die manier uitgesteld, wat kansengelijkheid vergroot.

3.2 Ruimtebehoefte

De prognoses voor het leerlingenaantal tonen voor de komende jaren t/m 2038 een geleidelijke lichte daling.

De vaststelling van het verschil tussen ruimtebehoefte en ruimtecapaciteit is afhankelijk van de gekozen parameters. In de *Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Gemeente Dijk en Waard 2022* is de aangepaste ruimtenormering uit de modelverordening van de VNG overgenomen.

Kengetallen

- Leerlingenaantal meest recente telling van 1 oktober 2022: 438
- Leerlingenaantal ten tijde van realisatie in 2008: 750
- Leerlingaantal prognose 2038: 414
- Ruimtebehoefte op basis van telling 1-10-2022 en verordening 2022: 3.376 m² bvo

Berekende overmaat

- Op basis van het huidige leerlingaantal is er een normatieve overmaat van 37%⁷ (1.947 m² bvo).
- Als de overmaat wordt gecorrigeerd voor de ten tijde van de realisatie vigerende norm bedraagt de overmaat 38% (2.028 m² bvo).
- Jan Arentsz Langedijk is een nevenvestiging met spreidingsnoodzaak. De hoofdlocatie bevindt zich in Alkmaar.

Zie ook tabel 'Overzicht capaciteit en behoefte' en onderliggende ruimtebehoefteberekeningen in bijlage 1.

3.3 Gebouwkenmerken

Beschrijving gebouw

CEC 'De binding'

18 september 2008

Tegenover het gemeentehuis van Langedijk wordt een Cultureel en Educatief Centrum gerealiseerd. Het centrum biedt onderdak aan een middelbare school, een bibliotheek, een muziekschool, een kunstenaars atelier, een spelothek en jeugd- en jongerenwerk. De verschillende functies zijn ondergebracht in rechthoekige 'eilanden' die middels een noord-zuid gelegen straat met elkaar verbonden zijn.

Stedenbouwkundige en architectonische verankering

De opzet van het gebouw haakt in op de stedenbouwkundige structuur van Langedijk. Het gebouw is opgebouwd uit 3 onderdelen: 'de eilanden', 'de route', en 'de elementen'. Elk onderdeel heeft zijn eigen architectuur die weer verwijst naar de lokale architectuur in Langedijk. Hiermee verankeren we het gebouw in de Langedijker gemeenschap en omgeving.

Aula inzetbaar als theaterzaal

De aula van de middelbare school heeft een markante verschijningsvorm en is zo ontworpen dat deze ook inzetbaar is als theaterzaal. Overdag biedt de ruimte plaats aan ca. 600 leerlingen om te lunchen of huiswerk te maken terwijl 's-avonds ca. 350 personen kunnen genieten van een theatervoorstelling. De aula is uitgevoerd met podium, balkon, oplopende vloeren, kleedkamers, artiestenruimte, regieruimte en de benodigde theatertechniek.

Flexibele bouwdelen

⁷ Berekend als percentage van het beschikbare bvo.

Tachtig procent van het programma is ondergebracht in universele bouwblokken ('de eilanden') die een hoge mate van flexibiliteit bezitten. De uiteenlopende PvE's van de verschillende gebruikers zijn hierdoor eenvoudig in te passen en bij veranderingen uit te wisselen. Gebruikers maken gebruik van elkaars faciliteiten.⁸

De flexibiliteit waarmee CEC De Binding is opgezet is succesvol gebleken. Met de afname van het leerlingenaantal heeft de school in 2017 de ruimtes op de begane grond afgestoten en ook de aulafunctie van het theater verplaatst naar de centrale hal.

Door de fusie van Heerhugowaard en Langedijk tot Dijk en Waard is er nu leegstand in CEC De Binding.

Kengetallen

▪ Bouwjaar	: 2008
▪ Bvo CEC	: 12.500 m ²
▪ Bvo onderwijs	: 5.323 m ²
▪ Functioneel nuttig oppervlak (fno)	: 3.229 m ²
▪ Bruto/nuttig-factor ⁹	: 1,65

Relevante bijzonderheden

- De bruto/nuttig-factor is hoger dan de gebruikelijke factor voor voortgezet onderwijs van 1,45 à 1,5. Dit heeft vermoedelijk te maken met het toekennen aan het onderwijsoppervlak van de relatief ruime hal en brede binnenstraat (de 'route').
- Het onderwijsdeel binnen CEC De Binding bestaat uit een centrale pauzeruimte en zeven onderwijsclusters van elk ca 10 – 20% van het totale bvo, elk met een eigen ontsluiting vanaf de openbare binnenstraat.
- De huidige overmaat is geleidelijk ontstaan door het teruglopen van het leerlingenaantal. Gaandeweg zijn de voormalige ict-lokalen met vaste pc's overbodig geworden en ingezet als leerplein: bij Binas in de vorm van individuele studieplekken, bij het leerplein Maatschappij in de vorm van een huiskamer en bij het leerplein Talen in de vorm van een bibliotheek en een minitheater. Ook is er een zorglokaal gekomen.
- In het oorspronkelijke ontwerp vervulde het theater een dubbelfunctie als aula voor de school. Dat dubbelgebruik bleek al voor het teruglopen van het leerlingenaantal niet goed werkbaar. Het theater is inmiddels niet meer door de school in gebruik. Wel wordt de uitgiftekeuken van de school buiten schooltijd nog steeds gebruikt als koffievoorziening in de pauze van de theatervoorstellingen. Incidenteel wordt ook het leerplein Maatschappij daarbij betrokken. Verder is de binnenstraat in principe niet openbaar toegankelijk.

3.4 Vergelijking met indicatief ruimteprogramma

- Bij vergelijking van de ruimtestaat i.c.m. gebouwplattegronden met een indicatief ruimteprogramma voor een vergelijkbaar onderwijsgebouw, gebaseerd op het huidige aantal leerlingen (zie bijlage 1), valt op dat de overmaat vooral zit in het aantal onderwijsruimtes. Bij een gemiddelde groepsgrootte van 25 leerlingen zouden ca 20 onderwijsruimten voldoende moeten zijn; de school beschikt echter over 26 onderwijsruimten. Aangezien het aantal specifieke vaklokalen redelijk laag is, zit het overschot voornamelijk in de theorieluimtes.
- Het indicatieve ruimteprogramma geeft een wat grotere behoefte aan voor de lokalen Binas, Beeldende vorming en Muziek.

Zie ook bijlage 3 Indicatief ruimteprogramma Jan Arentsz.

⁸ Bron: <https://architectenweb.nl/projecten/project.aspx?ID=10168>

⁹ Bepaald op basis van de door Jan Arentsz verstrekte ruimtestaat.

Vergelijking onderwijsruimtes huidige gebouw met indicatief ruimteprogramma huidige leerlingenaantal

	Huidige gebouw	Indicatief Ruimteprogramma huidige leerlingenaantal
Theorieruimtes (45-65 m ²)	16 ¹⁰	9
Theorieruimtes (70-110 m ²)	4	
Studieruimte/open werkomgeving	3 (totaal 731 m ² , niet ingeroosterd)	2 (à ca 60 m ²) roosterbaar
Binask lokalen / Laboratorium	1	5
Lokalen BV/muziek / O&O ¹¹	2	3
Praktijkomgeving (E&O)	-	1
TOTAAL	23	20
verschil		+ 3

Een deel van de theoretische overmaat zit in het aantal onderwijsruimtes, met name de theorielokalen. Theoretisch komt dat, op basis van de een gemiddeld lokaaloppervlak en de b/n-factor overeen met een bruto oppervlakte van $3 \times 60 \times 1,65 = 297 \text{ m}^2$ bvo.

Een ander deel van de theoretische overmaat zit in de leerpleinen (open werkomgevingen / studieruimten). Die bedraagt ca 731 m² fno. De leerpleinen worden niet ingeroosterd.

De lokaalclusters bevinden zich in de lobben aan één kant van de middenstraat, de leerpleinen in de tegenoverliggende lobben.

3.5 Zienswijze school en schoolbestuur

De school ervaart de berekende overmaat niet in deze mate.

SCVONHN geeft aan dat het leerlingenaantal uiteindelijk vaak meer blijkt te stijgen dan de oorspronkelijke prognoses aangaven en verwacht bovendien dat de toekomstige ontwikkeling van woonwijken in de nabijheid tot groei zal leiden. Ook de fusie van Heerhugowaard en Langedijk leidt ertoe dat de school meer wordt gevonden door leerlingen uit Heerhugowaard.

Het schoolbestuur en de medewerkers ervaren de volgende specifieke kansen en knelpunten:

- Het gebouw sluit goed aan bij het onderwijs.
- In het centrum De Binding is leegstand vanwege de herhuisvesting van de gemeentelijke diensten.
- Er is onduidelijkheid over gebruik van de theaterzaal en het restaurant door gemeente Dijk en Waard.
- De samenwerking met de bibliotheek biedt weliswaar kansen, maar locatie en ontsluiting van de bibliotheek in het centrum is niet handig.
- De invulling van de geleidelijk ontstane overmaat in de vorm van leerpleinen past goed bij het onderwijsconcept van Jan Arentsz dat uitgaat van eigen regie van de leerling.
- De overmaat in de entreehal op de begane grond en de kantine wordt door de school weliswaar als prettig ervaren maar is niet gemakkelijk voor onderwijs inzetbaar.
- SCVONHN heeft al een aantal concrete plannen voor het nuttig inzetten van de bestaande overmaat:
 - De overmaat kan worden ingezet voor passend onderwijs. In samenwerking met Heliomare wordt op dit moment al de mogelijkheid van het huisvesten van 3 groepen VSO (36 leerlingen) onderzocht.
 - De overmaat kan worden benut voor 10-14 onderwijs (zie 1.1), in de vorm van het huisvesten van een aantal PO-groepen van basisscholen met ruimtetekort. Jan Arentsz werkt op dit moment al samen met basisscholen Phoenix, Het Mozaïek, en De Koolvlet in de vorm van het bij elkaar lessen geven.
 - Anticiperen op toekomstige groei door woningbouw.

¹⁰ Twee kleine theorieruimten gerekend als één.

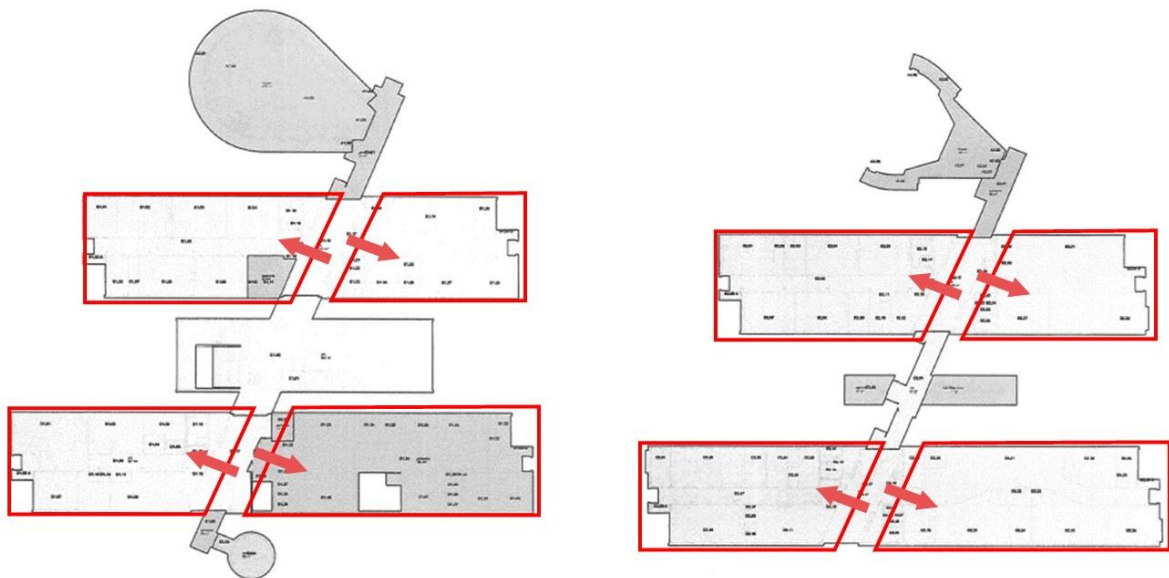
¹¹ Voormalige technieklokaal

3.6 Samenvatting

- We constateren in het gebouw van de vestiging Jan Arentsz een theoretische overmaat met een bandbreedte van 1.947 tot 2.028 m² bruto vloeroppervlak, afhankelijk van de parameters die van toepassing worden verklaard. Als de prognoses werkelijkheid worden zal de berekende overmaat oplopen tot 2.093 m² in 2038 (414 leerlingen).
- Een deel van de overmaat wordt veroorzaakt door overmaat in de entreehal, de kantine en de middenstraat en is niet goed oplosbaar.
- Een deel van de overmaat zit in de leerpleinen en in het aantal theorielokalen.

3.7 Mogelijke gebouwgebonden oplossingsrichtingen

- De huidige overmaat kan worden opgelost (zoals eerder gebeurd) door afstoting van overtollig oppervlak ten gunste van andere functies in het centrum.
- Omdat alle lobben dezelfde bouwkundige opzet hebben, elk met een eigen toegang vanaf de openbare binnenstraat, kunnen op de plaats van de huidige leerpleinen ook theorielokalen worden ingepast.
- De opzet met zeven onderwijsclusters van elk ca 10 – 20% van het totale bvo, elk met een eigen ontsluiting vanaf de binnenstraat, maakt elk cluster gemakkelijk af te stoten of in te zetten voor een andere doelgroep. De hoofdentree en de binnenstraat zouden in dat geval wel gedeeld moeten worden.

4. Praktijkschool Focus

Zowel Praktijkschool Focus (Umbriëllaan 1) als medegebruiker van het gebouw Huygens College vallen onder de verantwoordelijkheid van Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Noord-Holland-Noord (SOVON).

4.1 Onderwijs

- Op Praktijkschool Focus wordt praktijkonderwijs gegeven aan kwetsbare jongeren tussen de 12 en 18 jaar met leerproblemen, die gebaat zijn bij onderwijs in kleine groepen. Theoriegroepen bestaan uit maximaal 16 leerlingen, praktijkgroepen uit 8 –10 leerlingen. De leerlingen starten de dag met hun stamgroep en hun mentor en volgen de rest van de dag een programma op maat.
- De lesdag is kort en aaneengesloten: van 8:30 u tot idealiter 14:40 u, incidenteel (alleen keuzevakken) tot 16:10 u.
- Het onderwijs richt zich, naast de theoretische vakken, vooral op de sociale en praktische vaardigheden van een leerling. Hierbij geldt dat de leerlingen worden voorbereid op een zo zelfstandig mogelijke plaats in de maatschappij en op een toekomstige arbeidssituatie, door middel van een arbeidscontract. Een deel van de leerlingen stroomt uit naar een dagbestedingsplaats en een ander deel zet de opleiding voort op het MBO.
- De leerlingen krijgen les in vakken binnen de domeinen Wonen, Werken, Vrije tijd, Burgerschap en Theorie. Ook worden de leerlingen getraind in praktische vaardigheden. Het leren gebeurt vooral in de praktijk door training op school en door stages bij bedrijven en instellingen.
- In fase 1 (leerjaar 1 en 2) krijgt de leerling een breed aanbod van basisvaardigheden en praktijkvakken (basisvorming). Een deel van de theorie is geïntegreerd in de praktijk(vakken).
- In fase 2 (leerjaar 3) oriënteert de leerling zich op de arbeidsmarkt of het vervolgonderwijs met excursies, arbeidstraining en groeps- en/of snuffelstages.
- Fase 3 staat in het teken van toeleiding naar arbeid en/of vervolgonderwijs. De vervolgonderwijs Entrée (mbo niveau 1) kan zowel op Focus zelf als op een ROC of AOC gevolgd worden. Het onderwijs richt zich op de sectoren Groen, Economie, Zorg & Welzijn, Techniek en Consumptief.
- De school wil in de toekomst toe naar meer integratie van theorie- en praktijkonderwijs en meer projectmatig onderwijs.

4.2 Ruimtebehoefte

Het gebouw is opgezet voor praktijkonderwijs (Focus) en vmbo (beroepsgerichte leerwegen, Huygens).

De prognoses voor zowel het leerlingenaantal van Praktijkschool Focus als dat van het Huygens College tonen voor de komende jaren een stabilisering.

De vaststelling van het verschil tussen ruimtebehoefte en ruimtecapaciteit is afhankelijk van de gekozen parameters. In de *Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Gemeente Dijk en Waard 2022* is de aangepaste ruimtenormering uit de modelverordening van de VNG overgenomen. Die levert een lagere ruimtebehoefte dan de ruimtenormering ten tijde van de realisatie van het gebouw.

Medegebruik Huygens College

In het IHP laat de huidige ruimtebehoefte van de twee vestigingen van het Huygens College aan de Umbriëllaan 3 en 6 een berekend tekort van 367 m² respectievelijk een berekende overmaat van 318 m² bvo zien, die elkaar nagenoeg opheffen. Omdat hier feitelijk geen sprake is van een tekort of overmaat groter dan 500 m² bvo is voor de huisvesting van Huygens College aan de Umbriëllaan 3 en 6 in dit onderzoek geen vergelijking opgenomen met een indicatief ruimteprogramma. De overmaat in Umbriëllaan 6 wordt deels veroorzaakt door de aanwezigheid van centrale functies zoals een receptie en een docentenkamer, terwijl er volgens de norm geen recht is op een vaste voet voor hoofdvestiging.

Kengetallen

- Leerlingenaantal meest recente telling van 1 oktober 2022: 237 (Focus) en 240 (Huygens), totaal 477
- Leerlingenaantal ten tijde van realisatie in 2012: 180 (Focus) en 205 (Huygens), totaal 385
- Leerlingaantal prognose 2038: 231 (Focus) en 240 (Huygens), totaal 471
- Ruimtebehoefte Praktijkschool Focus op basis van telling 1-10-2022 en verordening 2022: 3.150 m² bvo

Berekend tekort

- Praktijkschool Focus is een hoofdvestiging. In de ruimtebehoefte is daarom een vaste voet voor praktijkonderwijs meegenomen.
- Op basis van het huidige leerlingaantal is er een tekort van 21% (551 m² bvo)¹².
- Als de overmaat wordt gecorrigeerd voor de ten tijde van de realisatie vigerende norm bedraagt het tekort 22% (582 m² bvo).
- Als de overmaat wordt gecorrigeerd voor de door de school opgegeven verdeelsleutel voor het ruimtegebruik van 56/44% (i.p.v. 60/40%) bedraagt het tekort 30% (724 m² bvo).

Zie ook tabel 'Overzicht capaciteit en behoefte' en onderliggende ruimtebehoefteberekeningen in bijlage 1.

4.3 Gebouwkenmerken

Beschrijving gebouw

Het gebouw, nu in gebruik door Praktijkschool Focus en vmbo Huygens College en is oorspronkelijk ook voor deze twee scholen ontworpen en gerealiseerd. Het gebouw bestaat uit een drielaags compact bouwvolume met in het hart een atrium, dat wordt gebruikt als pauzeruimte, studieplekken en bibliotheek. Op de begane grond bevinden zich vooral praktijklokalen en werkplaatsen. Op de eerste verdieping, boven de werkplaatsen, liggen twee gymzalen met bijbehorende bergruimten, kleedruimten en sanitair. Rondom de atriumvide liggen op de twee verdiepingen de theorielokalen met leerpleinen en studieplekken. Iets meer in de luwte van het atrium liggen kantoor- en werkruimten en de docentenruimten. Een bijzondere plek in het

¹² Alleen ruimtegebruik van Focus van hoofdgebouw, berekend als percentage van het beschikbare bvo.

gebouw vormt de kas, een drie verdiepingen hoge ruimte naast de hoofdingang, nu in gebruik als praktijklokaal Groen.

Om het tekort dat ontstond door de groei van het leerlingenaantal op te lossen is de locatie Umbriëllaan 6 een aantal jaren geleden door de gemeente beschikbaar gesteld voor onderwijs: een relatief klein tweelaags gebouw, oorspronkelijk gebouwd voor een bank, met een voor onderwijs vrij lage verdiepingshoogte. Het gebouw is in 2014 ingrijpend aangepast om het geschikt te maken voor onderwijs en is volledig in gebruik door Huygens College. Het juridisch eigendom ligt bij SOVON.

Daarnaast zijn er door SOVON twee noodlokalen bijgeplaatst op het terrein.

Kengetallen

▪ Bouwjaar	: 2012
▪ Bvo sport (in pandig)	: 874 m ²
▪ Bvo onderwijs Praktijkschool Focus	: 2.599 m ² ¹³
▪ Bvo onderwijs Huygens College	: 1.733 m ²
▪ Bvo onderwijs totaal	: 4.332 m ²
▪ Bvo totaal	: 5.206 m ²
▪ Bvo tijdelijk	: 143 m ²
▪ Functioneel nuttig oppervlak (fno)	: 2.516 m ²
▪ Bruto/nuttig-factor ¹⁴	: 1.61

Relevante bijzonderheden

- De bruto/nuttig-factor is iets hoger dan de gebruikelijke factor voor voortgezet onderwijs van 1,45 à 1,5. Bij de berekening is uitgegaan van ca 50% nuttig gebruik van het atriumoppervlak als pauze- en studieruimte en is het cluster gymzalen buiten beschouwing gelaten. De relatief brede verkeersruimte rondom de atriumvide worden nuttig gebruikt voor studieplekken en laptopkarren. Uit beschouwing van de plattegronden en gebouwbezoek blijken geen bijzonderheden op dit punt. De gebouwopzet lijkt voldoende compact. Het tekort lijkt dus niet veroorzaakt of vergroot door een inefficiënte gebouwopzet.
- Naast Praktijkschool Focus maakt ook Huygens College gebruik van het gebouw. De verdeling van het ruimtegebruik wijkt volgens opgave door het schoolbestuur iets af van de in de IHP-factsheet aangehouden verhouding van 60/40% namelijk 56% Focus en 44% Huygens.
- Focus en Huygens zijn twee scholen onder één dak. De twee scholen hebben elk een eigen doelgroep met hun eigen specifieke leerdoelen. Het onderwijs is volledig gescheiden, pauzes zijn in tijd gescheiden. Er is (vooralsnog) weinig sprake van samenwerking.
- Ook ruimtelijk zijn de twee scholen grotendeels gescheiden. Alleen de hoofdingang met receptie, de pauzeruimte voor leerlingen in het atrium, de kooklokalen en het gymcluster worden gedeeld. Huygens College heeft daarnaast op de begane grond één ckv-lokaal in gebruik. Verder hebben de scholen elk hun eigen verdieping: Focus de eerste verdieping, Huygens College de tweede, elk bereikbaar via een aparte trap. Ook docentenkamers, werkruimten en spreekkamers voor ondersteuning zijn gescheiden.
- Volgens de beschikbare NEN-meting van 16-11-2020 is de niet geklimatiseerde kas (122 m²) meegerekend in het totale bvo.

4.4 Vergelijking met indicatief ruimteprogramma

- Een ruimteprogramma voor praktijkonderwijs valt iets lastiger te standaardiseren. Uit een vergelijking van de ruimtestaat i.c.m. gebouwplattegronden met een indicatief ruimteprogramma voor een vergelijkbaar onderwijsgebouw, gebaseerd op het huidige aantal leerlingen (zie bijlagen), valt op dat het tekort vooral zit in de praktijklokalen en vaklokalen Beeldende vorming en muziek. Als we vergelijken op basis van totaal nuttig oppervlak is het verschil nog groter. Het theoriecluster dat door Focus wordt gebruikt komt zowel

¹³ Op basis van de verhouding 60%/40% voor Focus/Huygens.

¹⁴ Alleen onderwijsdeel exclusief gymzalen en bijruimten; volgens interpretatie ICS van plattegronden en ruimtestaat verstrekt door school.

qua aantal lokalen als qua gemiddeld lokaaloppervlak wel ongeveer overeen met het indicatief ruimteprogramma.

Zie ook bijlage 4 Indicatief ruimteprogramma Praktijkschool Focus.

Vergelijking onderwijsruimtes huidige gebouw met indicatief ruimteprogramma huidige leerlingenaantal

	Huidige gebouw ¹⁵	Indicatief ruimteprogramma huidige leerlingenaantal
Theorieruimtes (45-65 m ²)	8	8
Praktijklokalen	7	10
Nfo praktijkomgeving	ca. 850 m ²	ca. 1.200 m ²
Lokalen bv/muziek	1	2
TOTAAL	16	20
verschil		- 4

Een groot deel van het tekort zit in de onderwijsruimte voor praktijk, kunst en muziek.

4.5 Zienswijze school en schoolbestuur

De twee scholen ervaren het berekende ruimtetekort ook daadwerkelijk. Om dit op te lossen wordt er gebruik gemaakt van, en gezocht naar, ruimten buiten de school voor onderwijs en zijn er twee noodlokalen geplaatst op het voormalige pannaveldje.

Het schoolbestuur en de medewerkers zien bij het **gezamenlijk gebruik** de volgende specifieke kansen en knelpunten:

- Het gezamenlijk gebruik van het atrium was al vanaf de ingebruikname van het gebouw het uitgangspunt en geeft op zichzelf geen problemen. Wel is er, ook bij gescheiden pauzeren, te weinig ruimte in het atrium voor het huidige aantal leerlingen.
- De twee gymzalen bieden te weinig capaciteit voor het totaal aantal leerlingen van beide scholen. Er wordt daarom nu uitgeweken naar vier externe sportlocaties. Het reizen van en naar deze locaties gaat ten koste van onderwijstijd en is, zeker voor de kwetsbare doelgroep van Focus, problematisch. Ook zijn de externe locaties niet allemaal even goed uitgerust voor onderwijs.
- De twee kooklokalen bieden te weinig capaciteit voor de leerlingen van de twee scholen. Hiervoor moet worden uitgeweken naar externe locatie en een theorielokaal.
- Er is geen ruimte om incidentele bekostiging, zoals de npo-middelen, goed in te kunnen zetten en onvoldoende flexibiliteit om eventuele toekomstige ontwikkelingen op te vangen.

Het schoolbestuur en de medewerkers ervaren specifiek voor **Praktijkschool Focus** de volgende kansen en knelpunten:

- Het gebouw is in hoofdopzet geschikt voor de doelgroep van Focus.
- Het ruimtetekort in het atrium is extra problematisch voor de relatief prikkelgevoelige leerlingen. De ruimte op de verdieping rondom het atrium is niet geschikt voor pauzeren vanwege onvoldoende overzicht en toezichtmogelijkheden.
- De simulatiehuiskamer wordt noodgedwongen dubbel gebruikt voor KIC (weerbaarheid, matjes in lege ruimte), wat in de praktijk betekent dat de huiskamerinrichting wekelijks door de docenten volledig moet worden weggeschoven en weer teruggezet.
- Het praktijkonderwijs Groen wordt nu gegeven in de kas. Omdat dit een niet-geklimatiseerde ruimte is met veel glas, is dat geen werkbare situatie.
- De twee kooklokalen bieden voldoende capaciteit voor de leerlingen van Focus en voldoen ook qua omvang en inrichting goed voor de groepsomvang en leerdoelen van Focus.

¹⁵ Ruimte op dit moment in gebruik door Focus, noodlokalen en extern gebruik niet meegerekend.

- Er komen relatief veel externe ondersteuners in het gebouw. Daarvoor zijn te weinig spreekkamers beschikbaar.
- Er is te weinig werkruimte voor docenten, met name gedurende de lesdag. Omdat deze doelgroep vraagt om een aaneengesloten rooster zonder tussenuren, zijn er gedurende de lesdag geen lokalen beschikbaar.
- Er is onvoldoende opslagruimte om projectmatig onderwijs te geven.
- Het huidige ruimtetekort laat een transitie naar meer integratie tussen theorie en praktijk niet toe.
- Het bestuur heeft, gezien de doelgroep, een voorkeur voor een eigen gebouw voor Focus.

Het schoolbestuur en de medewerkers ervaren specifiek voor **Huygens College** de volgende kansen en knelpunten:

- Het huidige aantal theorielokalen voldoet op dit moment, maar laat geen verdere groei van het aantal leerlingen toe.
- Ten tijde van de realisatie bood Huygens het profiel horeca, bakkerij en recreatie (hbr) nog niet aan. De huidige praktijklokalen koken en zelfredzaamheid bieden daarom niet alleen onvoldoende capaciteit, maar zijn ook qua voorzieningen en omvang niet geschikt voor de leerdoelen en de grotere groepsomvang van max 22 (kb) – 24 (kb) leerlingen van het Huygens College. Bovendien ontbreekt een restaurant. Om dit op te lossen maakt Huygens nu gebruik van HBR-voorzieningen in het Van der Meij College in Alkmaar. Dit is een tijdelijke en zeer onwenselijke oplossing, vanwege de reisafstand, de beperkte roostermogelijkheden en de gevolgen voor het rooster op de hoofdlocatie. Omdat ook het Van der Meij College groeit is dit geen duurzame oplossing.
- De locatie Umbriëllaan 6 is door de relatief kleine omvang van 3 vaklokalen op de begane grond en 2 theorielokalen op de verdieping inefficiënt qua personeelsinzet. Omdat er wel toezicht nodig is heeft het gebouw een eigen receptie en docentenkamer. Een deel van het voormalige bankgebouw heeft een voor onderwijs vrij lage verdiepingshoogte.
- De praktijklokalen E&M in Umbriëllaan 6 zijn te klein voor de groepen van max 24 leerlingen.
- SOVON ziet spreiding van haar gehele voortgezet onderwijs over drie locaties in Dijk en Waard als maximum, maar heeft een voorkeur voor twee locaties.
- SOVON staat niet afwijzend tegenover het afstoten van Umbriëllaan 6, in het geval de gemeente voor deze locatie plannen heeft en mits het ruimteprobleem op een andere manier kan worden opgelost.
- Er lopen eerste verkennende gesprekken over medegebruik van ruimten in MBO Horizon aan de overkant van de Umbriëllaan. Inmiddels is al duidelijk geworden dat de leskeuken en het restaurant van Horizon vooralsnog niet voldoende kunnen worden vrijgespeeld voor medegebruik door Huygens College. Over eventueel gebruik van ruimten in Horizon voor het cluster Entree van Praktijkschool Focus zijn de gesprekken nog gaande.

4.6 Samenvatting

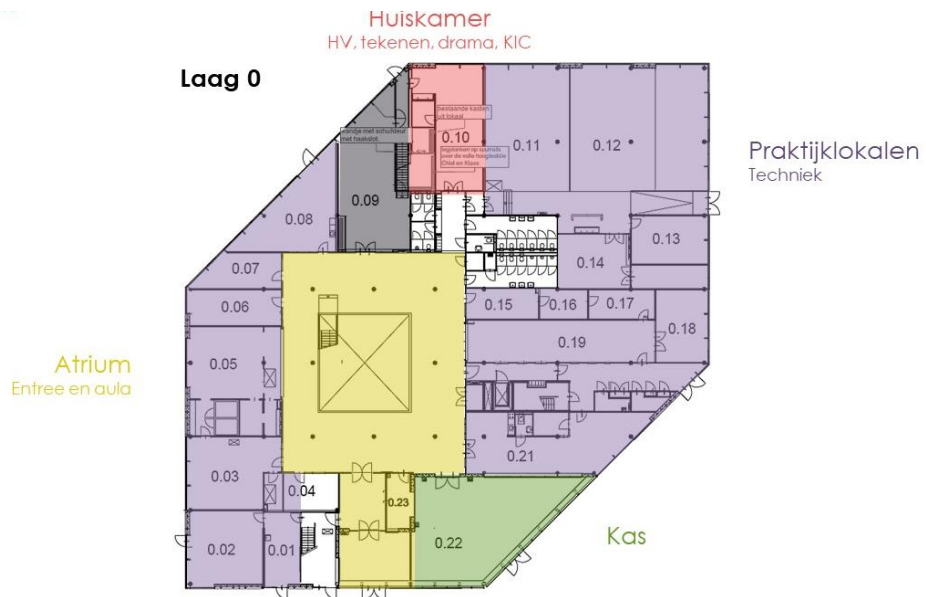
- We constateren in het gebouw van Praktijkschool Focus een berekend tekort met een bandbreedte van 551 tot 755 m² bruto vloeroppervlak, afhankelijk van de parameters die van toepassing worden verklaard.
- Het tekort betreft voornamelijk onderwijsruimte voor praktijk, kunst en muziek.
- Het medegebruik van 1.816 m² bvo door Huygens College is aanzienlijk groter dan nodig om het tekort bij Focus op te heffen.
- Als de prognoses werkelijkheid worden blijft het berekende tekort tot in 2038 ongeveer gelijk (231 leerlingen).

4.7 Mogelijke gebouwgebonden oplossingsrichtingen

Hieronder worden een aantal mogelijke oplossingsrichtingen omschreven, waarvan een deel al eerder is overwogen of onderzocht.

1. Er is door SOVON een globale studie gedaan naar het inpassen van de vaklokalen HBR in Umbriëllaan 6. Dat lost echter het overall ruimtegebrek niet op. Het is ook nog niet duidelijk of dit haalbaar is in de oppervlakte en verdiepingshoogte. Deze oplossing is door SOVON niet verder uitgewerkt vanwege mogelijke ontwikkelingen door de gemeente op deze locatie.
2. Uitbreiding van Umbriëllaan ten koste van de huidige kas: omdat daarvoor vloer, twee gevels en dak geïsoleerd moeten worden uitgevoerd is dit een relatief kostbare ingreep voor een relatief kleine uitbreiding van maximaal 2 x 122 m² bvo, die bovendien het overall tekort en de specifieke knelpunten niet oplost. Bijkomend nadeel is ook het verlies aan daglicht in de achterliggende ruimten en de enigszins onhandige vorm van de kas.
3. Efficiëntere gezamenlijke opzet van algemene ruimten: mogelijk is er enige ruimtewinst en meer gebruiksflexibiliteit te behalen door gezamenlijk gebruik van een (grotere) flexplekkenruimte en een pauzeruimte, in combinatie met niet-toegewezen reserveerbare spreekkamers. Hiermee kan het huidige tekort echter zeker niet worden opgelost.
4. De kas in de huidige vorm benutten als uitbreiding van pauzeruimte voor leerlingen en eventueel voor bewegingsonderwijs en praktijklokaal Groen in huidige lokaal ckv (in combinatie met optie 6/7/8/9).
5. Een nieuw praktijkgebouw voor Huygens College op locatie Umbriëllaan 6. Capaciteit en mogelijkheden binnen het bestemmingsplan moeten worden onderzocht. Nadeel: door de ligging aan de overkant van de weg is er geen verbinding met het hoofdgebouw mogelijk en zullen ook hier centrale voorzieningen nodig zijn.
6. Een nieuw praktijkgebouw voor Huygens College in een efficiënte uitbreiding op de huidige parkeerplaats van het hoofdgebouw. Capaciteit en mogelijkheden binnen het bestemmingsplan moeten worden onderzocht. Het parkeren moet dan worden geoptimaliseerd, eventueel in combinatie met Horizon, een ontwikkeling van locatie Umbriëllaan 6 of een te bouwen parkeergarage.
7. Uitbreiding van het hoofdgebouw met een (gedeeltelijke) bouwlaag (maximaal 1200 m² bvo) t.b.v. praktijkonderwijs voor Huygens, inclusief restaurant. Onderzocht moet worden of de constructie dit toelaat. Mogelijk nadeel is de bevoorrading.
8. Huygens College volledig elders huisvesten. Er ontstaat dan een overmaat van 845 - 1.182 m² bvo bij Praktijkschool Focus. Nadeel: de gebouwopzet met één ingang en een centraal atrium leent zich niet goed voor afstoten van een deel van het gebouw of medegebruik door een andere onderwijsdoelgroep. Bovendien zit het overschot in het slechtst bereikbare theoriedeel op de verdiepingen.

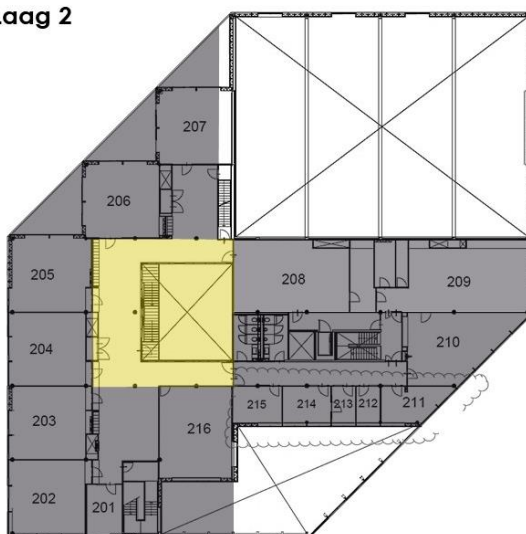

Laag 2

Atrium
werkplekken

Huygens

5. Trinitas College locatie Han Fortmann

Trinitas College valt onder de verantwoordelijkheid van de Pontis Onderwijsgroep.

5.1 Onderwijs

- Op de locatie Han Fortmann aan de Beukenlaan 1 in Heerhugowaard wordt onderwijs gegeven op niveau **tl/havo tweejarige brugklas**, havo, vwo en gymnasium.
- Naast regulier onderwijs worden tweetalig onderwijs aangeboden op havo- en vwo-niveau.
- **Havo/vwo-groepen worden ingedeeld met 25 à 30 leerlingen.**
- De NPO-middelen, bedoeld om opgelopen achterstanden tijdens de Covid-epidemie weg te werken, worden ingezet om (bij)les te geven aan kleine groepen.
- In de noodlokalen op het terrein wordt onderwijs aangeboden aan drie groepen ISK-leerlingen en kinderen uit Oekraïne. Dat gebeurt in goed overleg met de andere scholen binnen de gemeente Dijk en Waard¹⁶.

5.2 Ruimtebehoefte

De prognose voor het leerlingenaantal voor de komende jaren t/m 2038 laten een dalende trend zien.

De vaststelling van het verschil tussen ruimtebehoefte en ruimtecapaciteit is afhankelijk van de gekozen parameters. In de *Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Gemeente Dijk en Waard 2022* is de aangepaste ruimtenormering uit de modelverordening van de VNG overgenomen. Die levert een lagere ruimtebehoefte op dan de ruimtenormering ten tijde van de realisatie van het gebouw.

Kengetallen

- Leerlingenaantal meest recente telling van 1 oktober 2022: 1.362
- Leerlingenaantal ten tijde van realisatie in 2006: 1.471
- Leerlingenaantal prognose 2038: 1.143
- Ruimtebehoefte op basis van telling 1-10-2022 en verordening 2022: 8.880 m² bvo

¹⁶ NB: alle ISK-leerlingen van Trinitas zijn geteld in de leerlingentelling van locatie Johannes Bosco.

Berekende overmaat

- De locatie Han Fortmann is een hoofdvesting. In de ruimtebehoefte is daarom een vaste voet van 980 m² bvo meegenomen.
- Bij beschouwing van alleen het initiële gebouw is er een overmaat van 19%¹⁷ (2.045 m² bvo).
- Als de overmaat wordt gecorrigeerd voor de ten tijde van de realisatie vigerende norm, bedraagt de overmaat 16% (1.774 m² bvo).
- Als ook de door het schoolbestuur bekostigde uitbreiding en de tijdelijke huisvesting worden meegerekend, dan is er een overmaat van 24% (2.828 m² bvo).

Zie ook tabel 'Overzicht capaciteit en behoefte' en onderliggende ruimtebehoefteberekeningen in bijlage 1.

5.3 Gebouwenmerken

Beschrijving gebouw

De locatie Beukenlaan (Han Fortmann) is onderdeel van het stedenbouwkundig plan 'De Kabel'. Belangrijkste karakteristiek van dit plan is een schegvormig plein, een schuine muur als pleinwand, waarachter een zwembad/sporthal en de school liggen. De basisopzet van het schoolgebouw is een klassiek U-vormig gebouw met een statig voorkomen. Dit gebouw is op enige afstand achter de muur geplaatst met aula's ertussen. Binnen het gebouw is een heldere opdeling gemaakt tussen onderbouw, bovenbouw en centrale functies. In contrast met het horizontale karakter van de 'pleinwand', heeft het schoolgebouw een verticale gevelindeling met glasstroken van vloer tot plafond. De route naar de centrale entreehal gaat via een royale opening in de muur, tussen de aula's door, naar het hart van het gebouw. De leerlingen stallen de fietsen aan de achterzijde van de school en komen via het plein in dezelfde entreehal.

Vanaf het begin is het uitgangspunt geweest een flexibel indeelbaar en universeel bruikbaar gebouw te ontwerpen, niet alleen met het oog op snel en continu veranderende onderwijsvraag, maar ook met het oog op een mogelijk andere toekomstige functie (kantoor of bedrijfsruimte). Tot en met de hoofdopzet inclusief ontsluitingen is het ontwerp daarop gericht. In de uitwerking zorgen dragende gevels voor grote, vrij indeelbare, kolomvrije ruimten. Een stringent doorgevoerd stramien van 2,1 m van zowel alle bouwkundige als installatie-elementen in combinatie met verplaatsbare wanden en een uitgekiende combinatie van centrale en decentrale én demontabele installaties zorgen voor gemakkelijke veranderbaarheid van indeling. Balkvrije vlakke vloeren met modulaire eilandplafonds maken het aanpassen obstakelvrij. Betonkernactivering maakt verwarmingselementen overbodig. Kortom: aanpassen van de indeling kan snel, eenvoudig, zonder enig hak- of breekwerk èn (duurzaam!) zonder materiaalverspilling.¹⁸

Later is er op de derde verdieping van de onderbouwvleugel van het oorspronkelijke gebouw onderwijsruimte toegevoegd en zijn er noodlokalen bijgeplaatst naast het hoofdgebouw op gemeentegrond.

Kengetallen

▪ Bouwjaar	: 2006
▪ Bvo initieel	: 10.925 m ²
▪ Bvo opbouw 2011	: 406 m ² (financiering door schoolbestuur ¹⁹)
▪ Bvo noodgebouwen 2014	: 377 m ² (financiering door schoolbestuur op gemeentegrond)
▪ Bvo totaal	: 11.708 m ²

¹⁷ Berekend als percentage van het beschikbare bvo.

¹⁸ Bron: website architectenbureau Gortemaker Algra Feenstra <https://www.gaf.eu/projecten/trinitas-college-locatie-beukenlaan/>

¹⁹ NB: over ruimte die door het schoolbestuur is bekostigd is in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Heerhugowaard 2016, Bijlage III opgenomen onder A.1 Uitgangspunten: 'Als een deel van een gebouw is gerealiseerd met andere dan overheidsmiddelen en hiervoor geen vergoeding wordt genoten, wordt dit deel niet tot de capaciteit van het gebouw gerekend. Dit deel wordt wel geregistreerd.' Dit artikel is waarschijnlijk ook van kracht geweest in de vigerende verordening in 2011.

- Functioneel nuttig oppervlak (fno) : 7.614 m²
- Bruto/nuttig-factor²⁰ : 1,54

Relevante bijzonderheden

- De bruto/nuttig-factor is iets hoger dan de gebruikelijke factor voor voortgezet onderwijs van 1,45 à 1,5.
- Door de modulaire gebouwopzet is het aanpassen van de indeling relatief eenvoudig.
- De locatie van de overmaat maakt de boventallige theorielokalen geschikt voor extern gebruik.

5.4 Vergelijking huidig ruimtegebruik met indicatief ruimteprogramma

- Bij vergelijking van de ruimtestaat i.c.m. gebouwplattegronden met een indicatief ruimteprogramma voor een vergelijkbaar onderwijsgebouw, gebaseerd op het huidige aantal leerlingen (zie bijlage 1), valt op dat de overmaat vooral zit in het aantal theorielokalen. Bij een gemiddelde groepsgrootte van 25 leerlingen zouden 58 onderwijsruimten voldoende moeten zijn; de locatie Han Fortmann beschikt echter over 72 onderwijsruimten. Aangezien het aantal specifieke vaklokalen vergelijkbaar is, zit het overschot voornamelijk in de theorieluimtes.
- Het aantal specifieke vaklokalen voor Beeldende Vorming, Muziek, Binask en Techniek is voor het huidige leerlingenaantal gelijk aan het aantal vaklokalen voor het oorspronkelijke leerlingenaantal waarvoor de school gebouwd is. Het indicatieve ruimteprogramma geeft een wat grotere behoefte aan voor de lokalen BV en muziek. Of de school deze grotere behoefte ook daadwerkelijk heeft, is onbekend.

Zie ook bijlage 5 Indicatief ruimteprogramma Trinitas College locatie Han Fortmann.

Vergelijking onderwijsruimtes huidige gebouw met indicatief ruimteprogramma huidige leerlingenaantal

	Huidige gebouw ²¹	Indicatief Ruimteprogramma huidige leerlingenaantal
Theorieluimtes (45-65 m ²)	47	42 (incl. 7x open werkomgeving)
Theorieluimtes (70-110 m ²)	9	
Binask lokalen / Laboratorium	10	9
Lokalen BV/muziek	6	7
TOTAAL	72	58
verschil		+ 14

Een groot deel van de overmaat zit in het aantal lesruimtes, met name de theorielokalen. Dat is ca. 1.300 m² bvo op basis van 14 theorieluimtes à 60 m² en een B/N factor van 1,54.

Een ander deel van de overmaat zit in de open lesruimtes t.p.v. de gangzones (dus midden in het gebouw) en de maat van de grote, algemene ruimtes als aula's, personeelsruimtes, mediatheek e.d. Deze zijn gebaseerd op een groter leerlingenaantal. De structuur van het gebouw is zodanig dat het relatief eenvoudig is om enkele van deze ruimtes (m.n. op de verdiepingen) aan te passen aan het huidige leerlingenaantal, en zo, indien nodig, nog meer theorieluimtes te creëren.

5.5 Zienswijze school en schoolbestuur

- De schooldirectie ervaart het gebouw niet als te ruim.
- Het schoolbestuur ziet in het verleden fluctuaties in leerlingenaantallen tussen scholen onderling, veroorzaakt door tijdelijke effecten zoals een nieuw schoolgebouw.
- Enige overmaat geeft ruimte om incidentele bekostiging, zoals de npo-middelen, goed in te kunnen zetten en flexibiliteit om eventuele toekomstige ontwikkelingen op te vangen.

²⁰ Op basis van door schoolbestuur verstrekte ruimtestaat.

²¹ Inclusief opbouw uit 2011, exclusief noodlokalen.

- Enige overmaat is nodig om het lesrooster te kunnen organiseren rekening houdend met parttimers en beschikbaarheidswensen van personeel in het onderwijs.
- Op de derde verdieping van de bovenbouwvleugel zijn 12 ruimtes in gebruik voor het bestuursbureau van Pontis en ondersteunende diensten. Dit was al vanaf het begin zo en is een logische invulling van de vaste voet.
- De overmaat zou kunnen worden ingezet voor het huisvesten van ISK-onderwijs, nu ondergebracht in noodlokalen.
- De overmaat zou ingezet kunnen worden voor leerlingen van of voor samenwerkingen met een andere onderwijsinstelling.
- De overmaat zou kunnen worden ingezet voor inclusief onderwijs: door het binnen het onderwijsgebouw huisvesten van jeugdzorgprofessionals kan de integratie en samenwerking tussen onderwijs en zorg worden vergroot.

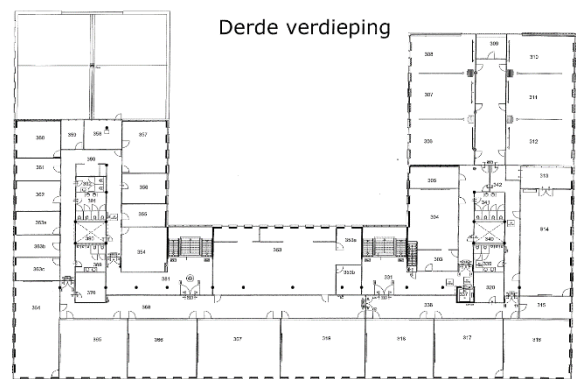
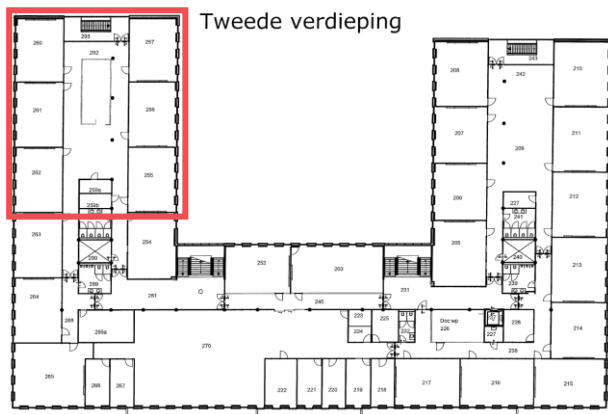
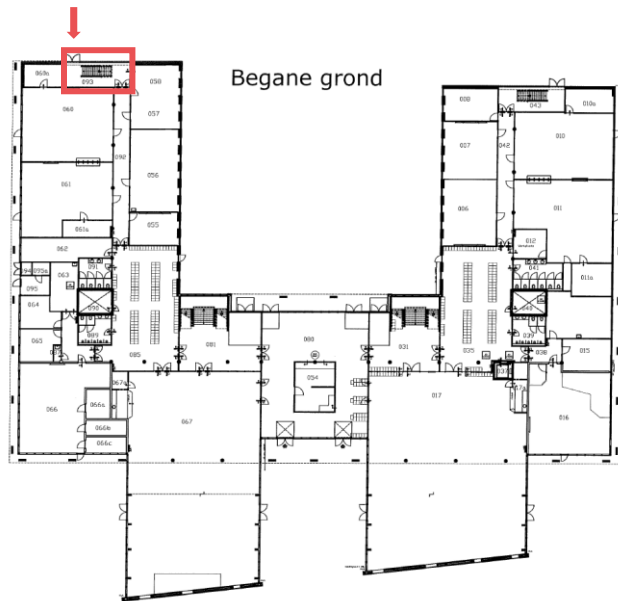
5.6 Samenvatting

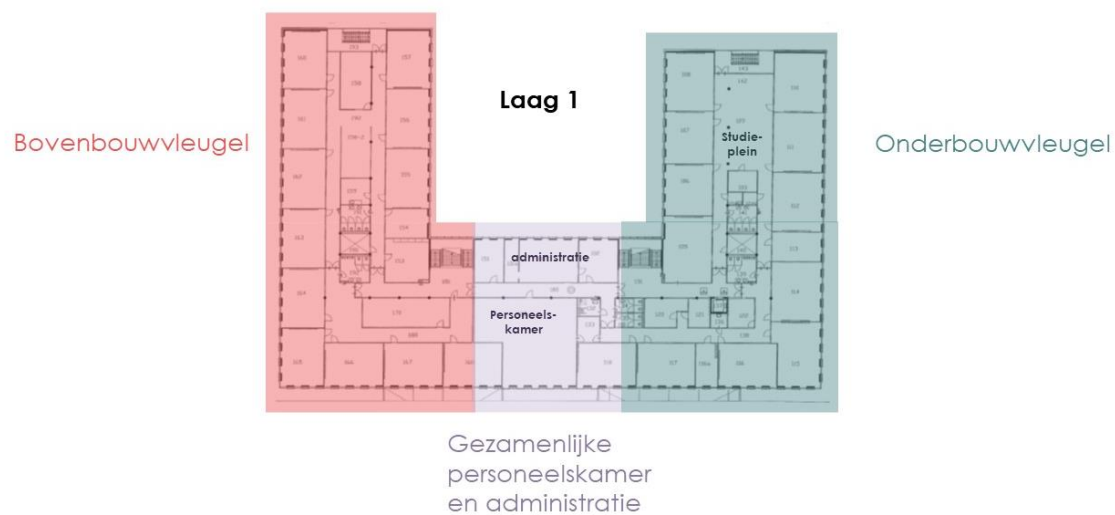
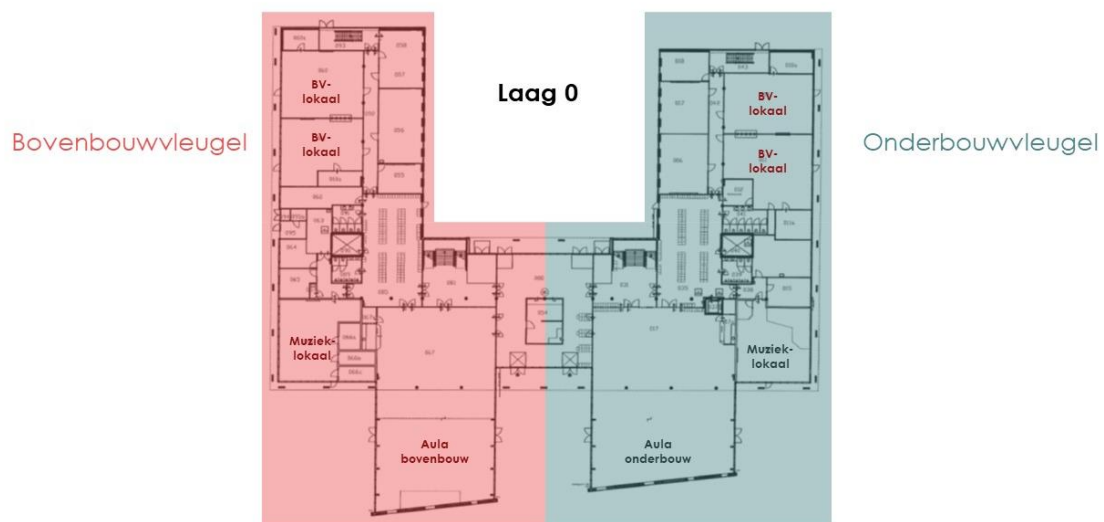
We constateren in het gebouw van de vestiging Han Fortmann een normatieve overmaat met een bandbreedte van 1.774 tot 2.828 m² bruto vloeroppervlak, afhankelijk van de parameters die van toepassing worden verklaard. Als de prognoses werkelijkheid worden, zal de berekende overmaat oplopen tot 3.316 m² in 2038 (1.143 leerlingen), ervan uitgaande dat de tijdelijke huisvesting dan niet meer aanwezig is.

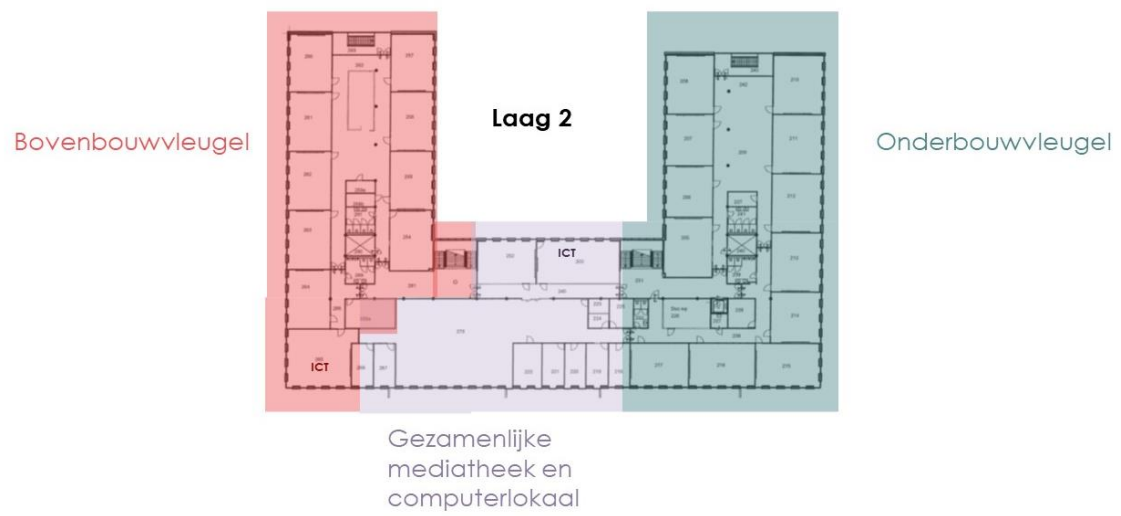
- De normatieve overmaat zit vooral in een overschot van theorielokalen (14 x).
- Een ander deel van de normatieve overmaat van het gebouw zit in grotere ruimtes die berekend zijn op grotere leerlingenaantallen, zoals aula's, mediatheek, teamkamer. De structuur van het gebouw laat toe dat sommige van deze ruimtes aangepast zouden kunnen worden t.b.v. meer lesruimtes.
- Een klein deel van de normatieve overmaat zit in 'inpandige leerpleinen'. Deze ruimte kan niet direct ingezet worden voor iets anders.
- Drie groepen ISK-leerlingen zijn gehuisvest in de noodlokalen bij locatie Han Fortmann, maar zijn ingeschreven en geteld bij locatie Johannes Bosco.
- Voor het ruimtegebruik door het bestuursbureau wordt geen huur betaald.

5.7 Mogelijke gebouwgebonden oplossingsrichtingen

- Door de locatie zijn de boventallige theorielokalen relatief geschikt voor extern gebruik. Via een vluchtingang/trappenhuis zijn deze relatief eenvoudig af te splitsen en te gebruiken voor andere gebruikers.
- De praktijkruimtes op de begane grond heeft de school hoogstwaarschijnlijk zelf nodig, tenzij er andere ruimtes op de verdiepingen daartoe verbouwd worden, wat een relatief kostbare ingreep is. Als een andere gebruiker via de achteringang / vluchtingang het gebouw kan betreden, zijn ook deze lokalen relatief eenvoudig af te splitsen van de rest van het gebouw.

6. Trinitas College locatie Johannes Bosco

Trinitas College valt onder de verantwoordelijkheid van de Pontis Onderwijsgroep.

6.1 Onderwijs

- Op de locatie Johannes Bosco wordt onderwijs gegeven op alle niveaus binnen het vmbo, inclusief Mavo-extra.
- Leerlingen met een advies kb, bb/kb of bb stromen in de brugklas basis/kader in. Het aantal uren theorie- en praktijklessen is ongeveer gelijk. Na het tweede jaar stromen deze leerlingen door naar de beroepsgerichte profielen: Dienstverlening & Producten (D&P), Techniek of Zorg & Welzijn (Z&W). Binnen het Techniek-profiel zijn er de opties Bouwen, Wonen, Interieur (BWI) of Produceren, Installeren, Energie (PIE), met daarbinnen keuzevakken als Multimedia en Robotica.
- Daarnaast wordt er lesgegeven in basisvaardigheden aan kleine groepen.
- Leerlingen met een tl/havo-advies kunnen zelf een keuze maken voor de bij hun meest passende leerroute op één van beide locaties van het Trinitas College. Bij Johannes Bosco kunnen zij kiezen voor de Ontdekkende Leerweg, waarin vakken geïntegreerd en projectmatig worden aangeboden.
- Leerlingen met een tl/havo-, tl- of kb/tl-advies kunnen instromen in Mavo-extra.
- De groepsgrootte in het vmbo varieert: in de Basis-beroepsgerichte Leerweg 15 leerlingen, in de Kader-beroepsgerichte Leerweg iets groter. In de onderbouw worden in het vmbo de groepen ingedeeld met 21 à 22 leerlingen.
- Johannes Bosco ontvangt een aantal keren per week leerlingen uit het PO voor technieklessen.
- Johannes Bosco werkt met een flexrooster. Leerlingen volgen wekelijks voor elk vak vaste uren met de hele klas (kernlessen) en maken daarnaast eigen keuzes voor de besteding van de overige uren (flexuren). Voor die flexuren kunnen ze kiezen voor extra ondersteuning voor de reguliere vakken (vakflex) of voor vakken die voorbereiden op een andere leerweg of doorstroom naar havo op de andere Trinitas-locatie Han Fortmann (havo-flex).

- Daarnaast wordt Cambridge Engels en JB-actief-flex aangeboden. Dit zijn verschillende sportieve, technische, muzikale en kunstzinnige activiteiten en workshops. Het programma wisselt per periode en wordt steeds aangevuld en vernieuwd met andere workshops.

6.2 Ruimtebehoefte

Na een afname van het leerlingenaantal de laatste jaren tonen de prognoses voor het leerlingenaantal voor de komende jaren een stabilisering of zelfs een lichte groei.

De vaststelling van het verschil tussen ruimtebehoefte en ruimtecapaciteit is afhankelijk van de gekozen parameters. In de *Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Gemeente Dijk en Waard 2022* is de aangepaste ruimtenormering uit de modelverordening van de VNG overgenomen. Die levert een lagere ruimtebehoefte dan de ruimtenormering ten tijde van de realisatie van het gebouw.

ISK-leerlingen zijn ingeschreven bij de school en worden dus in de ruimtebehoefteberekening verdisconteerd²². Het huidige aantal is pas na de volgende oktobertelling exact bekend. Deze aantallen fluctueren meer en de voorspelling is dat deze aantallen blijven groeien. Formeel is er geen hogere ruimtebehoefte voor ISK-leerlingen. In de praktijk is er doorgaans wel sprake van kleinere groepen van ca. 15 leerlingen, dus een lagere klassendeler.

Kengetallen

- Leerlingenaantal meest recente telling van 1 oktober 2022: 1.016
- Leerlingenaantal ten tijde van realisatie in 2006: 1.115
- Leerlingenaantal prognose 2038: 1.060
- Ruimtebehoefte op basis van telling 1-10-2022 en verordening 2022: 7.910 m² bvo

Berekende overmaat

- De locatie Johannes Bosco is een nevenvestiging zonder spreidingsnoodzaak²³. In de ruimtebehoefte is daarom geen vaste voet meegenomen.
- Op basis van het huidige leerlingenaantal is er een overmaat van 27%²⁴ (2.919 m² bvo).
- Als de overmaat wordt gecorrigeerd voor de ten tijde van de realisatie vigerende norm bedraagt de overmaat 26% (2.800 m² bvo).
- Als de overmaat wordt gecorrigeerd met een vaste voet van 550 m² neemt de overmaat af tot 22 % (2.369 m² bvo).

Zie ook tabel 'Overzicht capaciteit en behoefte' en onderliggende ruimtebehoefteberekeningen in bijlage 1.

6.3 Gebouwkenmerken

Beschrijving gebouw

De locatie Johannes Bosco ligt aan de Hectorlaan in een gebied met veel bedrijven en diverse andere functies. De locatie grenst aan de West-Tangent, een belangrijke verkeersroute. Zowel vanaf de Hectorlaan als vanaf de Van Benthuisenlaan is de locatie toegankelijk.

In het concept is uitgegaan van drie elementen:

- een verbinding in de vorm van een langzame verkeersroute over het terrein tussen de Hectorlaan en de Van Benthuisenlaan;
- een duidelijk zichtbare bouwmassa langs de West-Tangent;

²² NB: De ISK-leerlingen die zijn gehuisvest in de noodlokalen van locatie Han Fortmann zijn ingeschreven en geteld bij locatie Johannes Bosco.

²³ De status nevenvestiging met spreidingsnoodzaak wordt vastgesteld op basis van de door de minister van OCW aan het bevoegd gezag afgegeven beschikking. Bron: Model verordening VNG

²⁴ Berekend als percentage van het beschikbaar bvo.

- een binnenplein, met de entree, waar de leerlingen een overzichtelijke, veilige, buitenruimte geboden wordt in relatie tot de utilitaire sfeer van de omgeving.

In de uitwerking van het concept is een U-vormig theoriegebouw ontwikkeld langs de West-Tangent met de aula's op de begane grond. Binnen is een heldere opdeling tussen de onder- en bovenbouw van het VMBO. Aan de noordwestzijde van de locatie is het praktijkgebouw verbonden met de bovenbouw in het theoriegebouw middels een loopbrug. Het sportgebouw in de noordoostzijde completeert het geheel. De gebouwen zijn met elkaar aan de pleinzijde verbonden door middel van een loopbrug of luifels. In het theoriegebouw zijn de theorielokalen gegroepeerd rondom een centrale ruimte voor zelfstudie.²⁵

Kengetallen

▪ Bouwjaar	: 2006
▪ Bvo initieel	: 12.940 m ²
▪ Bvo sport (in pandig)	: 2.111 m ²
▪ Bvo onderwijs	: 10.829 m ²
▪ Bvo Theorie	: 8.203 m ²
▪ Bvo praktijk	: 2.626 m ²
▪ Bvo totaal	: 12.340 m ²
▪ Functioneel nuttig oppervlak (fno)	: 9.111 m ²
▪ Bruto/nuttig-factor ²⁶	: 1,42

Relevante bijzonderheden

- De bruto/nuttig-factor is iets lager dan de gebruikelijke factor voor voortgezet onderwijs van 1,45 à 1,5. Dat wordt verklaard door de aanwezigheid van een sportcluster.
- In het voorgebouw zitten, naast de twee aula's, vooral generieke ruimten. Door de modulaire gebouwopzet is het aanpassen van de indeling relatief eenvoudig.
- De maat van deze aula's is gebaseerd op een groter leerlingenaantal, waardoor deze ook een overmaat bevatten.
- In de 'poten' van het U-vormige gebouw zijn de gangen relatief ruim. Deze ruimte wordt functioneel ingezet als zelfstudieruimte. In het ontwerp zijn de aangrenzende lokalen zijn wat krappert uitgevoerd om deze zelfstudieruimte royaler uit te kunnen voeren.
- Het gebouw voor Sport en Praktijk daarachter bevat vooral specifieke onderwijsruimten, een sporthal en werkplaatsen voor Techniek op de begane grond en praktijkruimten voor Zorg & Welzijn op de verdieping. Dit bouwdeel is daardoor minder goed aanpasbaar.
- De tweedeling in theorie en praktijk maakt het makkelijker om gebouwdelen bereikbaar te maken voor een andere doelgroep.

6.4 Vergelijking huidig ruimtegebruik met indicatief ruimteprogramma

- Bij vergelijking van de gebouwplattengronden i.c.m. de ruimtestaat met een indicatief ruimteprogramma voor een vergelijkbaar onderwijsgebouw, gebaseerd op het huidige aantal leerlingen (zie bijlage 1), valt op dat de overmaat vooral zit in het theorie-bouwdeel en de ondersteunende ruimten.
- Bij een gemiddelde groepsgrootte van 20 leerlingen zouden 37 onderwijsruimtes (niet zijnde praktijkonderwijs) voldoende moeten zijn; de locatie Johannes Bosco beschikt echter over 53 onderwijsruimtes. Theoretisch komt dat, op basis van een gemiddeld lokaaloppervlak en de b/n-factor van 1,42 overeen met een bruto oppervlakte van $16 \times 55 \times 1,42 = 1.250 \text{ m}^2$ bvo. Zie ook de tabellen hieronder.
- Het oppervlakte voor staf en ondersteuning is fors groter dan het indicatief ruimteprogramma aangeeft. Theoretisch komt dat, op basis de b/n-factor van 1,42 overeen met een bruto oppervlakte van $718 \times 1,42 = 1.020 \text{ m}^2$ bvo. Zie ook de tabellen hieronder.

²⁵ Bron: website architectenbureau Gortemaker Algra Feenstra <https://www.gaf.eu/projecten/trinitas-college-locatie-hectorlaan/>

²⁶ Bepaald op basis van de door het schoolbestuur verstrekte ruimtestaten.

- Het oppervlakte voor aula / kantine is iets groter dan het indicatieve programma aangeeft.
- Het aantal praktijklokalen is voor het huidige leerlingenaantal gelijk aan het aantal praktijklokalen voor het oorspronkelijke leerlingenaantal waarvoor de school gebouwd is. Vergelijking met een indicatief ruimteprogramma laat ook zien dat deze praktijk-ruimtebehoefte ongeveer klopt bij de huidige situatie. Er zit een relatief geringe overschrijding in de totaaloppervlakte. Zie ook tabellen hieronder.
- De behoefte aan het aantal gymzalen is eveneens gelijk gebleven.

Zie ook bijlage 6 Indicatief ruimteprogramma Trinitas College locatie Johannes Bosco.

Vergelijking oppervlaktes huidige gebouw met indicatief ruimteprogramma huidige leerlingenaantal

	Huidige gebouw	Indicatief Ruimteprogramma o.b.v. huidige leerlingenaantal	Vershil
Oppervlakte Theorie- en nevenruimtes	8.203 m ² bvo	5.540 m ² bvo	+ 2.663 m ² bvo
Oppervlakte Praktijkruimtes	2.626 m ² bvo	2.347 m ² bvo	+ 279 m ² bvo

	Huidige gebouw	Indicatief Ruimteprogramma huidige lln. aantal
Theorieruimtes	46 ²⁷	25
Binask lokalen	?	6
Lokalen BV/muziek	7	6
TOTAAL	53	37
verschil		+16 onderwijsruimtes

	Huidige gebouw	Indicatief Ruimteprogramma o.b.v. huidige leerlingenaantal	Vershil
Aula / kantine	744 m ² fno	649 m ² fno	+ 95 m ² fno
Staf en ondersteuning	890 m ² fno	172 m ² fno	+ 718 m ² fno

6.5 Zienswijze school en schoolbestuur

- Het schoolbestuur herkent de trend van stabilisatie en lichte groei, en ziet in algemene zin en met name de inschrijvingen voor de Ontdekkende Leerweg voor schooljaar 2023/2024 toenemen.
- De schooldirectie ervaart het gebouw niet als te ruim. Hoewel het leerlingaantal is gedaald, is de hoeveelheid in te roosteren klassen niet evenredig mee gedaald. Dat komt onder andere door de toenemende ondersteuningsbehoeften van jongeren (door de beweging Passend Onderwijs en de laatste jaren ook door Corona). Met name de basis/kader-klassen zijn kleiner gehouden (20 leerlingen). Door de vele subsidiestromen, waaronder ook structurele subsidies (zoals de regeling collectieve werkdrukverlaging) is er ook daadwerkelijk geld beschikbaar om groepen kleiner te houden.

²⁷ 6 van deze theorieruimtes bevinden zich in het praktijkbouwdeel

- Het schoolbestuur ziet in het verleden fluctuaties in leerlingenaantallen tussen scholen onderling, veroorzaakt door tijdelijke effecten zoals een nieuw schoolgebouw.
- Onder andere door de toenemende ondersteuningsbehoeften van jongeren (door de beweging Passend Onderwijs en de laatste jaren ook door Corona) zijn, met name in de basis/kader-klassen, de klassen kleiner gehouden (20 leerlingen) om deze uitdaging het hoofd te bieden zonder dat de kwaliteit van het onderwijs daaronder lijdt. Door de vele subsidiestromen, waaronder ook structurele subsidies (zoals de regeling collectieve werkdrukverlaging) waarmee het onderwijs de laatste jaren is overspoeld, is er ook daadwerkelijk en deels structureel veel geld beschikbaar om de groepen kleiner te houden.
- Het gebouw functioneert als een zelfstandige vestiging.
- De werkwijze met een flexibel rooster vraagt om meer ruimtegebruik.
- Enige overmaat geeft ruimte om ook incidentele bekostiging, zoals de npo-middelen, goed in te kunnen zetten en flexibiliteit om eventuele toekomstige ontwikkelingen op te vangen.
- Enige overmaat is belangrijk om de leefbaarheid in het gebouw te behouden.
- Enige overmaat is nodig om het lesrooster te kunnen organiseren rekening houdend met parttimers en beschikbaarheidswensen van personeel in het onderwijs.
- De eisen van OCW aan het onderwijs (met name de beroepsgerichte component in het beroepsgericht onderwijs, maar de laatste jaren ook de praktijkgerichte component binnen de TL) vragen een heel ander ruimtegebruik dan de louter theoretische lessen. Dit wordt bovendien enorm versterkt door de geldstromen binnen het Sterk Techniek Onderwijs (STO).
- De overmaat zou ingezet kunnen worden voor leerlingen van of voor samenwerkingen met een andere onderwijsinstelling.
- De overmaat zou kunnen worden ingezet voor inclusief onderwijs: door het binnen het onderwijsgebouw huisvesten van jeugdzorgprofessionals kan de integratie en samenwerking tussen onderwijs en zorg worden vergroot.

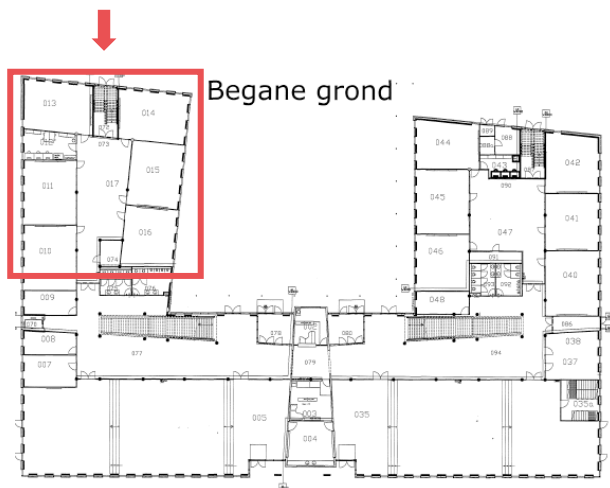
6.6 Samenvatting

We constateren in het gebouw van de vestiging Johannes Bosco een normatieve overmaat met een bandbreedte van 2.919 tot 2.369 m² bruto vloeroppervlak, afhankelijk van de parameters die van toepassing worden verklaard. Als de prognoses werkelijkheid worden, zal de berekende overmaat oplopen tot 2.615 m² in 2038 (1.060 leerlingen).

- Aan de school is geen vaste voet toegekend. Het gebouw wordt wel gebruikt als een zelfstandige vestiging, wat wordt weerspiegeld door de grote oppervlakte t.b.v. staf en ondersteuning.
- De normatieve overmaat zit verder voornamelijk in het theoriebouwdeel. Hiermee heeft het gebouw theoretisch 16 onderwijsruimtes te veel.
- Het praktijklandschap in het huidige schoolgebouw lijkt nog steeds goed te passen bij het huidige leerlingenaantal.
- Een deel van de overmaat zit in ruimtes die berekend zijn op het initiële leerlingenaantal, en daarmee niet heel gemakkelijk aan te passen zijn, zoals de aula's.
- De school ervaart de overmaat niet. Dit wordt verklaard door toenemende ondersteuningsbehoefte van jongeren en het als gevolg daarvan werken met kleinere groepen dan oorspronkelijk voorzien, en het gebruik van een flexrooster.
- Drie groepen ISK-leerlingen zijn gehuisvest in de noodlokalen bij locatie Han Fortmann, maar zijn ingeschreven en geteld bij locatie Johannes Bosco.

6.7 Mogelijke gebouwgebonden oplossingsrichtingen

- De normatief boventallige theorielokalen zijn relatief geschikt voor extern gebruik. Via een vluchtingang/trappenhuis zijn deze relatief eenvoudig af te splitsen en te gebruiken voor andere gebruikers. Overtollige theorielokalen in (een verdieping van) een 'poot' van het U-vormige gebouw zouden ingezet kunnen worden voor een andere doelgroep.

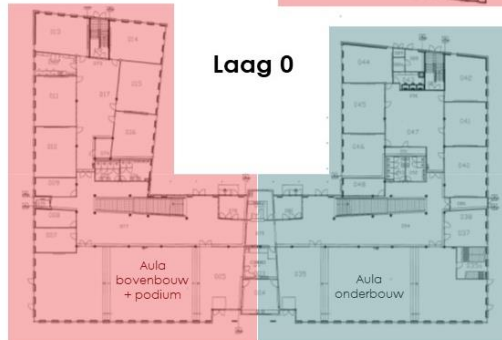

Bewegingsonderwijs

Bovenbouw
Sport & Praktijk

Bovenbouwvleugel

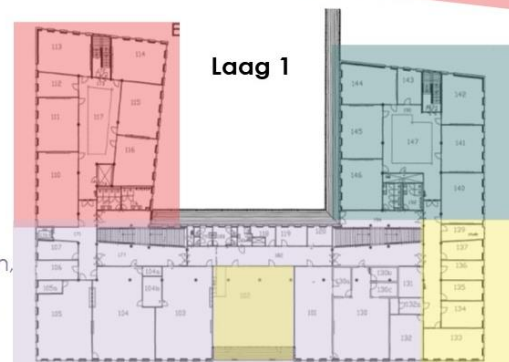

Onderbouwvleugel

Bovenbouw
Sport & Praktijk

Bovenbouwvleugel

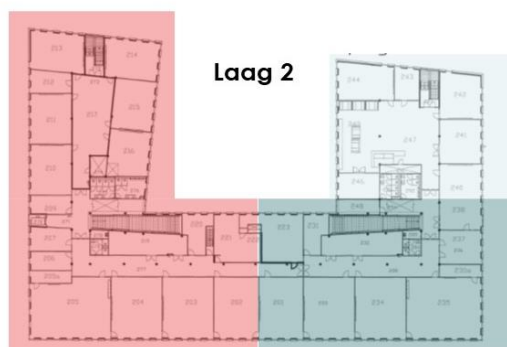

Onderbouwvleugel

Handvaardigheidslokalen,
personeelskamer en
ondersteunende ruimtes

Directie en
ondersteunende
diensten

Bovenbouwvleugel

Laag 2

Leerweg
Onderzoekend Leren

Onderbouwvleugel

Bijlagen

Bijlage 1 | Overzicht capaciteit en ruimtebehoefte

Bijlage 2 | Indicatief ruimteprogramma Praktijkschool Focus

Bijlage 3 | Indicatief ruimteprogramma Jan Arentsz

Bijlage 4 | Indicatief ruimteprogramma Huygens College locatie Middenweg

Bijlage 5 | Indicatief ruimteprogramma Trinitas College locatie Han Fortmann

Bijlage 6 | Indicatief ruimteprogramma Praktijkschool Focus Johannes Bosco

De hoogste kwaliteitseisen aan onze dienstverlening. Een goed gebouw begint met het beste idee.

Colofon

Datum: 28 november 2023
Auteur(s): [Auteurs]
Gereviewd door: [reviewer]

info@icsadviseurs.nl
088 - 235 04 27

Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de gemeente Dijk en Waard

De gemeente Dijk en Waard streeft naar een kwalitatief hoogstaand aanbod van onderwijs, opvang en zorg voor alle jongeren. Van alle betrokken partijen wordt samenwerking verwacht zodat er voor ieder kind een passende onderwijsplek wordt gerealiseerd. De besturen voor primair- en voortgezet onderwijs wordt gevraagd te werken aan een laagdrempelige overstap van basisschool naar voortgezet onderwijs.

De gemeente ziet kwalitatief goede onderwijshuisvesting als voorwaarde voor het realiseren van een goed ontwikkelklimaat voor jongeren en een inspirerende werkomgeving voor professionals. Het voortgezet onderwijs in Dijk en Waard wordt op dit moment gerealiseerd door vier besturen (VONK, Jan Arentsz, Pontis Onderwijsgroep en SOVON). Daarmee kent de gemeente een rijk onderwijsaanbod dat bestaat uit goed presterende scholen met een hoge 'klantwaardering'.

Actuele ontwikkelingen: ruimtegebrek

De leerlingenpopulatie in Heerhugowaard is de laatste jaren licht gestegen. Volgens de prognoses zet deze stijging de komende jaren door. In onderstaande tabel is het verloop van de aanmeldingen weergegeven voor de locaties die in deze notitie nader worden besproken.

Aanmeldingen brugklas in beeld: leerlingen in de brugklas (1-oktober telling) Pontis en SOVON						
Locatie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pontis Han Fortman	309	219	178	250	232	230
Pontis Johannes Bosco	314	233	222	180	227	275
Totaal Pontis – Trinitas College	623	452	400	430	459	505
SOVON Huygens College Middenweg	157	215	309	272	316	287
SOVON Huygens College Umbriëllaan	46	72	91	68	73	57
Totaal SOVON - Huygens College	203	287	400	340	389	344
Totaal aantal brugklas leerlingen Pontis en SOVON:	826	739	800	770	848	849

Het Huygens College is in deze periode sterk gegroeid. Inmiddels lijkt er sprake van stabilisering en verwacht de school nog een lichte groei. Het tekort aan vierkante meters dat is ontstaan is dan ook structureel. De groei van het aantal leerlingen van het Huygens College vanaf 2019 (met een piek in 2020) heeft een daling van het aantal leerlingen van het Trinitas College tot gevolg gehad. De nieuwbouw van het Huygens College heeft zeker invloed gehad op deze ontwikkeling. In de periode 2020-2023 laat de trend in de aanmeldingen echter een gewijzigd beeld zien. Na een aanvankelijke daling neemt het aantal aanmeldingen bij Pontis weer toe. Dit beeld bevestigt het feit dat er sprake is van een lichte stijging van de totale leerlingenpopulatie in Dijk en Waard.

Dezelfde trend zien we dan ook in de laatste officiële leerlingenprognose (Pronexus, december 2022). Hierbij merken we op dat deze prognose inmiddels achterhaald is omdat het verloop van de aanmeldingen van 2022 en 2023 (zie bovenstaande tabel) niet is verwerkt en naar onze mening gedateerd omdat er onvoldoende rekening is gehouden met de woningbouwambities.

Prognose per locatie		
Locatie	2024	2028
Pontis Han Fortman	1366	1392
Pontis Johannes Bosco	1017	1032
SOVON Huygens College Middenweg	1346	1457
SOVON Huygens College Umbriëllaan	240	246
SOVON Focus	237	241

Het totale aantal leerlingen neemt volgens de prognose in deze periode toe van 4206 naar 4268. De gemeente verzorgt op korte termijn een actualisering van de prognoses waarin rekening gehouden wordt de bouwambities.

Door bovengenoemde ontwikkelingen zijn de afgelopen jaren knelpunten in de huisvesting ontstaan. Door de sterke toename van het leerlingaantal op het Huygens College, is op de locatie Middenweg een zodanig ruimtegebrek ontstaan dat naast een dislocatie (de Windmolen) nog tien noodlokalen in gebruik zijn genomen. Ook nadat de school (uit eigen middelen) een extra verdieping met vijf lokalen heeft gerealiseerd, blijven deze extra lokalen noodzakelijk. Het behoeft geen betoog dat deze spreiding over verschillende locaties, waaronder noodlokalen, een onwenselijke situatie is voor zowel leerlingen als het personeel.

Het Huygens College kent al een aparte locatie voor basis- en kaderberoepsgericht onderwijs aan de Umbriëllaan. Dit gebouw wordt gedeeld met de praktijkschool (Focus). Ruimtegebrek heeft ook hier geleid tot het in gebruik nemen van een dislocatie waardoor het Huygens College nu is verspreid over vier locaties (vijf als de noodlokalen aan de Middenweg worden meegeteld). Het ruimtegebrek aan de Umbriëllaan is ontstaan door een toename van het aantal leerlingen, maar ook door onderwijskundige ontwikkelingen op zowel Focus als het Huygens College waardoor meer praktijkruimtes nodig zijn.

Op dit moment is de *verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Dijk en Waard 2022* de basis voor het huisvestingsbeleid. Volgens deze verordening wordt een aanvraag voor uitbreiding van de huisvesting door de gemeente gehonoreerd als het niet mogelijk is om door medegebruik een passende huisvesting voor de school te realiseren. Ook in het nieuwe integraal huisvestingsplan, waarin bovengenoemde knelpunten worden vastgesteld, wordt het 'inhuizen' van het Huygens College in de nog beschikbare ruimtes in gebouwen van Pontis als oplossingsrichting genoemd. De besturen van Pontis en SOVON maken zich grote zorgen over deze plannen en zien zowel maatschappelijke - als onderwijsinhoudelijke en praktische bezwaren tegen deze 'oplossing'.

De bereidheid om als besturen binnen de gemeente Dijk en Waard het gesprek aan te gaan over onderwijs om gezamenlijk een goed onderwijsaanbod te realiseren is er al jaren. We zijn ontzettend trots op onze gemeentelijke samenwerking omtrent het nieuwkomersonderwijs: we geven dit al jaren met elkaar vorm, delen de financiële risico's, wisselen inhoudelijke ervaringen uit en staan in tijden van crisis naar de gemeente garant voor het uitblijven van wachtlijsten, allemaal redelijk uniek in deze tijden.

Daarbij komt dat het ook voor deze leerlingen (en de gemeente) belangrijk is de doorstroom naar het reguliere onderwijs op alle niveaus (ook havo/vwo) zo laagdrempelig mogelijk te maken en hen in alle lagen van de samenleving op te vangen.

Maatschappelijke bezwaren tegen inhuisen

In het licht van de eerder genoemde goede samenwerking en de lopende gesprekken over het onderwijs, hebben de twee besturen een aantal scenario's verkend met daaraan gekoppeld de onderwijskundige en maatschappelijke bezwaren die wij zien.

Beide scholen hebben gekeken of er afdelingen verplaatst kunnen worden waardoor er ruimte ontstaat voor het Huygens College. Naast onderwijskundige nadelen (die hieronder worden uitgewerkt) heeft dit ongewenste maatschappelijke effecten doordat de heterogene samenstelling van de leerlingenpopulatie binnen onze gebouwen af zal nemen. Als groepen leerlingen moeten inwonen bij een andere school wordt de keuzevrijheid van die groepen ingeperkt door de organisatorische randvoorwaarden. Vanwege organiseerbaarheid zal gekozen moeten worden voor een homogene groep die de andere school zou kunnen 'overnemen'. Wij denken dat de huidige heterogene samenstelling in onze schoolgebouwen een sociaal regulerende werking heeft. De

maatschappelijke onrust rond een schoolgebouw zal bij een verkeerde balans toenemen. We refereren hierbij aan de landelijke discussie over segregatie in het onderwijs die ook in de gemeente een rol speelt.

De Gemeente Dijk en Waard maakt zich – terecht – zorgen over de oprukkende segregatie in de gemeente. In het OOGO Dijk en Waard van november vorig jaar stond het thema segregatie in het onderwijs op de agenda. Om dit onderwerp voor te bereiden en verder uit te diepen is er een gemeentelijke werkgroep ingericht met daarin een afvaardiging vanuit het po/vo uit het OOGO. Als uitkomst van de verkenning noemt deze werkgroep in de terugkoppeling van afgelopen november twee oorzaken m.b.t. het voortgezet onderwijs: de vroege indeling naar niveaugroepen en het ontstaan van categorale scholen met smalle brugklassen.

Met het in stand houden van de huidige locaties in Heerhugowaard blijven alle locaties in staat brede, meerjarige brugklassen en interne doorstroomprogramma's aan te bieden, waardoor leerlingen van verschillende sociale en economische achtergronden zoveel mogelijk samen naar de school van hun keuze kunnen. Zonder twijfel zal dit bijdragen aan de oplossing van het segregatievraagstuk in de gemeente.

Onderwijsinhoudelijke bezwaren tegen inhuizen

Het onderwijsinhoudelijke bezwaar tegen inhuizen is dat het een keuze is voor een pragmatische oplossing waarbij op geen enkele manier rekening wordt gehouden met onderwijskundige ontwikkelingen en het belang van leerlingen en personeel. Dijk en Waard kent inderdaad een rijk onderwijsaanbod. Dat is mede een gevolg van het feit dat de scholen hun onderwijs steeds hebben aangepast aan actuele maatschappelijke ontwikkelingen. Het faciliteren van een breed onderwijskundig aanbod met keuzevrijheid voor leerlingen verdient dan ook prioriteit. Net als de gemeente Dijk en Waard zien Pontis en SOVON passend onderwijs, kansengelijkheid en inclusief onderwijs als kernwaarden. Dat heeft er wel toe geleid dat er voor modern onderwijs meer vierkante meters nodig zijn doordat de groepen kleiner moeten zijn en er vaker praktijklessen worden gegeven. Om dat mogelijk te maken hebben beide besturen de bestaande gebouwen al eerder uitgebreid en dat uit eigen middelen gefinancierd.

Hetzelfde kan gezegd worden over de keuze van de scholen om naast het verplichte curriculum een extra aanbod te realiseren om bijvoorbeeld bewegingsonderwijs en aandacht voor technologie te stimuleren. De besturen zien dat als een maatschappelijke verantwoordelijkheid waarvoor helaas geen ruimte is binnen de minimale vierkante meter vergoeding.

Tot slot zullen de onderwijskundige ontwikkelingen in de zeer nabije toekomst, zoals de praktijkgerichte vakken in de TL (de Nieuwe Leerweg) en meer praktijkgericht havo-onderwijs, wederom om meer vierkante meters vragen dan louter klassikaal, theoretisch onderwijs.

Door de genoemde onderwijskundige ontwikkelingen is het zeer de vraag of er sprake is van 'overmaat' in enkele schoolgebouwen. Het oplossen van de huisvestingsproblemen van het Huygens College door een inhuizingsconstructie betekent, gezien de beschreven onderwijskundige ontwikkelingen, een stap terug in de tijd. En, misschien nog wel belangrijker, het is een blokkade voor de verdere ontwikkeling van een toekomstbestendig onderwijsaanbod in de gemeente. Daarom pleiten de besturen van Pontis en SOVON ervoor om te onderzoeken hoe beschikbare ruimte binnen de scholen juist gebruikt kan worden om meer inclusief onderwijs aan te bieden door het integreren van regulier onderwijs, jeugdhulp, 10—14 onderwijs enz..

Praktische bezwaren tegen inhuizen

Dijk en Waard heeft een rijk geschakeerd onderwijsaanbod. Daar hoort bij dat de verschillende scholen een eigen cultuur hebben. Dat leidt ook tot enige animositeit tussen de leerlingen. Inhuizing

in een school is dan voor beide partijen ongemakkelijk en kan tot conflicten leiden. Er is in Heerhugowaard zeker sprake van een straatcultuur die nu al incidenteel leidt tot confrontaties tussen leerlingen van verschillende scholen.

Door de systematiek van het voortgezet onderwijs is het niet mogelijk een vaste groep leerlingen onder te brengen in een deel van een andere school. Uit het onderzoek naar ruimtebehoefte en capaciteit wordt duidelijk dat, *als er al sprake is van een overmaat in een schoolgebouw*, dit met name theorielokalen betreft. Maar de leerlingen volgen ook lessen in vakken als tekenen, handvaardigheid, biologie, natuurkunde en scheikunde. Deze lessen worden in praktijklokalen gegeven waar eerder sprake is van een tekort. Dat betekent dat inhuizing altijd leidt tot het veelvuldig heen en weer fietsen van leerlingen. Wanneer leerlingen bijvoorbeeld in de loop van de dag moeten verhuizen van de Beukenlaan naar de Middenweg kost dat van lokaal naar lokaal minimaal 20 tot 25 minuten. Dat betekent dat er een pauze wordt opgeofferd of een tussenuur moet worden ingeroosterd.

Wanneer het wel lukt om een klas gedurende een dagdeel op een andere school onder te brengen zullen docenten moeten pendelen tussen locaties, niet bepaald een inspirerende werkomgeving (in tijden van personeelstekorten).

De ervaring die het Huygens College nu heeft met meerdere locaties leert dat het zoveel mogelijk voorkomen van pendelen voor leerlingen en docenten leidt tot een verslechtering van het lesrooster en het verlies van onderwijstijd, en dus –kwaliteit. Inhuizing zou leiden tot het handhaven of zelfs vergroten van het aantal locaties waarover de school verdeeld wordt met dat verschil dat de afstand tussen die locaties enorm toeneemt. Het zou leiden tot een onwerkbaar situatie. De school ondervindt dit al doordat leerlingen van Horeca, Bakkerij en Recreatie nu noodgedwongen gebruik maken van lokalen in het Van der Meij College.

Samenwerken aan een toekomstbestendig onderwijsaanbod

In de berekening van de normatieve ruimtebehoefte wordt op geen enkele wijze rekening gehouden met actuele en toekomstige onderwijsontwikkelingen. Als deze aanpak leidt tot inhuizing van het Huygens College, leidt dit tot een verschraving van het aanbod en komt de onderwijskwaliteit onder druk te staan. Er is een structurele oplossing nodig die recht doet aan de ambities die worden uitgesproken in het Integraal Huisvestingsplan. De prognoses laten nu al een stabiel aantal leerlingen zien terwijl de gemeente de ambitie heeft om de komende nog een groot aantal nieuwe woningen te realiseren. Inhuizing is dan ook geen structurele oplossing.

De besturen van Pontis en SOVON zien de oplossing in een uitbreiding van het Huygens College in combinatie met versterkte onderlinge samenwerking om een kwalitatief hoogstaand onderwijsaanbod in stand te houden. Onderdeel van de samenwerking is de instandhouding van het basis- en kaderberoepsgerichte onderwijs. Het Johannes Bosco en het Huygens College zijn daarin nu complementair en houden gezamenlijk een breed aanbod beroepsgerichte vakken in stand. Vanwege de kosten die deze vakken met zich meebrengen kan verdere samenwerking in de toekomst nodig zijn. Ten aanzien van de beroepsgerichte vakken kan de samenwerking met het Horizon College worden versterkt. Het tekort aan praktijkruimtes op de locatie Umbriëllaan (Horeca, Bakkerij en Recreatie) is langs die weg wellicht oplosbaar.

Een dergelijke samenwerking bestaat nu al tussen het Huygens College en het Horizon College ten aanzien van het profiel Economie & Ondernemen. Er wordt gewerkt aan een doorlopende leerlijn ter versterking van het beroepsonderwijs.

Vanaf schooljaar 2024-2025 worden praktijkgerichte programma's toegevoegd aan de gemengde en theoretische leerweg van het vmbo. Hiervoor zijn grote praktijklokalen nodig. Pontis en SOVON

kunnen hier samenwerken door het aanbod op elkaar af te stemmen en te onderzoeken of een gezamenlijk aanbod mogelijk is.

De invoering van een praktijkvak op de havo is inmiddels in voorbereiding. Ook hier liggen kansen om het aanbod goed op elkaar af te stemmen en samen te werken om het onderwijsaanbod in Dijk en Waard onderscheidend te maken.

De besturen van Pontis en SOVON willen de samenwerking met het primair onderwijs en de jeugdhulpverlening zoeken om de doorlopende leerlijn, de kansengelijkheid en inclusiviteit in het onderwijsaanbod te versterken.

Tot slot

De krapte op de onderwijsarbeidsmarkt is groot. Naast alle bovengenoemde bezwaren tegen inhuizing dient ook nog het perspectief van goed werkgeverschap genoemd te worden.

De VO scholen in Dijk en Waard hebben een goede naam en moeten aantrekkelijk zijn en blijven voor docenten om er te werken. Een passende, goed gefaciliteerde fysieke werkomgeving en dito secundaire arbeidsvoorwaarden (zoals het rooster) spelen een belangrijke rol bij het werven en binden van personeel. Vervolgens is voldoende personeel weer de belangrijkste randvoorwaarde voor goed onderwijs.

Er is ook sprake van krapte op de woningmarkt. De ambitieuze woningbouwplannen van de gemeente dienen dan ook een maatschappelijk doel. De vraag naar goed onderwijs in Heerhugowaard zal er door toenemen. De huisvestingsproblematiek vraagt dan ook om een structurele, toekomstbestendige oplossing.

De besturen van Pontis en SOVON hebben veel waardering voor de ambities die de gemeente uitspreekt in het (concept) huisvestingsplan. Zij zijn meer dan bereid om daarin hun verantwoordelijkheid te nemen. Daarvoor is nodig dat we de ruimtebehoefte van het onderwijs bezien tegen de achtergrond van het in het huisvestingsplan geschetste toekomstperspectief. Voor een toekomstbestendig en kwalitatief hoogstaand onderwijsaanbod is het nodig dat het ruimtegebrek van het Huygens College op locatie wordt opgelost. Daarmee wordt een huisvestingssituatie gecreëerd die een goede basis biedt om in gezamenlijkheid aan de verdere ontwikkeling van het onderwijsaanbod te werken.

9 januari 2024,

A. Hoekstra
Voorzitter CvB
Pontis Onderwijsgroep

R. Rigter
Voorzitter CvB
SOVON

Toekomstbestendige huisvesting voor onderwijs, kinderopvang en zorg

Visiedocument in kader integraal huisvestingsplan
onderwijs gemeente Dijk en Waard

Opdrachtgever
Gemeente Dijk en Waard

Referentienummer
2230056/20230627Lh01

Datum
10 augustus 2023

Auteur(s)
Leonoor Clemens
Maarten Groenen
Nienke Hakenberg

1. Gezamenlijke visie

Gemeente en schoolbestuurders van het basis-, voortgezet- en (voortgezet) speciaal onderwijs werken samen aan een nieuw perspectief voor de huisvesting in de vorm van een integraal huisvestingsplan (IHP). Het IHP geeft voor de komende 16 jaar richting aan de benodigde plannen en investeringen in de huisvesting. Een belangrijk vertrekpunt voor het ontwikkelen van een toekomstbestendig IHP is het formuleren van een gezamenlijke visie.

In de gemeente Dijk en Waard worden kwalitatief hoogstaand onderwijs, opvang en zorg aan alle kinderen in de gemeente geboden. In Dijk en Waard is voor ieder kind een passende opvang- en onderwijsplek te vinden. Verschillende partijen rondom het kind, zoals opvang, onderwijs en zorg, werken intensief samen om dit mogelijk te maken. Een doorgaande ontwikkellijn van 0 - 23 jaar is daarbij het streven, bij voorkeur samengebracht in één gebouw. De samenwerking tussen partijen is er op gericht de overgang tussen opvang, primair, voortgezet en hoger onderwijs soepel te laten verlopen. De eerste stappen hierin zijn reeds gezet, maar de ambitie ligt hoger. In de gemeente Dijk en Waard bieden de aanwezige schoolbesturen in het primair onderwijs ook allen kinderopvang aan. Vanuit een eenduidige pedagogische visie worden opvang en onderwijs van 0 - 12 jaar geboden binnen integrale kindcentra. Met tieneronderwijs (10 - 14-jarigen) wordt de overstap van de basisschool naar de middelbare school laagdrempelig vormgegeven. Schoolbesturen uit het primair en voortgezet onderwijs zetten zich in om het tieneronderwijs in Dijk en Waard op de kaart te zetten en verder uit te rollen op plaatsen waar dit kansrijk is. Tenslotte zoeken de partijen ook naar kansen om de overgang van het voortgezet onderwijs naar het middelbaar beroepsonderwijs te verkleinen. De samenwerking met het Horizon College is al tot stand gebracht en wordt de komende jaren verder versterkt. Partijen verkennen met elkaar de mogelijkheden om aanwezige voorzieningen te delen op basis van een inhoudelijke samenwerking. Kansengelijkheid is voor alle kinderen in Dijk en Waard belangrijk. Niemand wordt buitengesloten. Ook voor kinderen met ondersteuningsbehoefte wordt er, in het kader van inclusie, gezocht naar een passende plek binnen het reguliere onderwijs. Waar mogelijk komt de benodigde expertise en zorg naar de kinderen toe, zodat voor ieder kind thuis nabij opvang, onderwijs en zorg wordt gegarandeerd.

Naast een intensieve samenwerking tussen verschillende partijen draagt ook de huisvesting bij aan een goed ontwikkelklimaat voor de kinderen en aan een inspirerende werkomgeving voor professionals. De huisvesting is zowel kwalitatief en kwantitatief op orde voor haar gebruikers. Gebouwen zijn multifunctioneel en flexibel en bieden onderdak aan verschillende partijen rondom het kind, zodat de doorgaande ontwikkellijn tot stand komt. De samenwerking komt hiermee optimaal tot zijn recht en er wordt efficiënt omgegaan met de beschikbare ruimten. Het huisvesten van anderen partijen dan onderwijs vraagt om heldere kaders ten aanzien van de investering, het eigendom en het beheer. Gemeente en schoolbesturen maken hier op voorhand heldere afspraken over.

Op het gebied van duurzaamheid is de gemeente Dijk en Waard koploper. Veel onderwijsgebouwen beschikken over zonnepanelen, zijn gasloos en zelfs Nul-op-de-meter (NOM). De gemeente en schoolbesturen willen koploper blijven en leggen de lat graag hoger. Het streven is niet alleen bij nieuwbouw of renovatie verduurzaming toe te passen, maar ook de bestaande gebouwen te verduurzamen en het binnenklimaat te verbeteren. Daarnaast gaan de schoolbesturen en gemeente aan de slag met circulair bouwen. De komende jaren wordt actief ervaring opgedaan met circulaire bouwprojecten en hierbij ingezet op kennisdeling.

Vooruitlopend op de wetswijziging, om renovatie een formele status te geven, zien schoolbesturen en de gemeente het als een kans om renovatie toe te passen als alternatief voor nieuwbouw. Met een renovatie wordt de levenscyclus van grondstoffen verlengd en de ecologische footprint beperkt. Niet ieder gebouw leent zich voor een renovatie. De afweging voor renovatie wordt dan ook vanuit een breder perspectief gemaakt.

Vanuit deze gezamenlijke visie is er bij een aantal thema's met elkaar nadacht over de concrete invulling. In de volgende paragrafen wordt hier toelichting op gegeven en worden kaders en randvoorwaarden voor het IHP beschreven.

1.1 Doorgaande ontwikkellijn

Gemeente, schoolbesturen en opvang- en zorgpartners zien integrale kindcentra (IKC), waarin partijen die bijdragen aan de ontwikkeling van een kind van 0 - 14/23 jaar, als basisvoorziening voor kinderen en ouders. In een IKC werken minimaal onderwijs, opvang en (jeugd)zorg nauw samen. Het is per situatie maatwerk aan welke aanvullende voorzieningen behoefte is. Dit kan ook per kern of wijk verschillen. In de kleinere kernen of wijken, waar de leefbaarheid in het geding kan komen, is het de ambitie ook wijkvoorzieningen te koppelen aan het IKC. Het IKC is in dat geval een basisvoorziening voor de kern of de wijk, waar de bewoners elkaar kunnen ontmoeten. Aan de hand van wijk-gerelateerde maatschappelijke vraagstukken kan het aanbod binnen het IKC worden uitgebreid. Het belang van het kind dient te allen tijde voorop te staan.

Het realiseren van een doorgaande ontwikkellijn en integraal samenwerken en – wonen vraagt om flexibele gebouwen met ruimten die multifunctioneel zijn en door diverse partijen gebruikt kunnen worden. Voor het ontwikkelen van IKC's is het van belang om op voorhand afspraken te maken over de financiering van ruimten buiten het onderwijs, het eigendom van het IKC, het ruimtegebruik en het beheer. De gemeente heeft momenteel enkel een wettelijke zorgplicht voor onderwijsruimten. Daar kan verandering in komen als het kabinet besluit de het kinderopvangstelsel te herzien en er een basisvoorziening van te maken. Het plan om dit in te voeren is uitgesteld en gaat vermoedelijk pas in 2027 in. De consequenties voor de financiering en huisvesting van deze maatregel zijn dan ook nog niet bekend.

Voorstel IHP

Gemeente, schoolbesturen, opvang- en zorgpartijen hebben gezamenlijk uitgangspunten geformuleerd over de financiering, het eigendom en het ruimtegebruik van 'brede voorzieningen zoals IKC's en het expertisecentrum. Deze uitgangspunten dragen bij aan het functioneren en de toekomstbestendigheid van IKC's en dienen voor concrete projecten verder te worden uitgewerkt.

- Ruimtelijke verweving tussen de verschillende functies binnen brede voorzieningen draagt bij aan het tot stand brengen van een optimale samenwerking tussen partijen. Met een ruimtelijke verweving komt de inhoudelijke samenwerking tussen partijen en daarmee de ontwikkeling van het kind het beste tot zijn recht. Ruimtelijke verweving zorgt daarnaast voor een efficiënt ruimtegebruik en maakt gedeeld ruimtegebruik toepasbaar.
- Gemeente heeft geen inhoudelijke rol bij de vorming van inhoudelijke afspraken tussen het schoolbestuur, kinderopvang en zorgaanbieders. De partijen gaan een (langjarige) samenwerking met elkaar aan op basis van een gedeelde inhoudelijke en pedagogische visie op de ontwikkeling van het kind.
- (Voor)financiering door de gemeente: Vanuit de zorgplicht heeft de gemeente de verantwoordelijkheid voor nieuwbouw of uitbreiding van onderwijshuisvesting. Het heeft de voorkeur dat de gemeente voor de overige voorzieningen binnen brede voorzieningen de voorfinanciering verstrekt aan de bouwheer. Om de financiële risico's voor de gemeente te minimaliseren stelt de gemeente voorwaarden aan deze voorfinanciering. De gemeente dient zich te houden aan de Wet Markt en Overheid, die onder andere voorschrijft dat de gemeente geen staatssteun mag verlenen en daarom marktconforme tarieven moet doorberekenen. De verdere voorwaarden dienen nader te worden uitgewerkt.
- Eigendom ligt in één hand: Gezien het belang van het multifunctioneel en gedeeld ruimtegebruik heeft het de voorkeur het eigendom van brede voorzieningen bij één partij te beleggen. Gesplitst eigendom en het daarmee gepaard gaande splitsbaarheid van het gebouw gaat slecht samen met de ruimtelijke visie. Het heeft de voorkeur het juridisch eigendom bij het schoolbestuur te beleggen, omdat daarmee de meeste invloed op de organisatie en de samenwerking tussen partijen ontstaat. Het schoolbestuur treedt in deze constructie op als verhuurder richting de andere gebruikers binnen de brede voorziening. Er vindt een afdracht plaats van de huurinkomsten naar de gemeente, ter dekking van de gedane investering. Het is noodzakelijk om aanvullende afspraken te maken over de afdracht van de huurinkomsten in geval van leegstand. Het Didam-arrest is niet van toepassing op deze

constructie, omdat het schoolbestuur optreedt als verhuurder. Indien het eigendom bij de gemeente komt te liggen dient er wel rekening gehouden te worden met de consequenties van het Didam Arrest¹. Zeker als er ook wijkfuncties in het gebouw ondergebracht worden, ligt het voor de hand dat de gemeente het eigendom op zich neemt. Het voordeel van het beleggen van het eigendom bij één partij is dat als de samenwerking stopt het gehele gebouw terugvalt aan de gemeente.

- Partijen willen langjarige zekerheid. Dit is te bereiken door het afsluiten van langjarige huurovereenkomsten. Met langjarige overeenkomsten wordt het risico op leegstand voor de investeerder en eigenaar van de ruimte voor kinderopvang/zorg verkleind. Andersom is het vanuit de opvang/zorgpartij het uitgangspunt dat de ruimten waar zij gebruik van maken niet vorderbaar zijn door het onderwijs. Hier dienen goede afspraken over te worden gemaakt. Groei of krimp van het aantal kinderen dat gebruik maakt van de brede voorziening heeft gevolgen voor de ruimtebehoefte van alle aanwezigen voorzieningen. Groei en krimp is daarmee een gezamenlijk probleem van de participerende partijen.
- Gedeeld leegstandsrisico: Alle partijen hebben baat bij het goed functioneren van brede voorzieningen. Leegstand brengt een investerings- en exploitatierisico met zich mee. Het leegstandsrisico dient dan ook zoveel mogelijk gespreid te worden, zodat alle partijen de noodzaak voelen om nieuwe huurders of gebruikers te vinden zodat de voorziening in stand blijft. Het leegstandsrisico kan worden verkleind door het afsluiten van langjarige huurovereenkomsten. Daarnaast is het verstandig het investerings- en exploitatierisico over verschillende partijen te spreiden.

1.2 Inclusie

Inclusief onderwijs gaat ervan uit dat het onderwijs voor alle leerlingen toegankelijk is en niemand wordt uitgesloten op basis van beperkingen. Leerlingen leren, spelen en werken samen en iedereen kan zich optimaal ontwikkelen met ondersteuning die daarvoor nodig is. Leerlingen hebben hiermee gelijke kansen op school, maar ook in de maatschappij. In de gemeente Dijk en Waard zetten gemeente, schoolbesturen en opvang- en zorgpartijen zich in voor het tot stand brengen van inclusie.

Partijen zetten zich in om voor zoveel mogelijk leerlingen een passende plek in het reguliere onderwijs, thuis nabij, te creëren. Speciaal (voortgezet) onderwijs blijft bestaan voor leerlingen die dit nodig hebben. Er wordt gezocht naar oplossingen binnen de scholen in de gemeente Dijk en Waard zodat passende ondersteuning thuis nabij geboden wordt. Daarnaast wordt vanuit het expertisecentrum Vaandel Zuid speciaal onderwijs, speciaal basisonderwijs en revalidatie geboden aan leerlingen met meervoudige handicaps en leerproblematieken. Partijen zien het als een kans om de aanwezige expertise in het expertisecentrum in te zetten op reguliere scholen.

In het IHP zetten we de eerste stappen naar inclusievere huisvesting. Met verschillende partijen zijn de randvoorwaarden voor de huisvesting om inclusief onderwijs te faciliteren geformuleerd. Geïnterviewd is welke functies nodig zijn om inclusief onderwijs te kunnen bieden en wat dit van de huisvesting vraagt.

Expertisecentrum Vaandel-Zuid

Het expertisecentrum Vaandel-Zuid is sinds het voorjaar van 2023 in gebruik. Het expertisecentrum biedt huisvesting aan SBO en SO leerlingen met specifieke en complexe ondersteuningsbehoeften. Naast onderwijs wordt er revalidatie geboden en beschikt het gebouw over gymzalen en een therapiebad. Onderwijs en zorg professionals werken in het expertisecentrum nauw samen om de leerling de beste ondersteuning te bieden.

¹ https://www.waarborgefondskinderopvang.nl/sites/default/files/bestanden/kennisbank/Kennisdocument_gevolgen_Didam-arrest_voor_ontwikkeling_kindcentra.pdf

In het kader van inclusief en thuis nabij onderwijs is het de wens dat de kennis en expertise vanuit het expertisecentrum (S(B)O) en het Dijk en Waard College (VSO) 'outreaching' opereert richting de wijken en kernen in Dijk en Waard.

Op de scholen

Om inclusief onderwijs op de scholen, zowel in het primair als voorgezet onderwijs, aan te bieden is er behoefte aan aanvullende functies op scholen. Partijen zien onderstaande functies als belangrijk onderdeel van een inclusief aanbod:

- Regulier onderwijs (PO en VO)
- Speciaal onderwijs
- Kinderopvang (regulier en specialistisch)
- Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)
- Jeugdhulp
- Testen en diagnostiek
- Preventie
- (Vroeg)signalering
- Logopedie
- Gymzaal, sporthal, sportveld
- Buitenruimte met geschikte inrichting
- 10-14 onderwijs

Het integreren van dergelijke functies op de scholen vraagt om een ander en aanvullend (flexibel) ruimtegebruik, bijvoorbeeld (neven)ruimtes waar onder begeleiding, zelfstandig of in kleine groepen gewerkt kan worden door leerlingen, maar ook door externe zorgaanbieders of begeleiders zoals logopedisten.

Voorstel IHP

- Het integreren van inclusieve functies aan het reguliere onderwijs is maatwerk en zal per school en locatie verschillen. Per project wordt de behoefte aan aanvullende functies die bijdragen aan inclusie in kaart gebracht.
- De (extra) ruimten die nodig zijn om inclusieve huisvesting te realiseren zijn flexibel inzetbaar en multifunctioneel.
- In de eerste plaats wordt onderzocht of de benodigde (neven)ruimten reeds aanwezig zijn en op basis van dubbel gebruik door andere partijen ingezet kunnen worden.
- Als deze ruimten binnen bestaande gebouwen niet voorhanden zijn of als er sprake is van nieuwbouw dan kan er extra bouwvolume (aanvullend op de ruimtebehoefte vanuit het onderwijs) worden toegevoegd. Met circa 20 - 50 m² bvo extra kunnen er spreekkamers en behandelruimten worden toegevoegd aan het gebouw. De exacte aanvullende capaciteit is maatwerk en wordt verder uitgewerkt op basis van een businesscase. Hierbij dient aandacht te zijn voor eigendom, financiering en beheer.
- In het IHP wordt gezocht naar de permanente huisvesting voor het Dijk en Waard College (VSO). Hierbij wordt onderzocht of koppeling met regulier onderwijs gemaakt kan worden in het kader van inclusie.

1.3 Samenwerking MBO

Een toekomstbeeld van een doorlopende leerlijn van 0 - 23 jaar vertaalt zich ook in de samenwerking tussen het voortgezet onderwijs en het MBO. Deze samenwerking begint in principe inhoudelijk door bijvoorbeeld het realiseren van een aansluitend en samenhangend onderwijsaanbod. Daarnaast is het van belang dat het onderwijs aansluit bij de behoefte van de arbeidsmarkt en regio. Door een passend onderwijsaanbod kunnen de leerlingen en studenten in de stad en regio beter worden behouden. Hierbij liggen ook kansen voor samenwerking met de opleidingsbedrijven.

Kansen voor samenwerking kunnen ook ontstaan door het delen van ruimten en faciliteiten. Het efficiënter inzetten van bijvoorbeeld dezelfde type praktijkruimten wordt gezien als een gezamenlijk streven. Daarnaast trekken het voortgezet onderwijs en MBO graag samen op bij het vinden van oplossingen voor ruimteoverschotten en -tekorten bij de scholen. Het Horizon College is de enige MBO instelling binnen de gemeente. In de praktijk vindt er al beperkte inhoudelijke en ruimtelijke samenwerking plaats, maar de ambities liggen hoger. Beide partijen zoeken elkaar steeds meer op om de kansen en mogelijkheden te verkennen. De samenwerking richt zich hierbij niet alleen op het VMBO - MBO. Ook in de samenwerking tussen HAVO - MBO worden kansen gezien. Om de kansen te verzilveren is het belangrijk dat er op bestuurlijk niveau periodiek overleg is tussen het voortgezet onderwijs, MBO en de gemeente. Met deze samenwerking kan overkoepelend gekeken worden naar diverse huisvestingsvraagstukken.

Samenwerking MBO

We zetten in op inhoudelijke en ruimtelijke samenwerking tussen het VO en VMBO. Hierbij streven we naar de efficiënte en gedeelde inzet van ruimten en faciliteiten.

Voorstel IHP

- Bij het onderzoeken en formuleren van oplossingsrichtingen voor huisvestingsvraagstukken voor het voortgezet onderwijs wordt in het IHP, naast de mogelijkheden binnen de beschikbare accommodaties voor voortgezet onderwijs, ook gekeken naar mogelijkheden binnen de bestaande huisvesting van het MBO
- Voorwaarde voor het delen van huisvesting (ruimten en/of faciliteiten) is inhoudelijke samenwerking.

1.4 Sport en bewegen

In de gemeente Dijk en Waard wordt ieder kind uitgedaagd om veel te bewegen tijdens, maar ook na schooltijd. Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente om op redelijke afstand van ieder schoolgebouw een binnensportaccommodatie te bieden zodat het bewegingsonderwijs op een laagdrempelige manier kan worden ingevuld.

Voor de behoefte aan bewegingsonderwijs voor het primair onderwijs gelden vanaf het schooljaar 2023 - 2024 aangescherpte normen. Het wordt een verplichting om iedere bovenbouwgroep 1,5 klokuur bewegingsonderwijs te geven, verdeeld over 2 lessen en onder leiding van een vakleerkracht. Voor het voortgezet onderwijs gelden deze aangepaste normen niet. Voor het voortgezet onderwijs gelden de richtlijnen uit de verordening onderwijshuisvesting Dijk en Waard.

Deze lessen vinden zoveel mogelijk plaats in een binnensportaccommodatie. De schoolbesturen zien ook kansen om voor het bewegingsonderwijs het schoolplein of faciliteiten in de buurt, zoals sportvelden of parken, te benutten. Om dit mogelijk te maken, dienen buitenterreinen geschikt gemaakt te worden om bewegingsonderwijs te kunnen faciliteren en aan alle nodige leerlijnen aan te kunnen bieden. Maar ook het

Bewegings- onderwijs

Wij wisselen het bewegingsonderwijs af. We gebruiken zowel de gymzaal als het schoolplein/buitengymzaal. De norm (1,5 klokuur) is het minimum.

inzetten van alternatieven voor een gymzaal, zoals een beweegbox, wordt verder onderzocht. De gemeente ziet het als haar rol om de wettelijke taak voor het bieden van bewegingsonderwijs optimaal te combineren met de behoeften van verenigingen, ondernemers en inwoners. Vanuit de gemeente Dijk en Waard worden sporthallen gezien als accommodaties waar sporten, bewegen, ondernemen en ontmoeten samenkomen. Een sporthal fungeert als epicentrum voor verschillende sportverenigingen, zet de gemeenschap aan om deel te nemen aan sportactiviteiten en vervult een belangrijke rol in het accommoderen van het bewegingsonderwijs. Naast het betrekken van verenigingen, sportstimulering en bewegingsonderwijs, kan een sporthal ook een hub worden voor sportondernemers. Door sportondernemers de mogelijkheid te geven om hun bedrijven in of rond de sporthal te vestigen, ontstaat er een diversiteit aan sport-gerelateerde activiteiten.

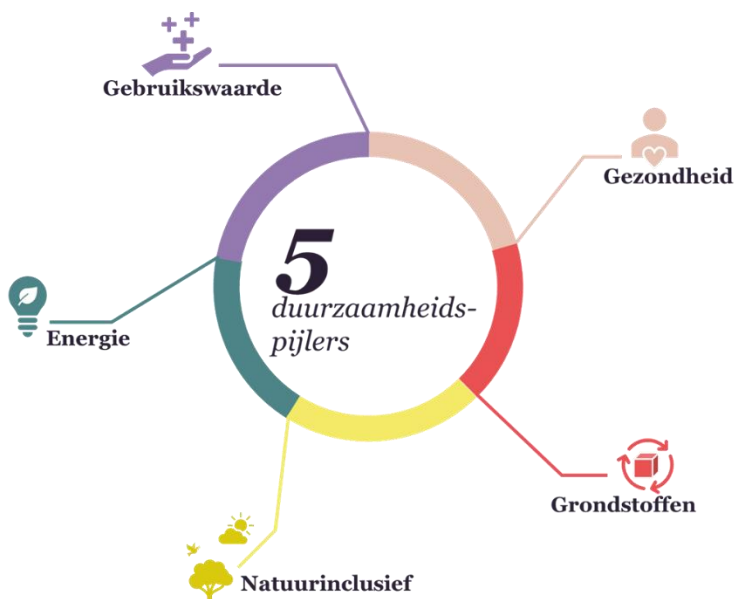
Voorstel IHP

- In het IHP inventariseren we de capaciteit van het bewegingsonderwijs per kern en beoordelen we of de capaciteit toereikend is om het bewegingsonderwijs te faciliteren.
- Oplossingen voor het bewegingsonderwijs volgen de scenario's van de schoolgebouwen. Ook de resultaten uit het onderzoek van Mulier Instituut worden in de oplossingen meegenomen. Daarbij gezocht wordt naar mogelijkheden om sporthallen te realiseren.

1.5 Duurzaamheid

Duurzaamheid is een belangrijk thema bij het creëren van toekomstbestendige onderwijshuisvesting. In het Klimaatakkoord zijn concrete doelstellingen geformuleerd voor het reduceren van de CO₂-emissie. Voor 2030 is het streefdoel een reductie van 55% (ten opzichte van 1990) en voor 2050 is een hard einddoel van een reductie van 95% afgesproken. In het kader van deze energietransitie is het tevens het doel om in 2050 volledig aardgasvrij te zijn. De onderwijsportefeuille in Dijk en Waard moet aan deze eisen gaan voldoen. Gemeente en schoolbesturen hebben nog 27 jaar de tijd om dit te bereiken. Naast het klimaatakkoord heeft Nederland zich gecommitteerd aan het Delta Plan Ruimtelijke Adaptatie, waarin wordt gestreefd de leefomgeving in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig te hebben ingericht.

Om richting te geven aan deze ambities benaderen we het containerbegrip duurzaamheid vanuit de onderstaande 5 duurzaamheidspijlers. Bij het formuleren van de visie maken we tevens onderscheid in de visie bij nieuwbouw en de visie ten aanzien van bestaande gebouwen (die verder niet in het IHP als project worden opgenomen).

1.5.1 Nieuwe gebouwen

Onder nieuwe gebouwen worden de schoolgebouwen verstaan die opgenomen zijn/worden in het IHP en binnen een afzienbare tijd een grootschalige ingreep krijgen in de vorm van nieuwbouw of vernieuwbouw. Het doel van de ingreep is het verhogen van de kwaliteit en daarmee de mate van duurzaamheid.

Energie

Het is de ambitie om bij nieuwe schoolgebouwen maximaal bij te dragen aan de verduurzamingsopgave. Nieuwe schoolgebouwen zijn aardgasvrij en het streven is te gaan voor Nul-op-de-meter. Dit houdt in dat zowel het gebouw- als gebruiksgebonden energieverbruik nul is en daarmee ook de CO₂-emissie. Hiermee wordt de lat bij nieuwbouw hoger gelegd dan het wettelijke minimum van BENG (Bijna energie neutraal gebouw). Verder wordt bij de nieuwbouw van scholen tevens aangesloten bij warmtetransitie binnen de gemeente.

Gezondheid

Het Programma van Eisen Frisse Scholen geeft duidelijke richtlijnen ten aanzien van luchtkwaliteit, temperatuur, comfort, licht en geluid in schoolgebouwen. De normen uit het bouwbesluit zijn vergelijkbaar met Frisse Scholen Klasse B. Op het gebied van gezondheid is het streven minimaal Frisse Scholen Klasse B te behalen en waar mogelijk, of op onderdelen, Frisse Scholen Klasse A. Aandachtspunt hierbij is ook de temperatuur in de schoolgebouwen (vooral in de zomer). Er wordt bij nieuwe schoolgebouwen ingezet op het realiseren van koeling, op een zo duurzaam mogelijke manier.

Grondstoffen

Het is de ambitie om in de nieuwbouwprojecten van het IHP ervaringen op te gaan doen met circulair bouwen. Dit betekent dat onder andere het hergebruik van materialen, bouwen met biobased materialen, losmaakbaar bouwen en het administreren hiervan middels een gebouw- en materialenpaspoort en demontageplannen. De ervaringen en kennis uit de projecten worden gedeeld met de gemeente en schoolbesturen, om deze in de toekomst gerichte doelen te kunnen formuleren.

Natuurinclusief

Er wordt ingezet op de realisatie van natuurinclusieve schoolgebouwen en schoolterreinen. De schoolgebouwen en schoolterreinen worden waterrobuust en klimaatbestendig ingericht, rekening houdende met het dan geldende beleid van de gemeente.

Gebruikswaarde

Duurzame gebouwen kunnen goed inspelen op veranderingen. Dit betekent dat schoolgebouwen flexibel en aanpasbaar moeten zijn richting de toekomst. In paragraaf 1.7. is dit verder uitgewerkt.

Voorstel IHP

- De budgetten in het IHP sluiten aan bij genoemde ambities en in de projecten wordt op deze ambities gestuurd.
- Per project wordt op basis van een TCO-benadering (levensduurkosten) onderzocht in hoeverre schoolbesturen kunnen bijdragen aan deze ambities. Gemeente en schoolbesturen maken hierover verdere afspraken. Een revolverend fonds van de gemeente kan worden ingezet om een deel van de meerkosten te dekken, samen met een exploitatiebijdrage vanuit het schoolbestuur.
- Bij de planvorming in het IHP wordt rekening gehouden met warmtetransitie binnen de gemeente (en de planning daarvan). De nieuwbouw vormt een natuurlijk moment om de school gasloos te maken.
- Kennisontwikkeling en -deling is een voorwaarde om genoemde ambities te realiseren. In de projecten wordt hier actief op gestuurd door onder andere het selecteren van partijen met de benodigde expertise. Verder is binnen de overlegstructuur tussen gemeente en schoolbesturen specifiek aandacht voor dit thema.
- Om duurzaamheid bij de nieuwbouw of vernieuwbouw van schoolgebouwen aan te jagen worden de volgende maatregelen uitgevoerd:
 - We selecteren twee pilotprojecten, waarin we ervaring met circulair bouwen gaan opdoen. We onderzoeken welke specifieke maatregelen daarbij haalbaar zijn en een meerwaarde hebben. Denk daarbij onder andere aan het invoeren van een gebouw- en materialenpaspoort en het uitvoeren van een scan naar de herbruikbaarheid van sloopmateriaal.
 - Bij elk nieuwbouwproject wordt tijdens de ontwerpfasen vanuit het TCO-principe in beeld gebracht wat de financiële consequenties zijn voor het realiseren van een Nul-op-de-meter-gebouw.
 - In het ontwerp van elk nieuw schoolgebouw en -terrein worden maatregelen opgenomen die bijdragen aan de klimaatadaptie en natuurinclusie. Gemeente en schoolbesturen geven hierin het goede voorbeeld.
 - Bij elk nieuw schoolgebouw wordt regenwatergebruik onderzocht.

1.5.2 Bestaande bouw

Onder bestaande bouw vallen de gebouwen die binnen de looptijd van het huidige IHP in stand worden gehouden. Hoewel deze gebouwen geen grootschalige ingreep krijgen, in de vorm van nieuwbouw of vernieuwbouw, is ook voor deze categorie nagedacht over hoe kan worden bijgedragen aan de verduurzaming en het verbeteren van het binnenklimaat in lijn met de landelijke klimaatdoelen. Het betreft het merendeel van de gebouwen en over 27 jaar dienen ook deze gebouwen CO₂ neutraal te zijn. Schoolbesturen zijn in beginsel verantwoordelijk voor de instandhouding van hun schoolgebouwen en hebben de ambitie om deze verder te verduurzamen. De gemeente omarmt deze ambitie en is bereid hiervoor financiële ondersteuning te bieden door middel van een revolverend fonds.

Energie

Schoolbesturen stellen voor hun schoolgebouwen een duurzaam meerjaren onderhoudsplan op om hiermee tevens de energieprestatie van hun schoolgebouwen te verbeteren. Daarnaast voeren schoolbesturen de zogenaamde 'Erkende maatregelen energiebesparing' van het Activiteitenbesluit uit, als zij daartoe wettelijk verplicht zijn. Verder wordt ingespeeld op de warmtetransitie binnen de gemeente, waarbij ook de bestaande schoolgebouwen aardgasvrij moeten worden. Op natuurlijk momenten, zoals het vervangen van een cv-ketel, wordt onderzocht op welke wijze het schoolgebouw gasloos kan worden gemaakt. Het verbeteren van de energieprestatie en ook het gasloos maken, doen de schoolbesturen vanuit de lumpsum vergoeding vanuit het Rijk. De gemeente omarmt deze ambitie en wil onderzoeken of de financiële ondersteuning hiervoor kan worden geboden in de vorm van een revolverend fonds, indien deze vergoeding van het Rijk ontoereikend blijkt.. Uitgangspunt van het revolverend fonds is dat de gemeente bijdraagt aan de

Duurzaam en gezond Bestaand

Voor alle gebouwen die niet in het IHP staan verbeteren we het binnenklimaat en verduurzamen we. We sluiten aan bij natuurlijke momenten in de energietransitie om ook van het gas af te gaan

eenmalige investering en het schoolbestuur het exploitatievoordeel jaarlijks bijdraagt. Het is daarbij tevens van belang om de maatregelen voor verbetering van de energieprestaties in samenhang te bezien met maatregelen die zich richten op het verbeteren van het binnenklimaat.

Gezondheid

Een belangrijk aandachtspunt binnen schoolgebouwen is een goed binnenklimaat. Met behulp van de SUVIS-regeling en het gemeentelijke revolverend fonds worden het komende jaar verbeteringen gerealiseerd. Het streven is om binnen 10 jaar alle schoolgebouwen aan Frisse Scholen klasse B te laten voldoen. Hierbij dient ook aandacht te zijn voor de koeling in gebouwen. Ook richting de toekomst wordt ingezet op het verkrijgen van landelijke subsidies en financiering vanuit het revolverend fonds van de gemeente. De financiële impact van deze ambitie is op dit moment nog niet helder en dient verder te worden onderzocht.

Natuurinclusief

Schoolbesturen werken ook bij hun bestaande scholen aan het vergroenen van hun buitenterrein. Daarbij wordt er tegelijk ingezet om deze zoveel mogelijk klimaatbestendig te maken, zoals het opvangen en vasthouden van water en het bieden van voldoende schaduw. Aandachtspunten hierbij zijn het beheer, gevolgen voor de schoonmaak en extra slijtage.

Ten aanzien van de pijlers grondstoffen en gebruikswaarde is geen specifieke visie geformuleerd.

Voorstel IHP

- Een revolverend fonds van de gemeente wordt ingezet om bij te dragen aan het verduurzamen van de bestaande gebouwen. Het fonds is vooral gericht op de verbetering van de energieprestatie en gezondheid van schoolgebouwen. Uitgangspunten en randvoorwaarden voor dit fonds moeten verder worden uitgewerkt voor de bredere toepasbaarheid dan alleen de SUVIS-projecten.
- Er wordt ingezet op het verkrijgen van landelijke subsidies (zoals de DUMAVA-subsidie, duurzaam maatschappelijk vastgoed) bij het verduurzamen van de schoolgebouwen.

1.6 Renovatie

Renovatie is een actueel thema, maar vooralsnog hanteert de (onderwijs)wet het begrip renovatie niet. PO-Raad, VO-Raad en VNG hebben recent de minister geadviseerd om renovatie een formele status te geven en een wetwijziging wordt momenteel voorbereid. Het is de ambitie om, vooruitlopend op de aanstaande wetwijziging, in het IHP, naast de in de verordening opgenomen voorzieningen 'nieuwbouw' en 'uitbreiding' uitgangspunten op te nemen ten aanzien van de oplossingsrichting 'renovatie'.

Gemeente en schoolbesturen zien renovatie als een gelijkwaardig alternatief voor (vervangende) nieuwbouw. We spreken in het vervolg daarom van het begrip 'vernieuwbouw' in plaats van renovatie.

Vernieuwbouw wordt alleen dan toegepast waarbij de volgende zaken worden gewaarborgd:

- Er wordt een afweging gemaakt tussen de klimaateffecten van verbeterde energieprestaties van het gebouw enerzijds, versus de klimaateffecten die het realiseren van het project (nieuwbouw of vernieuwbouw) zelf met zich meebrengt;
- Er dient een goed onderbouwde vergelijking op diverse facetten, onder andere onderwijsinhoudelijk, bouwkundig en planologisch, gemaakt te worden. Per situatie wordt er een weging aan deze facetten toegekend. Gemeente en schoolbesturen dienen vooraf een eenduidig afwegingskader op te stellen.

Voorstel IHP

In het IHP wordt gerekend met één investeringsbudget voor zowel vernieuwbouw als (vervangende) nieuwbouw. De ruimtebehoefte voor nieuwbouw vormt de basis voor de indicatieve investeringskosten, waaruit ook een vernieuwbouw bekostigd kan worden. De afweging voor nieuwbouw of vernieuwbouw wordt gemaakt na het opstellen van het IHP, in een businesscase. In de businesscase wordt de haalbaarheid van vernieuwbouw ten opzichte van nieuwbouw nader onderzocht op basis van een technische, functionele, ruimtelijke en financiële verkenning, met aandacht voor de impact die vernieuwbouw of nieuwbouw heeft op het milieu/klimaat. Indien bij vernieuwbouw een gelijkwaardige kwaliteit als bij nieuwbouw wordt behaald is de afschrijftermijn voor vernieuwbouw gelijkwaardig aan de afschrijftermijn voor nieuwbouw.

1.7 Flexibiliteit

Maatschappelijke ontwikkelingen hebben invloed op de vraag naar onderwijshuisvesting. Binnen de gemeentegrenzen van Dijk en Waard is er sprake van grootschalige woningbouw, met een toename van het aantal leerlingen als gevolg. Ook zorgt de oorlog in Oekraïne voor een grotere toestroom aan nieuwkomers waar, in de vorm van ISK of een taalklas, onderwijs aangeboden wordt. Tenslotte vraagt de gewenste verbreding en inclusie om multifunctionele en flexibele huisvesting. Om in te spelen op groei en krimp en mogelijke veranderingen in het gebruik is het de ambitie om flexibele huisvesting te realiseren. Flexibele schoolgebouwen zijn gebouwen die eenvoudig aanpasbaar zijn aan een veranderende ruimtevraag. Het zijn gebouwen die over ruimten beschikken die voor verschillende doeleinden kunnen worden ingezet en waar verschillende gebruikers multifunctioneel gebruik van maken. Dit vraagt om een flexibele inrichting en het mogelijk maken van dubbelgebruik. Een huidig voorbeeld in deze gemeente hiervan is het project IKC de Nieuwe Draai.

Flexibel

Onze gebouwen zijn makkelijk intern
en extern aanpasbaar in geval van
groei en krimp

Voorstel IHP

Flexibiliteit houdt in de eerste plaats verband met het aanpassen van de onderwijscapaciteit aan de wijkbrede behoefte. In het IHP wordt deze behoefte, nu en in de toekomst, per wijk op basis van de leerlingenprognoses bepaald. De vastgestelde woningbouwontwikkelingen worden hierin meegenomen. In iedere wijk dient in deze toekomstbestendige huisvestingsbehoefte te worden voorzien. We zoeken daarbij tevens naar kansen om fysieke koppelingen te maken tussen het PO, VO, (V)SO en het MBO.

Het realiseren van flexibele onderwijshuisvesting vraagt na het IHP, in de planvormingsfase, rekening te houden met:

- De (interne) aanpasbaarheid. Denk hierbij aan flexibele indeelbaarheid van het gebouw. Hierbij dient onder andere aandacht te zijn voor een passend installatieconcept. Modulaire bouwmethoden, waarbij gewerkt wordt met gestandaardiseerde en demontabele onderdelen, worden als een kans gezien;
- De toekomstige uitbreidbaarheid van het gebouw. Dit kan in de vorm van een grondgebonden aanbouw of als verdieping op het bestaande gebouw. In ruimtelijk-planologische zin dient hier rekening mee gehouden te worden, door in het bestemmingsplan en bij het bepalen van het terrein oppervlak te anticiperen op een toekomstige uitbreiding.
- De mogelijkheid het gebouw in de toekomst te transformeren naar een andere functie, zonder de bruikbaarheid van het gebouw voor het onderwijs teniet te doen.